

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

ΕΟ ΠΕΠ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΦΩΝΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

http://www.eoppep.gr

3ήμερο
Επιμορφωτικό
Σεμινάριο

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Γ.Σ.Ε.Ε.

Οι ΝΕΕΤS στην Ευρώπη

Τοπικό Χαρακτηριστικό – Ψυχολογικά προβλήματα
Κοινωνικές Συμπεριφορές
Προτεινόμενες Στρατηγικές
Μοντέλο επωφεληστικής απόκτησης
Η ρόλος της θεωρίας και της μεθοδολογίας

Η παγκόσμια θεωρία και μεθοδολογία της μάθησης
Οι θεωρίες και οι μεθοδολογίες του Μοντέρνου Διαδραματισμού

Η Ανάπτυξη του Victor Frankl

Η θεωρία της Άντισ-επιχειρηματικότητας

Η έννοια του άρνησης της επιχειρηματικότητας

Οι θεωρίες της άρνησης της επιχειρηματικότητας

Η θεωρία της άρνησης της επιχειρηματικότητας

Εφαρμοσμένες Μαθητικές

Ο ρόλος των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

Αξιολόγηση των μαθητών και των εκπαιδευτικών μαθητών

10 11 12

Οκτωβρίου 2016
TITANIA HOTEL
Πανεπιστημίου 52, Αθήνα

24 25 26

Νοεμβρίου 2016
GRAND HOTEL PALACE
Μοναστηρίου 305-307, Θεσσαλονίκη

NEETS

**Ολοκληρώθηκαν τα ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ του ΕΟΠΠΕΠ με τίτλο
«Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας για την Υποστήριξη των NEETs - Νέοι 15-29 ετών εκτός
δομών απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης»**

Ολοκληρώθηκαν με μεγάλη επιτυχία τα δυο επιμορφωτικά σεμινάρια με θέμα: «Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας για την Υποστήριξη των NEETs - Νέοι 15-29 ετών εκτός δομών απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης» που διοργάνωσε ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. - Κέντρο Euroguidance της Ελλάδας σε συνεργασία με το Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ) της Γ.Σ.Ε.Ε. στην **Αθήνα** στις **10, 11 & 12 Οκτωβρίου 2016**, στο ξενοδοχείο **TITANIA & στη Θεσσαλονίκη** στις **24, 25 & 26 Νοεμβρίου 2016**, στο ξενοδοχείο **Grand Hotel Palace**.

Στόχος των σεμιναρίων ήταν να ενισχυθούν οι επαγγελματίες της Συμβουλευτικής Σταδιοδρομίας με επικαιροποιημένες γνώσεις για τις διεθνείς εξελίξεις και να

εφοδιαστούν με νέες δεξιότητες που θα τους στηρίξουν το έργο τους στην διαδικασία της επαναδραστηριοποίησης των νέων NEETs στον κοινωνικό ιστό και στις δομές απασχόλησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης. Τα σεμινάρια, διάρκειας 35 ωρών έκαστο, περιελάμβαναν θεωρητικές εισηγήσεις, βιωματική εκπαίδευση καθώς και εξ αποστάσεως ασύγχρονη εκπαίδευση με μελέτη πρόσθετου υλικού και εκπόνηση εργασιών.

Επίσημους χαιρετισμούς στις εργασίες των σεμιναρίων πραγματοποίησαν ο Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. κ. Βασίλειος Δαγδιλέλης, ο Διευθύνων Σύμβουλος του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π κ. Καραγκούνης Σταύρος, εκπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα Δια βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς κ. Πασαλιάνη Παπαγεωργίου, εκπρόσωπος της Αναπληρώτριας Υπουργού Εργασίας κ.ς. Ράνιας Αντωνοπούλου, η Διοικήτρια του ΟΑΕΔ κ. Μαρία Καραμεσίνη, ο Διευθυντής του CEDEFOP κ. James Calleja, ο Αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας κ. Ελευθεριάδης, η Επίκουρη Καθηγήτρια Επαγγελματικού Προσανατολισμού του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του ΠΑΜΑΚ κ. Ιωάννα Παπαβασιλείου, ο Περιφερειακός Διευθυντής Α' θμιας και Β' θμιας Εκπαίδευσης κ. Παναγιώτης Ανανιάδης και ο Διευθύνων Σύμβουλος του ΚΑΝΕΠ της ΓΣΕΕ κ. Μιχάλης Κουρουτός. Τις εργασίες των

σεμιναρίων συντόνισε η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού του ΕΟΠΠΕΠ κα. Φωτεινή Βλαχάκη με τη συμμετοχή εκλεκτών ειδικών επιστημόνων - εκπαιδευτών από το ΚΑΝΕΠ της ΓΣΕΕ και τον ΕΟΠΠΕΠ. Τα σεμινάρια παρακολούθησαν συνολικά 450 περίπου σύμβουλοι σταδιοδρομίας και επαγγελματίες συναφών

υπηρεσιών από το χώρο της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και απασχόλησης από όλη την Ελλάδα.

Το επιστημονικό υποστηρικτικό εγχειρίδια που αποτέλεσαν το εκπαιδευτικό υλικό των σεμιναρίων βρίσκεται στην ιστοσελίδα του ΕΟΠΠΕΠ στον ακόλουθο σύνδεσμο <http://www.eoppep.gr/index.php/el/work-guidance-and-consulting/eoppep-science-actions/syep-tools-manuals>

«Η δράση αυτή υλοποιήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Πρόγραμμα δράσεων 2016 του Κέντρου EUROGUIDANCE της Ελλάδας – 50% Erasmus+ & 50% Εθνική Συμμετοχή)»

Έργο: «Εκπόνηση επιστημονικού υποστηρικτικού υλικού και πλαισίου προγράμματος επιμόρφωσης - ευαισθητοποίησης συμβούλων επαγγελματικού προσανατολισμού/σταδιοδρομίας στο αντικείμενο “Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας για την υποστήριξη των NEETs (Νέοι 15-29 ετών οι οποίοι βρίσκονται εκτός δομών απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης)» στο πλαίσιο των δράσεων του ΕΟΠΠΕΠ ως Κέντρου Euroguidance της Ελλάδας για το έτος 2016.

Φορέας υλοποίησης: ©Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π) 2016

Χρηματοδότηση: Πρόγραμμα δράσεων Κέντρου EUROGUIDANCE της Ελλάδας Euroguidance 2016 (50% Erasmus+ & 50% Εθνική Συμμετοχή).

Υπεύθυνη Έργου: Φωτεινή Βλαχάκη, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού MSc, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., Υπεύθυνη δράσεων Κέντρου EUROGUIDANCE της Ελλάδας.

Επιστημονική Ομάδα ΕΟΠΠΕΠ: Φωτεινή Βλαχάκη, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., Δημήτριος Γαϊτάνης, Προϊστάμενος του Τμήματος Επιστημονικής Στήριξης Στελεχών και Φορέων ΣΥ.Ε.Π. του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., Δήμητρα Δέδε, Προϊσταμένη Τμήματος Ανάπτυξης Εργαλείων και Υπηρεσιών ΣΥ.Ε.Π. του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.

Ανάδοχος: Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής – ΚΑΝΕΠ της ΓΣΕΕ

Επιστημονική Ομάδα Έργου Αναδόχου: Νίκος Παπαδάκης, Αν. Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης, Αργύρης Κυρίδης Καθηγητής Κοινωνιολογίας, ΤΕΠΑΕ/ΑΠΘ, Μαρία Δρακάκη, Υπ. Διδάκτωρ Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης Πανεπιστημίου Κρήτης, Νίκος Φωτόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Παιδαγωγικής Σχολής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Επιστημονικός συνεργάτης ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ, Προκόπης Πανδής, Επιστημονικός συνεργάτης ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ, Χρήστος Ζάγκος, Επιστημονικός συνεργάτης ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ Αναστάσιος Ασβεστάς, Εκπαιδευτικός, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ph.D.), Αργυρώ Χαροκοπάκη, Εκπαιδευτικός, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ph.D.).

Η έκδοση αυτή χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση δεσμεύει μόνο το συντάκτη της και η Επιτροπή δεν ευθύνεται για τυχόν χρήση των πληροφοριών που παρέχονται σε αυτήν.

Επιτρέπεται η ανατύπωση, η αναπαραγωγή, η μετάφραση, η αντιγραφή, μερική ή ολική, η φωτοτύπηση, η φωτογράφιση, κ.τ.λ. του τρόπου έκθεσης της περιεχόμενης ύλης, όπως και η παρουσίαση και προβολή του από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό και μαγνητικό μέσο με την προϋπόθεση ότι θα παρουσιάζονται ή θα αναφέρονται τα ονόματα των συντακτών των παρουσιάσεων και υπευθύνων

έργου και των στοιχείων των επιμορφωτικών σεμιναρίων του ΕΟΠΠΕΠ στην οποία παρουσιάστηκαν τα σχετικά στοιχεία.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.)

Διεύθυνση Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Λεωφόρος Εθνικής Αντιστάσεως 41, Νέα Ιωνία, 14234, Αττική

Τηλ. 210 2709180-81-74 guidance@eoppep.gr

15.15 - 17.30 Η Διαδικασία της Ατομικής - Ομαδικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης - Στάδια της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης (στάδιο 1ο έως στάδιο 3ο) / Βιωματικές Ασκήσεις - Δραστηριότητες

17.30 Κλείσιμο 2ης ημέρας σεμιναρίου

ΤΕΤΑΡΤΗ 12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016 09.30 - 17.15

**ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β:
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ Β' ΜΕΡΟΣ
4 ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ / 9 Διδακτικές ώρες**

09.30 - 10.15 Η Διαδικασία της Ατομικής - Ομαδικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης - Στάδια της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης (στάδιο 4ο - στάδιο 5ο) / Βιωματικές Ασκήσεις - Δραστηριότητες

10.15 - 13.15 Η Διαδικασία της Ατομικής - Ομαδικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης - Στάδια της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης (στάδιο 6ο - στάδιο 7ο) / Βιωματικές Ασκήσεις - Δραστηριότητες

13.15 - 14.00 Διάλειμμα - Ελαφρύ γεύμα

14.00 - 16.15 Η Διαδικασία της Ατομικής - Ομαδικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης - Στάδια της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης (στάδιο 8ο - στάδιο 9ο) / Βιωματικές Ασκήσεις - Δραστηριότητες

16.15 - 17.15 Οδηγίες για την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση (μελέτη πρόσθετου υλικού & ανάλυση μελέτης περίπτωσης (case study)
Αξιολόγηση του προγράμματος-Ανατροφοδότηση/Κλείσιμο του σεμιναρίου

17.15 Λήξη σεμιναρίου

Διεύθυνση Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.)
Λεωφόρος Εθνικής Αντιστάσεως 41, Νέα Ιωνία, 14234, Αττική Τηλέφωνα: 210 2709184
e-mail: guidance@eoppep.gr <http://www.eoppep.gr>

ΟΙ NEETS στην Ευρώπη

Βασικά Χαρακτηριστικά – Ψυχολογικό προφίλ
Καθώς πρακτικές Συμβουλευτικής
Προτεινόμενες Στρατηγικές
Μοντέλα επαγγελματικής ανάπτυξης
Ο ρόλος της θεωρίας και της μεθοδολογίας
Η σύγχρονη θεώρηση της μεθοδολογίας παρέμβασης
Φιλοσοφία και τη Μεθοδολογία του Μοντέλου Παρέμβασης
Η Λογοθεραπεία του Victor Frankl
Η θεωρία της Αυτό-αποτελεσματικότητας
Η έννοια του όρου αυτοαποτελεσματικότητα
Πηγές διαμόρφωσης της αυτοαποτελεσματικότητας
Η Κοινωνικο-Γνωστική Θεωρία της Σελαντοβίτς
Εφαρμοσμένες Πολιτικές
Ο ρόλος των ατομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων
Αξιολόγηση των θεωριών κοινωνικής μάθησης
Αυτοαποτελεσματικότητα
Διαστάσεις της Αυτοαποτελεσματικότητας
Εφαρμογή της μεθοδολογίας συμβουλευτικής παρέμβασης
Η λειτουργία της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης
Στάδια της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης
Συμβουλευτικό Σχέση – Διακρίνωση Αιτίσεων
Διευκόλυνση αυτογνωσίας
Διερεύνηση και προσωπική ανάπτυξη κλίσης και εργασία
Αναγνώριση και καθορισμός στόχων
Διαδικασία ανάπτυξης
Αξιολόγηση και σκόρπηση των στόχων
Δημιουργία ενδοαξιοκρατικών
Η θεωρία μάθησης
Δράση
Διεθνής παρακολούθηση του συμβουλευτικού

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΟΠΠΕΠ
ΕΘΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ
& ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
<http://eoppep.gr>

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Γ.Σ.Ε.Ε.

NEETS

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

**«Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας
Νέων ηλικίας 15-29 ετών
εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης
ή κατάρτισης (NEETs)»**

Για συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού/σταδιοδρομίας
και λοιπούς επαγγελματίες συναφών υπηρεσιών.

10 11 12

Οκτωβρίου 2016
ΤΙΤΑΝΙΑ HOTEL
Πανεπιστημίου 52, Αθήνα

«Η δράση αυτή υλοποιείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (50% Erasmus+/Euroguidance 2016 & 50% Εθνική Συμμετοχή)»

ΔΕΥΤΕΡΑ 10 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016 13.00 - 20.00

13.00 - 13.30 Προσέλευση-Εγγραφές

13.30 - 14.00 Επίσημη Έναρξη Σεμιναρίου-Χαιρετισμοί

Ράνια Αντωνοπούλου, Αναπληρώτρια Υπουργός Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Παυσανίας Παπαγεωργίου, Γενικός Γραμματέας Δια Βίου Μάθησης του
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ,
Ανδρέας Νεφελούδης, Γενικός Γραμματέας ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ,
Μαρία Καραμεσίνη, Διοικήτρια ΟΑΕΔ,
Σταύρος Καραγκούνης, Διευθύνων Σύμβουλος του ΕΟΠΠΕΠ

Στόχοι και περιεχόμενο του επιμορφωτικού προγράμματος,
Φωτεινή Βλαχάκη, Προϊσταμένη Δ/σης Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού
Προσανατολισμού του ΕΟΠΠΕΠ, Υπεύθυνη Έργου.

14.00 - 20.00 ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΝΕΕΤs. Εισηγήσεις Ολομέλειας / 7 Διδακτικές ώρες

14.00 - 15.00 Οι ΝΕΕΤs: Εννοιολογικές διασαφήσεις και η κατάσταση
των πραγμάτων διεθνώς. Οι ΝΕΕΤs στην Ευρώπη/Εφαρμοσμένες Πολιτικές

Νίκος Φωτόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Παιδαγωγικής Σχολής Πανεπιστημίου
Δυτικής Μακεδονίας. Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ,
Δρ. Προκόπης Πανδής, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΑΝΕΠ/ ΓΣΕΕ

15.00 - 15.30 Συζήτηση

15.30 - 15.45 Διάλειμμα

15.45 - 17.30 Οι ΝΕΕΤs στην Ελλάδα: κοινωνικά και δημογραφικά
χαρακτηριστικά-ψυχολογικό προφίλ-επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης

Νίκος Φωτόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Παιδαγωγικής Σχολής Πανεπιστημίου
Δυτικής Μακεδονίας. Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ
Δρ. Προκόπης Πανδής, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΑΝΕΠ/ ΓΣΕΕ

17.30 - 18.00 Συζήτηση

18.00 - 18.30 Διάλειμμα

18.30 - 19.30 Καλές πρακτικές Συμβουλευτικής των ΝΕΕΤs

Φωτεινή Βλαχάκη, Προϊσταμένη Δ/σης Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού
Προσανατολισμού του ΕΟΠΠΕΠ

Προγράμματα ένταξης νέων ανέργων (NEETs) ηλικίας 15 έως 29 ετών στο
πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενου έργου από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής
στην Παγκοσμιοποίηση περιόδου 2014-2020,

Παναγιώτης Συριόπουλος, Συντονιστής Προγράμματος ένταξης νέων ανέργων
(NEETs), Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.

19.00 - 20.00 Συζήτηση

20.00 Κλείσιμο 1ης ημέρας σεμιναρίου

ΤΡΙΤΗ 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016 09.30 - 17.30

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ Α' ΜΕΡΟΣ 4 ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ / 9 Διδακτικές ώρες

Συντονιστές παράλληλων εργαστηρίων:

Αναστάσιος Ασβεστάς, Εκπ/κός Σύμβουλος Επαγγ. Προσανατολισμού (MSc, Ph.d)

Δημήτρης Γαϊτάνης, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού ΕΟΠΠΕΠ (MSc, Ph.d)

Βασιλική Κιτσάκη, Εκπ/κός Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού (MSc, Ph.d)

Σταυρούλα Τετραδάκου, Σύμβουλος Επαγγελματικού Προσανατολισμού ΕΟΠΠΕΠ (MSc)

09.30 - 11.00 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Οι θεωρίες που συγκροτούν τη Φιλοσοφία και τη Μεθοδολογία
του Μοντέλου Παρέμβασης. Βασικές αρχές και στόχοι

11.00 - 11.15 Διάλειμμα

11.15 - 12.45 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)

Βιωματικές Ασκήσεις - Δραστηριότητες

12.45 - 14.15 Η Διαδικασία της Ατομικής - Ομαδικής Συμβουλευτικής
Παρέμβασης - Στάδια της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης
(στάδιο 1ο έως στάδιο 3ο)

14.15 - 15.15 Διάλειμμα

15.15 - 17.30 Η Διαδικασία της Ατομικής - Ομαδικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης - Στάδια της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης (στάδιο 1ο έως στάδιο 3ο) / Βιωματικές Ασκήσεις - Δραστηριότητες

17.30 Κλείσιμο 2ης ημέρας σεμιναρίου

ΣΑΒΒΑΤΟ 26 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2016 09.30 - 17.15

**ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β:
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ Β' ΜΕΡΟΣ
4 ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ / 9 Διδακτικές ώρες**

09.30 - 10.15 Η Διαδικασία της Ατομικής - Ομαδικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης - Στάδια της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης (στάδιο 4ο - στάδιο 5ο) / Βιωματικές Ασκήσεις - Δραστηριότητες

10.15 - 13.15 Η Διαδικασία της Ατομικής - Ομαδικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης - Στάδια της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης (στάδιο 6ο - στάδιο 7ο) / Βιωματικές Ασκήσεις - Δραστηριότητες

13.15 - 14.00 Διάλειμμα - Ελαφρύ γεύμα

14.00 - 16.15 Η Διαδικασία της Ατομικής - Ομαδικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης - Στάδια της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης (στάδιο 8ο - στάδιο 9ο) / Βιωματικές Ασκήσεις - Δραστηριότητες

16.15 - 17.15 Οδηγίες για την εξ' αποστάσεως μελέτη - εκπόνηση σύντομων κριτικών συνθετικών εργασιών. Αξιολόγηση του προγράμματος - Ανατροφοδότηση / Κλείσιμο του σεμιναρίου.

17.15 Λήξη σεμιναρίου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Διεύθυνση Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.)
Λεωφόρος Εθνικής Αντιστάσεως 41, Νέα Ιωνία, 14234, Αττική Τηλέφωνα: 210 2709184
e-mail: guidance@eoppep.gr <http://www.eoppep.gr>

ΟΙ ΝΕΕΤS στην Ευρώπη

Βασικά Χαρακτηριστικά – Ψυχολογικό προφίλ
Καλές πρακτικές Συμβουλευτικής
Προτεινόμενες Στρατηγικές
Μοντέλα επαγγελματικής ανάπτυξης
Ο ρόλος της θεωρίας και της μεθοδολογίας
Η σύγχρονη θεωρία της μεθοδολογίας παρέμβασης
Φιλοσοφία και τη Μεθοδολογία του Μοντέλου Παρέμβασης
Η Λογοθεραπεία του Victor Frankl
Η θεωρία της Αυτό-αποτελεσματικότητας
Η έννοια του όρου αυτοαποτελεσματικότητα
Πηγές διαμόρφωσης της αυτοαποτελεσματικότητας
Η Κοινωνικο-Γνωστική Θεωρία της Στενδιαβορίας
Εφαρμοσμένες Πολιτικές
Ο ρόλος των ατομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων
Αξιοποίηση των θεωριών κοινωνικής μάθησης
Αυτοαποτελεσματικότητα
Διαστάσεις της Αυτοαποτελεσματικότητας
Εφαρμογή της μεθοδολογίας συμβουλευτικής παρέμβασης
Η Αξιολόγηση της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης
Στάδια της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης
Συμβουλευτική Σχέση – Διαμόρφωση Αιτήματος
Διευκόλυνση αυτογνωσίας
Αναγνώριση και καθορισμός στόχων
Διαδικασία ανάπτυξης
Αξιολόγηση και σκόρπηση των στόχων
Δημιουργία ενδοαξιοκρίτων
Η θεωρία μάθησης
Δράση
Ποιότητα παρεμβατικής και συμβουλευτικής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Γ.Σ.Ε.Ε

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

«Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας
Νέων ηλικίας 15-29 ετών
εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης
ή κατάρτισης (NEETs)»

Για συμβούλους επαγγελματικού προσανατολισμού/σταδιοδρομίας
και λοιπούς επαγγελματίες συναφών υπηρεσιών.

24 25 26

Νοεμβρίου 2016
GRAND HOTEL PALACE
Μοναστηρίου 305-307, Θεσσαλονίκη

«Η δράση αυτή υλοποιείται με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (50% Erasmus+/Euroguidance 2016 & 50% Εθνική Συμμετοχή)»

ΠΕΜΠΤΗ 24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2016 13.00 - 20.00

13.00 - 13.30 Προσέλευση-Εγγραφές

13.30 - 14.00 **Επίσημη Έναρξη Σεμιναρίου-Χαιρετισμοί**

Joachim James Calleja, Διευθυντής Cedefop

Αχιλλέας Ζαπράνης, Πρύτανης Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Ιωάννα Παπαβασιλείου, Επίκουρη Καθηγήτρια Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Τμήμα Εκπαιδευτικής & Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Δημήτριος Καραμπέρης, Προϊστάμενος Περιφερειακής Δ/ΝΣΗΣ Κ. & Δ. Μακεδονίας

Παναγιώτης Ανανιάδης, Περιφερειακός Διευθυντής Α/ΘΜΙΑΣ & Β/ΘΜΙΑΣ

Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας

Βασίλειος Δαγδιλέλης, Πρόεδρος Δ.Σ. του ΕΟΠΠΕΠ

Συντονισμός - Στόχοι και περιεχόμενο του επιμορφωτικού προγράμματος,

Σταύρος Καραγκούνης, Διευθύνων Σύμβουλος του ΕΟΠΠΕΠ

Μιχάλης Κουρουτός, Εκπρόσωπος ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ, Μέλος ΔΣ του ΕΟΠΠΕΠ

Φωτεινή Βλαχάκη, Προϊσταμένη Δ/νσης Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού του ΕΟΠΠΕΠ, Υπεύθυνη Έργου.

14.00 - 20.00 **ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Α:**

ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΩΝ NEETs. Εισηγήσεις Ολομέλειας / 7 Διδακτικές ώρες

14.00 - 15.00 Οι NEETs: Εννοιολογικές δισαφηνίσεις και η κατάσταση των πραγμάτων διεθνώς. Οι NEETs στην Ευρώπη/Εφαρμοσμένες Πολιτικές

Νίκος Φωτόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Παιδαγωγικής Σχολής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ,

Μανώλης Κουτούζης, Αν. Καθηγητής ΕΑΠ, Υπεύθυνος Τομέα Σχεδιασμού & Υλοποίησης Προγραμμάτων και Ερευνών του ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Δρ. Χρήστος Ζάγκος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΑΝΕΠ/ ΓΣΕΕ

15.00 - 15.30 Συζήτηση

15.30 - 15.45 Διάλειμμα

15.45 - 17.30 Οι NEETs στην Ελλάδα: κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά-ψυχολογικό προφίλ-επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης

Νίκος Φωτόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής Παιδαγωγικής Σχολής Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ,

Μανώλης Κουτούζης, Αν. Καθηγητής ΕΑΠ, Υπεύθυνος Τομέα Σχεδιασμού & Υλοποίησης Προγραμμάτων και Ερευνών του ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Δρ. Χρήστος Ζάγκος, Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΑΝΕΠ/ ΓΣΕΕ

17.30 - 18.00 Συζήτηση

18.00 - 18.30 Διάλειμμα

18.30 - 19.30 Καλές πρακτικές Συμβουλευτικής των NEETs

Φωτεινή Βλαχάκη, Προϊσταμένη Δ/νσης Συμβουλευτικής και Επαγγελματικού Προσανατολισμού του ΕΟΠΠΕΠ

Προγράμματα ένταξης νέων ανέργων (NEETs) ηλικίας 15 έως 29 ετών στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενου έργου από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση περιόδου 2014-2020,

Παναγιώτης Συριόπουλος, Συντονιστής Προγράμματος ένταξης νέων ανέργων ΚΑΝΕΠ & ΙΝΕ/ ΓΣΕΕ.

19.30 - 20.00 Συζήτηση

20.00 Κλείσιμο 1ης ημέρας σεμιναρίου

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2016 09.30 - 17.30

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ Β:

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ Α' ΜΕΡΟΣ

4 ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ / 9 Διδακτικές ώρες

Συντονιστές παράλληλων εργαστηρίων:

Αναστάσιος Ασβεστάς, Εκπ/κός Σύμβουλος Επαγγ. Προσανατολισμού (MSc, Ph.d)

Δημήτρης Γαϊτάνης, Σύμβουλος Επαγγ. Προσανατολισμού ΕΟΠΠΕΠ (MSc, Ph.d)

Σταυρούλα Δουλάμη, Ψυχολόγος, Σύμβουλος Επαγγ. Προσανατολισμού ΕΟΠΠΕΠ (MSc)

Σταυρούλα Τετραδάκου, Σύμβουλος Επαγγ. Προσανατολισμού ΕΟΠΠΕΠ (MSc)

09.30 - 11.00 **ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ**

Οι θεωρίες που συγκροτούν τη Φιλοσοφία και τη Μεθοδολογία του Μοντέλου Παρέμβασης. Βασικές αρχές και στόχοι

11.00 - 11.15 Διάλειμμα

11.15 - 12.45 **ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (συνέχεια)**

Βιωματικές Ασκήσεις - Δραστηριότητες

12.45 - 14.15 Η Διαδικασία της Ατομικής - Ομαδικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης - Στάδια της Ατομικής Συμβουλευτικής Παρέμβασης (στάδιο 1ο έως στάδιο 3ο)

14.15 - 15.15 Διάλειμμα

Οι NEETS στην Ευρώπη

Τοπικά Χαρακτηριστικά – Ψυχολογικά προφίλ
Καθώς πρακτικές Συμβουλευτικής
Προτεινόμενες Στρατηγικές
Μοντέλο επαγγελματικής ανάπτυξης
Ο ρόλος της θεωρίας και της μεθοδολογίας
Η παγκόσμια θεωρία της μεθοδολογίας ποικίλλει
Επικοινωνία και οι μεθοδολογίες των Μοντέλων Κατάρτισης
Η Αγορευτικότητα του Victor Frankl
Η θεωρία της Αισιό-επισπευμένης ανάπτυξης
Η έννοια του όραμας επαγγελματικής ανάπτυξης
Βασική διαμόρφωση της επαγγελματικής ανάπτυξης
Η Ψυχομετρική – Γνωστική Θεωρία της Στρατηγικής
Εφαρμοσμένες Ψυχομετρικές
Ο ρόλος των ελαστικών και των μεθοδολογικών προτύπων
Αξιολόγηση των θεωριών – κατανοώντας μεθόδους
Αυτοαποτελεσματικότητα
Αποσκόπηση της Αποσπευμένης ανάπτυξης
Παραγωγή των μεθοδολογικών μεθοδολογικών προτύπων
Η Αισιό-επισπευμένη ανάπτυξη
Ο ρόλος της Αισιό-επισπευμένης ανάπτυξης
Εφαρμοσμένη Ψυχομετρική – Αποσπευμένη ανάπτυξη
Διασύνδεση επαγγελματικής
Αποσκόπηση των μεθοδολογικών προτύπων και των μεθόδων
Αναγνώριση και κατηγοριοποίηση μεθόδων
Διαδικασία ανάπτυξης
Αξιολόγηση και επάρκεια των μεθόδων
Διαμόρφωση επαγγελματικής
Η θεωρία ρόλου της
Δράση

NEETS

10 11 12

Οκτωβρίου 2016
TITANIA HOTEL
Πανεπιστημίου 52, Αθήνα

24 25 26

Νοεμβρίου 2016
GRAND HOTEL PALACE
Μοναστηρίου 305-307, Θεσσαλονίκη

“Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας για την Υποστήριξη των NEETs”

(Νέοι 15-29 ετών εκτός δομών απασχόλησης,
εκπαίδευσης ή κατάρτισης)

Στόχοι και περιεχόμενο του
προγράμματος επιμόρφωσης

Φωτεινή Βλαχάκη,
Προϊσταμένη Δ/σης Συμβουλευτικής
Επαγγελματικού Προσανατολισμού
του ΕΟΠΠΕΠ

- **NEETs** Νέοι ηλικίας 15-29 ετών **(not in education, training, employment)**
- στο επίκεντρο η ανάγκη για συντονισμένη δράση για να αντιμετωπιστεί ο **«κίνδυνος μιας χαμένης γενιάς»**
- **NEETs Vs άνεργοι νέοι**
- **NEET** (Eurofound,2012): θεωρούνται όσοι νέοι τελούν σε οικονομική και εκπαιδευτική απραξία για χρονικό διάστημα **ίσο ή μεγαλύτερο των έξι μηνών**

Ποιοι νέοι διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο να είναι NEET (Eurofound, 2012):

- όσοι έχουν χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης (τριπλάσιες πιθανότητες σε σχέση με άλλους)
- όσοι προέρχονται από οικογένειες μεταναστών –παιδιά δεύτερης και τρίτης γενιάς μεταναστών– (σε ποσοστό της τάξης του 70%)
- όσοι πάσχουν από κάποια ασθένεια ή έχουν κάποιου είδους αναπηρία (40% περισσότερες πιθανότητες)
- όσοι διαμένουν σε απομακρυσμένες περιοχές χωρίς εύκολη πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες
- οι νέοι οικογενειών με οικονομικά προβλήματα και προβλήματα ανεργίας και επίσης εκείνοι με οικογενειακά προβλήματα.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του παρόντος έργου εκπονήθηκαν :

- ☐ **Επιστημονικό υποστηρικτικό - εκπαιδευτικό υλικό για το ζήτημα των NEETs με βιβλιογραφική επισκόπηση και αποτύπωση των καλών πρακτικών και μεθόδων παρέμβασης που χρησιμοποιούνται στην ΕΕ.**
- ☐ **Πλαίσιο προγράμματος επιμόρφωσης 35 ωρών για συμβούλους Ε.Π. με θέμα: “Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας Νέων NEETs”**
 - ✓ δια ζώσης εκπαίδευση διάρκειας 25 διδακτικών ωρών, στη διάρκεια του τρέχοντος τριμήνου, και
 - ✓ εξ’ αποστάσεως εκπαίδευση διάρκειας 10 διδακτικών ωρών

Στόχοι – προσδοκώμενα αποτελέσματα

- ✓ να γνωρίζετε το βασικό εννοιολογικό πλαίσιο του φαινομένου των NEETs βάσει της ευρωπαϊκής και διεθνούς βιβλιογραφίας
- ✓ να γνωρίζετε καλές πρακτικές και καινοτόμες μεθόδους συμβουλευτικής παρέμβασης που χρησιμοποιούνται σε διάφορες χώρες,
- ✓ να αναγνωρίζετε τις διαφορετικές ανάγκες των NEETs σε θέματα λήψης εκπαιδευτικών και επαγγελματικών αποφάσεων και ανάπτυξης δεξιοτήτων ζωής και διαχείρισης σταδιοδρομίας.
- ✓ να έχετε στη διάθεσή σας ένα προτεινόμενο θεωρητικό πλαίσιο συμβουλευτικής παρέμβασης
- ✓ να αξιοποιείτε καλές πρακτικές και εργαλεία Επαγγελματικού Προσανατολισμού κατάλληλα για NEETs.
- ✓ να εφαρμόζετε τις κατάλληλες στρατηγικές παρέμβασης (βιωματικές δραστηριότητες, μελέτες περίπτωσης, ασκήσεις) και ενεργοποίησης των NEETs,
- ✓ να εντοπίζετε τις προσωπικές σας πεποιθήσεις, αξίες, δυνατότητες και περιορισμούς κατά τη διαδικασία παροχής υποστήριξης στους NEETs

Το επιμορφωτικό πρόγραμμα πραγματεύεται τα εξής ζητήματα:

- ☐ Βασικές έννοιες και αποσαφήνιση ορισμών - Σύγχρονες τάσεις και εξελίξεις - Ευρωπαϊκές προτεραιότητες
- ☐ Ειδικά χαρακτηριστικά και ανάγκες των NEETs
- ☐ Παρουσίαση καλών πρακτικών και μεθόδων παρέμβασης που χρησιμοποιούνται σε διάφορες χώρες,
- ☐ Θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης – προτεινόμενο θεωρητικό πλαίσιο συμβουλευτικής παρέμβασης για τους NEETs
- ☐ Μεθοδολογία Συμβουλευτικής Επαγγελματικού Προσανατολισμού: Ατομική, ομαδική συμβουλευτική των NEETs
- ☐ Ο ρόλος του Συμβούλου Σταδιοδρομίας στην αντιμετώπιση αναγκών των NEETs
- ☐ Εργαλεία και μέθοδοι ενεργοποίησης των NEETs για την ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης σταδιοδρομίας - Βιωματικές δραστηριότητες, μελέτες περίπτωσης, ασκήσεις ενεργοποίησης των NEETs

www.eoppep.gr

Ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας!

**Διεύθυνση Συμβουλευτικής
Επαγγελματικού Προσανατολισμού**
guidance@eoppep.gr
fotinivlachaki@eoppep.gr

© Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π)

«Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας Νέων ηλικίας 15-29 ετών εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs)»

10,11,12 Οκτωβρίου 2016
TITANIA HOTEL
Πανεπιστημίου 52, Αθήνα

Οι Neet's: εννοιολογικές διασαφήσεις και η κατάσταση των πραγμάτων διεθνώς: οι Neets στην Ευρώπη/Εφαρμοσμένες πολιτικές

Νίκος Φωτόπουλος

Επίκουρος Καθηγητής Κοινωνιολογίας
Παιδαγωγική Σχολή, Πανεπιστημίου Δυτ. Μακεδονίας
Επιστημονικός Συνεργάτης, ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

κοινωνική παθογένεια: περίγραμμα ενός εννοιολογικού πλαισίου

- ▶ φαινόμενα που διαταράσσουν τη μορφή και το περιεχόμενο της κοινωνικής συνοχής (ανισότητα, βία, παραβατικότητα, σχολική διαρροή, απαξίωση των κοινωνικών αγαθών, διάλυση του κεφαλαίου κοινωνικής εμπιστοσύνης)
- ▶ η έκθεση σε κινδύνους η οποία οδηγεί σε **μη αποδεκτές συνθήκες διαβίωσης**
- ▶ οι δυσάρεστες συνέπειες που προκαλούνται εξαιτίας της επενέργειας παραγόντων που δρομολογούν αρνητικές καταστάσεις ή επιδεινώνουν ήδη υπάρχουσες

η θεώρηση της κοινωνικής παθογένειας: «δύο ασύμπτωτα ιδεολογικά σύμπαντα»

► λογιστικό ζήτημα;

(ζήτημα μιας ποσοτικής διευθέτησης η οποία εδράζεται στο επαναπροσδιορισμό των κονδυλίων με στόχο την εφήμερη και ad hoc αντιμετώπιση κοινωνικών μορφών παθογένειας)

ή

► κοινωνικό ζήτημα;

(ζήτημα που εδράζεται σε δομικούς παράγοντες συγκρότησης και λειτουργίας της κοινωνικής πραγματικότητας μέσω βασικών θεσμικών χώρων οι οποίοι νοσούν με συνέπεια την αναπαραγωγή φαινομένων εκμετάλλευσης, φτώχειας, δομικού κοινωνικού αποκλεισμού)

στρατηγικές αντιμετώπισης της κοινωνικής παθογένειας

- ▶ **λογιστικό ζήτημα**

(επαναπροσδιορισμός της χρηματοδότησης με στόχο την **εφήμερη αντιμετώπιση του** συμπτώματος)

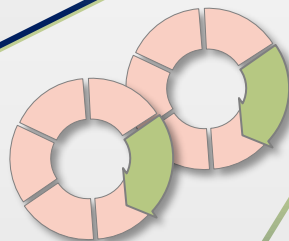
- ▶ **κοινωνικό ζήτημα**

(αξιακός και δομικός επαναπροσδιορισμός των κοινωνικών ιεραρχήσεων - ριζική επαναθεμελίωση των κοινωνικών πρακτικών με στόχο την αντιμετώπιση των γενεσιουργών αιτιών πρόκλησης της κοινωνικής παθολογίας)

Νέοι εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης στην Ελλάδα: το σύγχρονο κοινωνικό περιθώριο

Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής Γ.Σ.Ε.Ε.

Needs

NEET

Η έννοια “*NEET: Νέοι* (ηλικίας 15-29 ετών) – εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης” αναπτύχθηκε με σκοπό την πληρέστερη αποτύπωση της έκτασης της οικονομικής και εκπαιδευτικής απραξίας των νέων, ο αριθμός των οποίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση σήμερα αγγίζει τα **14 εκατομμύρια** από το σύνολο των **94 εκατομμυρίων Ευρωπαίων** της ίδιας ηλικιακής ομάδας.

Χαρακτηριστικά και αριθμός των NEET στην ΕΕ

Ορισμός

Ως “*NEETs*” χαρακτηρίζονται οι νέοι 15-29 ετών που βρίσκονται εκτός δομών απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης.

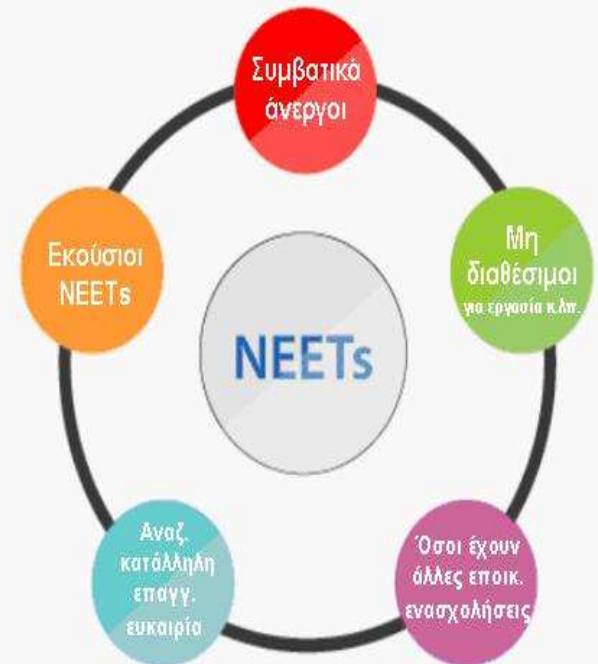
14

Εκατομμύρια

νέοι ηλικίας 15-29 ετών

Ανομοιογένεια

Η ανομοιογένεια του πληθυσμού των *NEETs* πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τον σχεδιασμό των πολιτικών επανένταξής τους στην αγορά εργασίας και στις δομές της εκπαίδευσης.

πιθανοί NEETs (νέοι εκτός δηλαδή απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης)

- ◉ όσοι έχουν χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης (οι νέοι αυτοί έχουν τριπλάσιες πιθανότητες σε σχέση με άλλους)
- ◉ όσοι προέρχονται από οικογένειες μεταναστών –παιδιά δεύτερης και τρίτης γενιάς μεταναστών – (σε ποσοστό της τάξης του 70%)
- ◉ όσοι πάσχουν από κάποια ασθένεια ή έχουν κάποιου είδους αναπηρία έχουν 40% περισσότερες πιθανότητες να γίνουν NEETs
- ◉ όσοι διαμένουν σε απομακρυσμένες περιοχές χωρίς εύκολη πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες
- ◉ οι νέοι οικογενειών με οικονομικά προβλήματα και προβλήματα ανεργίας και επίσης εκείνοι που βίωσαν τραυματικά τη διάλυση της οικογένειάς τους. (Eurofound, 2011)

«Ομάδες υψηλού κινδύνου»

Εκπαίδευση

Οι νέοι με χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης έχουν 3πλάσιες πιθανότητες να γίνουν NEET.

70%

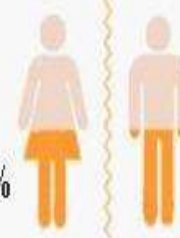
Μετανάστευση

Τα παιδιά μεταναστών είναι 70% πιθανότερο να γίνουν NEET συγκριτικά με τους γηγενείς νέους.

Αναπηρία

Οι νέοι που έχουν κάποιου είδους αναπηρία είναι 40% πιθανότερο να γίνουν NEET συγκριτικά με άλλους.

Διαζύγιο

Οι νέοι που βίωσαν τραυματικά το διαζύγιο των γονέων τους έχουν 30% περισσότερες πιθανότητες να γίνουν NEET συγκριτικά με άλλους.

Εκπαίδευση

Οι νέοι με άνεργους γονείς έχουν 17% περισσότερες πιθανότητες να γίνουν NEET συγκριτικά με άλλους.

Οικογενειακά Εισοδήματα

Οι νέοι οικογενειών με χαμηλά εισοδήματα είναι πιθανότερο να γίνουν NEET συγκριτικά με άλλους.

Τόπος διαμονής

Οι νέοι που διαμένουν σε απομακρυσμένες περιοχές χωρίς εύκολη πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες έχουν σχεδόν 2πλάσιες πιθανότητες να γίνουν NEET συγκριτικά με όσους διαμένουν σε αστικά –κυρίως– κέντρα.

Three hypotheses will be tested:

- NEETs have less trust in democratic institutions than non-NEETs;
 - NEETs are less politically engaged than non-NEETs;
 - NEETs have a lower level of social and civic participation than non-NEETs.
-
- These hypotheses are first investigated at European level. Countries are then grouped into five clusters and the analysis is repeated for each cluster. Given **the heterogeneity of the NEET population**, three broad subgroups are identified and levels of **trust, political and civic engagement** are investigated at the subgroup level.

από την οικονομική κρίση στην κοινωνία των Μνημονίων

η δομική και παρατεταμένη ύφεση στην οποία έχουν περιέλθει σήμερα πολλά από κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καταδεικνύει εμφανώς την στρατηγική αποτυχία των κυρίαρχων πολιτικών που εφαρμόστηκαν στην Ε.Ε αλλά και των ίδιων των κρατών-μελών για την αποτελεσματική θωράκιση των οικονομιών τους απέναντι στη διεθνή οικονομική κρίση, η οποία μετεξελίχθηκε σε σοβαρή κρίση χρέους για τις πιο αδύναμες εθνικές οικονομίες των 17 χωρών της Ευρωζώνης.

Οικονομικό κόστος των ΝΕΕΤ στην ΕΕ

- Σύμφωνα με συντηρητικές εκτιμήσεις, το 2008 η ετήσια **οικονομική ζημία της εν λόγω αποχής** στα 26 κράτη-μέλη της ΕΕ – πλην της Μάλτας, που δεν παρείχε σχετικά στοιχεία– ανήλθε σε σχεδόν **120 δισεκατομμύρια ευρώ**, δηλαδή σε περίπου **1% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ**, ενώ **το 2011**, όπου οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης ήταν σαφώς εντονότερες και **η επιδείνωση της ύφεσης πολύ πιο αισθητή**, η αντίστοιχη οικονομική ζημία **ανήλθε σε 153 δισεκατομμύρια ευρώ**, ποσό που αντιστοιχεί σε **άνω του 1,2% του ευρωπαϊκού ΑΕΠ**.
- Στο σημείο αυτό πρέπει, επίσης, να σημειωθεί ότι μεταξύ των κρατών-μελών παρατηρούνται μεγάλες αποκλίσεις, με ορισμένες χώρες να καταβάλλουν ιδιαίτερα υψηλό τίμημα, το οποίο **ανέρχεται σε 2% ή και περισσότερο** του ΑΕΠ τους, όπως η Βουλγαρία, η Ελλάδα, η Κύπρος, η Ιρλανδία, η Ιταλία, η Λετονία, η Ουγγαρία και η Πολωνία.

το φαινόμενο Neets

- το φαινόμενο των Neets αποτελεί ένα ιδιαίτερα προβληματικά έντονο φαινόμενο στο σύγχρονο δυτικό κόσμο με συνέπεια την περιθωριοποίηση και τον κοινωνικό αποκλεισμό χιλιάδων νέων.
- δυστυχώς παρά τις σημαντικές προσπάθειες για τη συγκράτηση του μαθητικού πληθυσμού και τη μείωση της σχολικής διαρροής στην Ευρώπη, παρατηρείται μια σταθερά ανερχόμενη τάση της απομάκρυνσης των νέων από τις θεσμικές μορφές της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της απασχόλησης με συνέπεια τη δημιουργία ενός σύγχρονου κοινωνικού περιθωρίου.

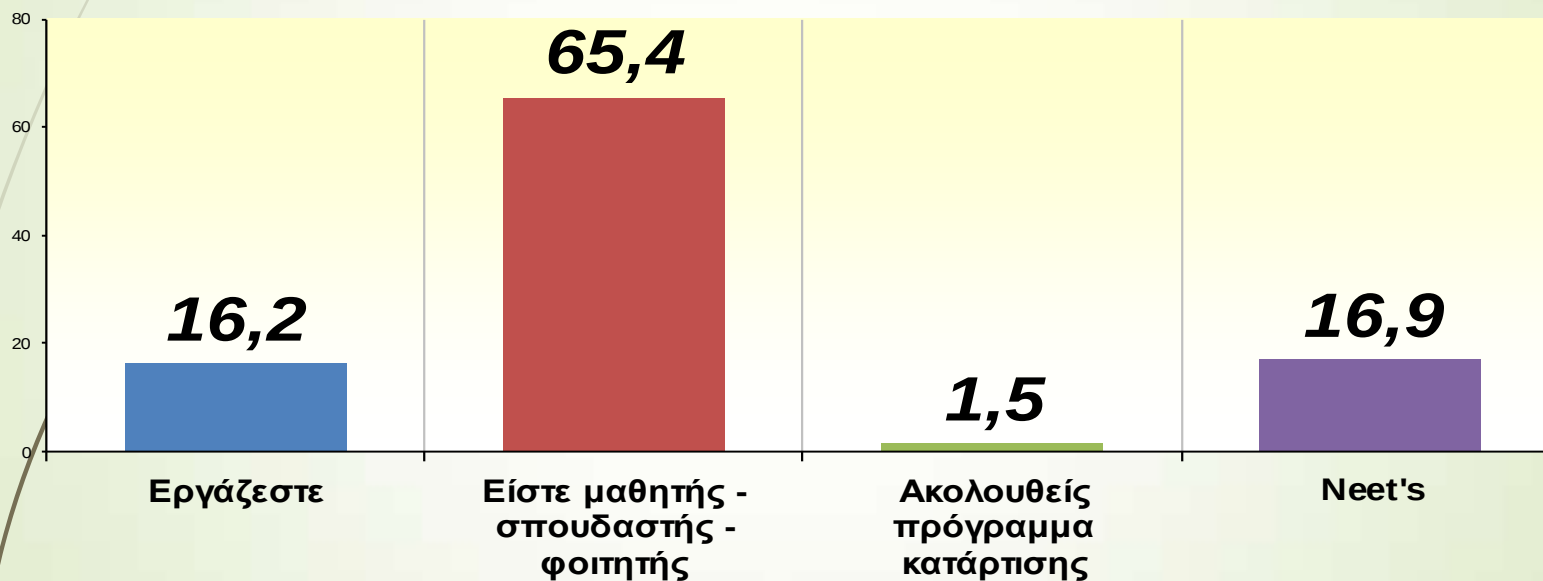
η περίπτωση της Ελλάδας

- στην περίπτωση της Ελλάδας το πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής τεκμηριώθηκε ιδεολογικά πάνω σε διαρθρωτικές αδυναμίες και χρόνιες παθολογένειες του συστήματος με στρατηγικό στόχο την επιβολή σκληρών θεσμικών ανατροπών, οι οποίες σε συνάρτηση με την ισχνή και άνευρη παρουσία αναπτυξιακών πολιτικών, επιδείνωσαν δραματικά το βιοτικό επίπεδο μεγάλου μέρους της ελληνικής κοινωνίας.
- με τον τρόπο αυτό οξύνθηκαν ακόμη περισσότερο τα ήδη υπαρκτά προβλήματα της ανεργίας, της φτώχειας και του διαρκώς διευρυνόμενου χάσματος των κοινωνικών ανισοτήτων.

Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής Γ.Σ.Ε.Ε.

η κατανομή του νεανικού πληθυσμού στην Ελλάδα και το ποσοστό των Neets

Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής Γ.Σ.Ε.Ε.

Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής Γ.Σ.Ε.Ε.

Γεωγραφική κατανομή NEETs

Διοικητικές Περιφέρειες	Ποσοστό NEETs
Αν Μακεδονία & Θράκη	17,1%
Κεντρική Μακεδονία	19,1%
Δυτική Μακεδονία	13,6%
Θεσσαλία	13,7%
Ήπειρος	13,4%
Ιόνιο	20,9%
Δυτική Ελλάδα	18,3%
Στερεά Ελλάδα	22,2%
Πελοπόννησος	19,1%
Βόρειο Αιγαίο	15,8%
Νότιο Αιγαίο	27,4%
Κρήτη	17,1%
Αττική	13%
Θεσσαλονίκη	14,6%

Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής Γ.Σ.Ε.Ε.

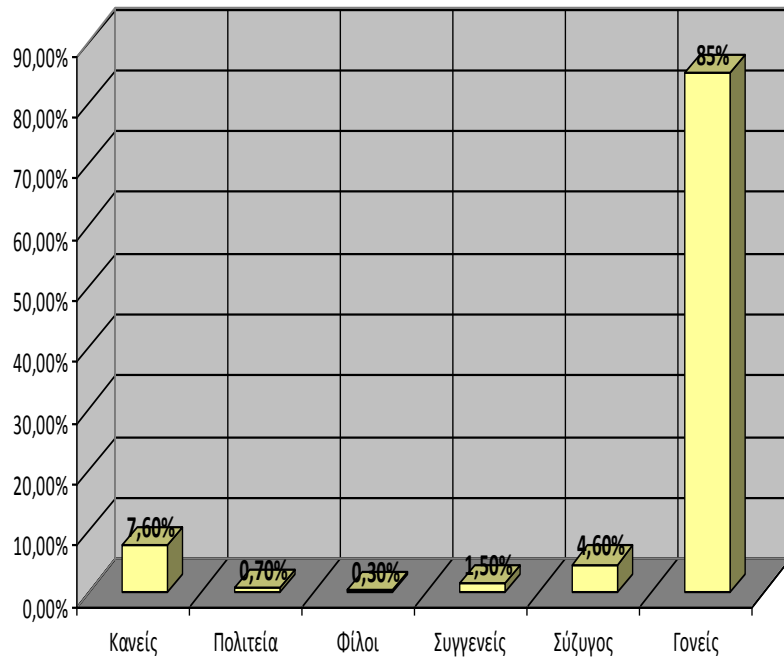
Οικογενειακό εισόδημα των Neets

0-500 €	14,9%
501-1.000 €	26,2%
1.001-1.500 €	11,1%
1.501-2.000 €	4,6%
2.001-2.500 €	2,2%
2.501-3.000 €	1,2%
Πάνω από 3.001€	1,4%
Δ.Ξ./Δ.Α.	38,5%

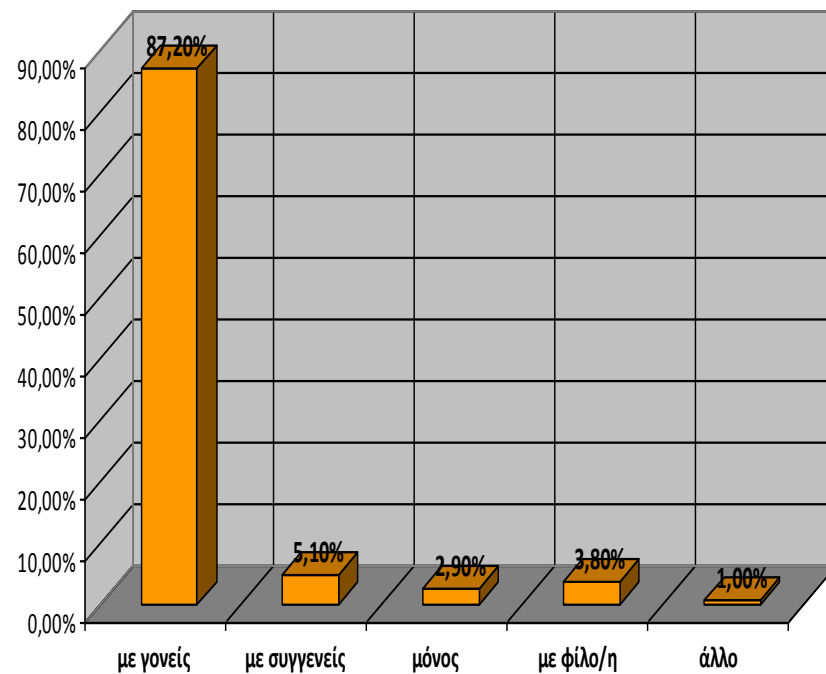

Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής Γ.Σ.Ε.Ε.

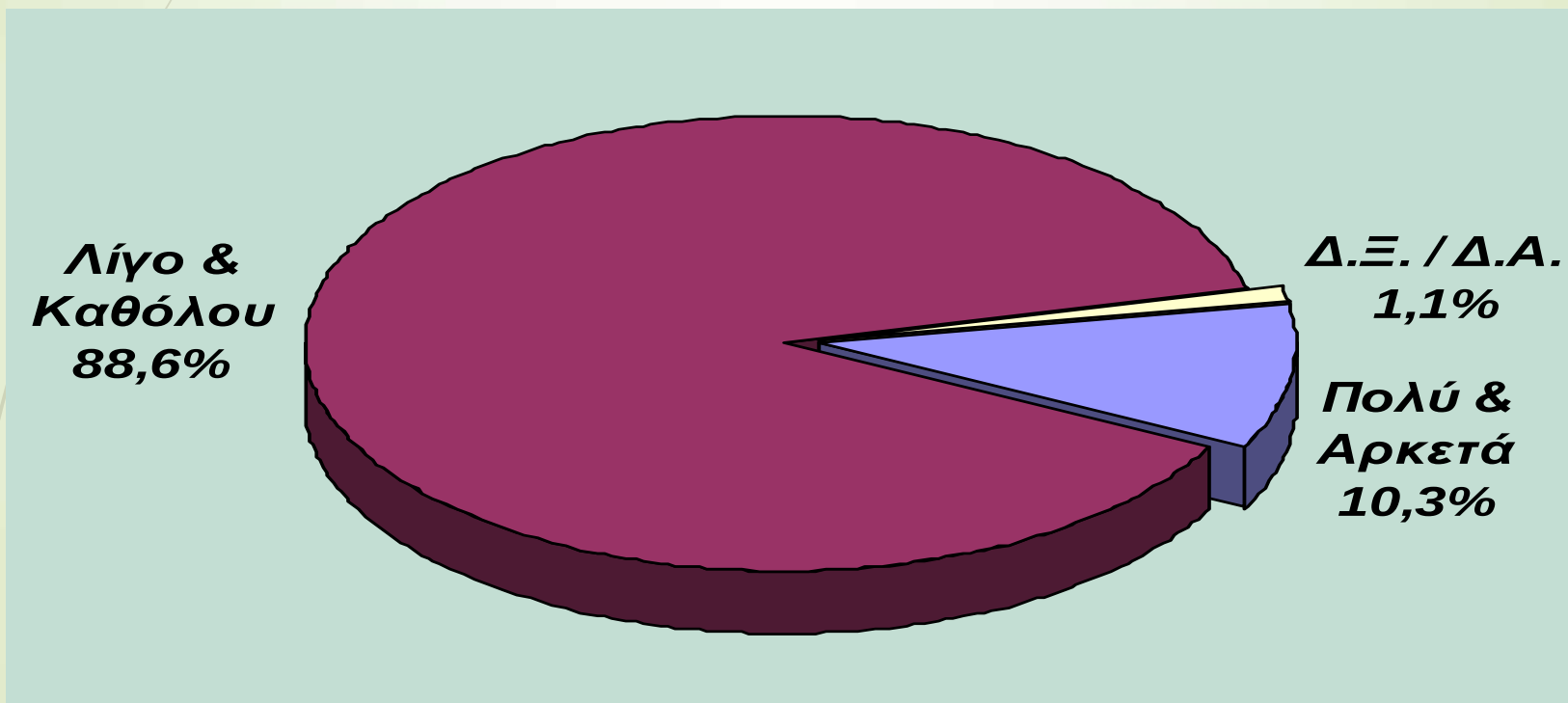
Οικονομική στήριξη των Neets

Διαμονή Neets

Εμπιστοσύνη των Neets στις δομές του Κοινωνικού Κράτους (Ερώτηση: Εμπιστεύεστε το ελληνικό κράτος ως προς τις δομές προστασίας των πολιτών του – κοινωνικές παροχές κ.λπ.:)

Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής Γ.Σ.Ε.Ε.

στην Ελλάδα των Μνημονίων

- στην Ελλάδα των Μνημονίων βιώνουμε καθημερινά το δημόσιο και δωρεάν αγαθό της παιδείας, χάνει το κύρος και την αξιοπιστία του, σε μια κοινωνική και ιστορική συγκυρία που η γνώση αναγνωρίζεται παγκοσμίως ως ο βασικός μοχλός κοινωνικής, οικονομικής και πολιτισμικής ανάπτυξης.
- οι **εκπαιδευτικές ανισότητες** εξακολουθούν να διευρύνονται προκαλώντας αποκλεισμούς **ευρύτερων κοινωνικών κατηγοριών** και το χάσμα ανάμεσα σε προνομιούχους και μη, όχι μόνο εξακολουθεί να υφίσταται, αλλά βαθαίνει με γεωμετρική πρόοδο ναρκοθετώντας το μέλλον της κοινωνικής ισορροπίας και συνοχής.

-
- είναι σαφές ότι το φαινόμενο αυτό αποτελεί μια σύγχρονη κοινωνική πληγή, γιατί αφορά μια νέα κατηγορία ανθρώπων η οποία, εκτός του ότι **καθίσταται παροπλισμένη σε ατομικό επίπεδο, είναι κοινωνικά καταστροφικό** να περιθωριοποιείται στην πιο ζωτική φάση της κοινωνικής της διαδρομής.
 - οι επίσημες στατιστικές δίνουν υψηλά **ποσοστά των NEETs σε χώρες όπως η Ισπανία (21,1%), η Ιταλία (22,7%), η Βουλγαρία (24,6%),** ενώ στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό καταγράφεται **σε 23,2%, με αύξηση από το 2008 μέχρι το 2011 της τάξης του 54,7%!**

το πρόβλημα των Neets: από τη σχολική διαρροή στο σύγχρονο κοινωνικό περιθώριο

- τι συμβαίνει όμως στην Ευρώπη σε σχέση με την εκπαίδευση; Ήδη σε ολόκληρη την Ευρώπη κρούουν τον κώδωνα για την αύξηση του φαινομένου της **πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης**, φαινόμενο το οποίο διαρκώς κερδίζει έδαφος λόγω της παρατεταμένης ύφεσης και της οικονομικής δυσχέρειας.
- χώρες όπως η **Ισπανία** (26,5%), η **Πορτογαλία** (23,2%) και η **Μάλτα** (33,5%) παρουσιάζουν υψηλά ποσοστά πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης, ενώ χώρες όπως η Ιταλία (18,2%), το Ηνωμένο Βασίλειο (15%) και η Ρουμανία (17,5%) κινούνται σταθερά πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Αντίθετα, χώρες όπως η Αυστρία, η Δανία, η Φινλανδία, η Σουηδία, η Ολλανδία, το Λουξεμβούργο, η Τσεχία και η Σλοβακία παρουσιάζουν ποσοστά κάτω ακόμα και από τον επιθυμητό μέσο στόχο του 10%, που η Ε.Ε. έχει θέσει μέχρι το 2020.

η συμβολική και ουσιαστική απαξίωση του σχολείου

- την ίδια στιγμή ενώ οι εξελίξεις στον ευρωπαϊκό χώρο είναι ραγδαίες στην ελληνική περίπτωση η αναποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος, αποτελεί διαχρονικό φαινόμενο με συνέπεια η συμβολική και ουσιαστική αξία του δημόσιου σχολείου να φθίνει, η ποιότητα σπουδών να υποβαθμίζεται, η μετριοότητα να θεσμοποιείται, τα πτυχία και τα διπλώματα να ευτελίζονται, η γνώση να υποβιβάζεται σε κατάρτιση που δεν οδηγεί στην εργασία αλλά στην απασχολησιμότητα.
- οδυνηρή απόληξη της κατάστασης αυτής αποτελεί η απαξίωση της γνώσης ως πολιτισμικού κώδικα και η υπαγωγή του αγαθού της παιδείας στην αγοραία αντίληψη της κατανάλωσης ενός προϊόντος με ημερομηνία λήξης.

αναφερόμενοι στο ζήτημα των εκπαιδευτικών ανισοτήτων εστιάζουμε σε διαστάσεις:

- ▶ ταξικές,
- ▶ πολιτισμικές,
- ▶ έμφυλες,
- ▶ γεωγραφικές & περιφερειακές

ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ Ζήτημα στην Ελλάδα

το εκπαιδευτικό ζήτημα στην Ελλάδα είναι βαθύτατα πολιτικό και η καθυστέρηση αντιμετώπισής του επιτείνει την πολιτισμική παθολογία της χώρας.

βασικό προαπαιτούμενο μιας επιτυχούς εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης η οποία θα απαλύνει σημαντικά τόσο το πρόβλημα της ανεργίας όσο και την κοινωνική παθογένεια που προκαλεί η εγκατάλειψη του σχολείου είναι η **κοινωνική συναίνεση στη βάση ενός κοινωνικά διευρυμένου, αυτο-κριτικού διαλόγου**

προς μία διερεύνηση εφαρμογής πολιτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο

- α) προωθείται και ενισχύεται ο θεσμός της «μαθητείας», ο οποίος εφαρμόζεται συστηματικά και σε εύρος, σε χώρες όπως η Γερμανία, με στόχο τη διάχυση του θεσμού στις χώρες του Νότου, οι οποίες μαστίζονται από την ανεργία των Νέων σε δυσθεώρητα ποσοστά.(η Ελλάδα, Ισπανία, Κύπρος, Βουλγαρία κ.ά.),
- β) ενισχύεται η νεανική επιχειρηματικότητα (μέσω επιχορηγήσεων) με στόχο την ενίσχυση των νέων και τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών μέσω προσφοράς προγραμμάτων κατάρτισης στον τομέα που ενδιαφέρεται ένας νέος να κινηθεί επιχειρηματικά.
- γ) ενισχύονται οι πολιτικές για την υλοποίηση προγραμμάτων απόκτησης εργασιακής εμπειρίας για νέους αλλά και ανάπτυξης των δεξιοτήτων τους μέσω προγραμμάτων πρακτικής άσκησης, (3- 6 μήνες) στη βάση συμπράξεων και συνεργειών ανάμεσα σε ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού με εγχώρια εκπαιδευτικά ιδρύματα.

-
- δ) προωθείται η βελτίωση και ενίσχυση των υπηρεσιών κοινωνικής πολιτικής μέσω τη δημιουργίας, κέντρων εξυπηρέτησης νέων (one-stop shops), με τρόπο που να διασυνδέονται υπηρεσίες με στόχο την εξυπηρέτηση και την εργασιακή ένταξη των νέων.
 - ε) προωθείται η ανάπτυξη υπηρεσιών παροχής εκπαιδευτικής και επαγγελματικής πληροφόρησης-συμβουλευτικής σε νέους που βρίσκονται στη διαδικασία αναζήτησης της επαγγελματικής τους κατεύθυνσης

σε σχέση με την ελληνική περίπτωση

- η αλλαγή φιλοσοφίας προσέγγισης της εκπαίδευσης και η αντιμετώπισή της ως **ολιστικού συστήματος** που αρχίζει **από την προσχολική ηλικία** και προχωράει μέχρι **την τρίτη ηλικία**. (τυπική, μη τυπική, άτυπη). Με τον τρόπο αυτό οι παρεμβάσεις στον τρόπο αντιμετώπισης και πρόσληψης του σχολείου δεν μπορεί να είναι αποσπασματικές και αποκομμένες από την ολότητα του εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά να αποβλέπουν στη συνολική βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητάς του.
- είναι αναγκαίο το σχολείο να καταστεί ένας χώρος φιλικός, φιλόξενος και απόλυτα ταυτόσημος με την κοινωνική ζωή των νέων ανθρώπων, με τρόπο που η παραμονή και η εξέλιξη μέσα στο μαθησιακά περιβάλλοντα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης να αποτελούν ένα δεδομένο σταθερό και ακλόνητο. Μια τέτοια θεώρηση απαιτεί τη διαρκή αξιολόγηση του συστήματος με κύριο σκοπό την ανατροφοδότηση και την ενίσχυσή του, με στόχο τη **συγκράτηση του μαθητικού πληθυσμού στην εκπαιδευτική διαδικασία**.

ζώνες κοινωνικής και εκπαιδευτικής προτεραιότητας

- **θεσμική αναγνώριση ζωνών κοινωνικής και εκπαιδευτικής προτεραιότητας** σε επίπεδο τοπικής κοινωνίας, προκειμένου να ενισχυθούν οι παρεμβάσεις στις περιοχές που οι εκπαιδευτικοί δείκτες είναι χαμηλοί.
- η δράση θα συμβάλει στην **άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων** στο σύνολο της χώρας και θα ανακουφίσει περιοχές που πλήττονται διαχρονικά από την καθυστέρηση και την υπανάπτυξη.
- αποσκοπεί στην ενίσχυση των **περιοχών και των κοινωνικών ομάδων με χαμηλούς δείκτες εκπαίδευσης**, παρέχοντας χρηματοδότηση για υποδομές, εκπαιδευτικό προσωπικό και προγράμματα αντιμετώπισης της σχολικής διαρροής, των χαμηλών επιδόσεων, της σχολικής βίας και παραβατικότητας, της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών και των κρουσμάτων ξενοφοβίας και ρατσισμού

εξορθολογισμός του μοντέλου κατανομής των πόρων για την εκπαίδευση

- η αύξηση των **δημοσίων δαπανών** για την εκπαίδευση και την κατάρτιση καθώς και ο **εξορθολογισμός του μοντέλου κατανομής των πόρων** για την εκπαίδευση με την υιοθέτηση ενός «άνισα» διαφοροποιημένου συστήματος χρηματοδότησης των περιοχών εκείνων που αποδεδειγμένα πλήττονται από τον κοινωνικό και εκπαιδευτικό και πολιτιστικό αποκλεισμό.
- στρατηγική του εγχειρήματος αυτού, αποτελεί η κατ' ελάχιστον προσέγγιση του **κοινοτικού μέσου όρου χρηματοδότησης**, με στόχο τη δημοσιονομική προσαρμογή στον Ευρωπαϊκό μέσο όρο χρηματοδότησης.
- αυτό προϋποθέτει την τεκμηριωμένη διερεύνηση της δυνατότητας μιας διαφοροποιημένης κατά ζώνες χρηματοδότησης των εκπαιδευτικών δομών, ενισχύοντας πολύ-τροπικά τις οικονομικά, εκπαιδευτικά και κοινωνικά ασθενέστερες περιοχές οι οποίες πλήττονται περισσότερο από τις αντιθέσεις, τις συγκρούσεις και υπάρχουσες συστημικές ανισότητες.

αλλαγή εκπαιδευτικού μοντέλου

- αλλαγή της κυρίαρχης **εξετασιοκεντρικής φιλοσοφίας** που πνίγει τη δημιουργικότητα και την δυναμική της εκπαίδευσης με στόχο την απελευθέρωση των αναλυτικών προγραμμάτων από τη ψυχαναγκαστική πειθαρχία της εξεταστικής προετοιμασίας και του μονόδρομου του Πανεπιστημίου.
- το σχολείο να καταστεί ένας **φιλικός και ενδιαφέρων χώρος** για τους μαθητές και για τους νέους συνολικότερα αφού η συγκράτηση του μαθητικού πληθυσμού στις τάξεις, συνδέεται ευθέως με την περιστολή φαινομένων όπως η τροφοδότηση της νεανικής παραβατικότητας, η βία και η εγκληματικότητα των νέων.
- το σχολείο οφείλει να αναπτυχθεί προς την προοπτική ενός πολύπλευρου και πολυδιάστατου κοινωνικού και πολιτιστικού μαθησιακού περιβάλλοντος το οποίο να αναδεικνύει την αξία της προσωπικότητας και της δημιουργικής ανάπτυξής των ατόμων. Κι αυτό δεν μπορεί να συμβεί μέσα σε **ένα μονοδιάστατο σχολείο** το οποίο συνθλίβει και περιθωριοποιεί τις προσωπικές, επαγγελματικές και κοινωνικές αναζητήσεις των νέων.

επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

- η ενίσχυση της **τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης** σε υλικοτεχνικές υποδομές, ανθρώπινο δυναμικό και αναλυτικά προγράμματα με στόχο την αναβάθμιση της εικόνας και της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας στα Τεχνικά Λύκεια και τις επαγγελματικές σχολές. Στρατηγική θα πρέπει να αποτελεί το γεγονός ότι απαιτείται να διαλυθεί το κοινωνικό στερεότυπο της θεώρησης της επαγγελματικής εκπαίδευσης ως υποδεέστερης και κοινωνικά απαξιωμένης.
- στην προοπτική αυτή θα πρέπει να ιδωθεί και να μελετηθεί σοβαρά, και όχι με τη μέθοδο της αυτόματης εισαγωγής ενός μοντέλου από το εξωτερικό, **το δυαδικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης** με στόχο την ενδυνάμωση της συμμετοχής και την ελκυστικότητα **των τεχνικών και επαγγελματικών σπουδών**, οι οποίες θα μπορούν να οδηγούν από νωρίς και με στέρεο τρόπο στην εργασιακή ένταξη των νέων στην κοινωνία της απασχόλησης.

ο ρόλος της δια βίου εκπαίδευσης

- η ενίσχυση της δια βίου εκπαίδευσης σε ολόκληρο το εργασιακό φάσμα και η σύνδεση του κόσμου της εργασίας με τη δια βίου μάθηση όχι ως άλλοθι απέναντι στην αναποτελεσματικότητα του συστήματος τυπικής εκπαίδευσης, αλλά ως ενεργητική πολιτική αντίστασης στην κοινωνία της ημιμάθειας, της τηλεοπτικής δημοκρατίας, της απάθειας για τα κοινά και τα δημόσια τεκταινόμενα.
- η δια βίου εκπαίδευση μέσα από την αρχική και συνεχιζόμενη κατάρτιση μπορεί να αποτελέσει το κρίσιμο εργαλείο για τη σύνδεση της εκπαίδευσης και κατάρτισης με την απασχόληση με στρατηγικό στόχο τη **μείωση της ανεργίας και την πολύπλευρη στήριξη των τοπικών οικονομιών** με κριτήριο αιχμής τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους.
- η δράση αυτή μπορεί να συνδυαστεί με την ανάπτυξη προγραμμάτων διά βίου εκπαίδευσης σε ζητήματα **αλφαριθμητισμού, κοινωνικών δεξιοτήτων και νέων τεχνολογιών**, παρέχοντας σε όλους τους ενήλικους εργαζόμενους, οι οποίοι εγκατέλειψαν πρόωρα την εκπαίδευση, μια **δεύτερη ευκαιρία στο δικαίωμα στη γνώση με στόχο την επανένταξη και το επαναπροσδιορισμό της σχέσης του με την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση.**

ΕΠΙΤΕΛΙΚΟΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ-ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ-ΠΡΟΣΟΝΤΑ-ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- η δημιουργία ενός επιτελικού, αξιόπιστου και θεσμικά έγκριτου συστήματος διερεύνησης των αναγκών της ελληνικής οικονομίας σε εθνικό και τοπικό επίπεδο για τον εναρμονισμό προσφοράς και ζήτησης ειδικοτήτων και επαγγελματιών με στόχο την ασφαλή μετάβαση στην απασχόληση, σε συνδυασμό με τη λειτουργία ενός εθνικού συστήματος πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων.
- ο επιτελικός συντονισμός και η συμπληρωματικότητα των δράσεων που αναλαμβάνουν τα επιμέρους συστήματα **εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης** απαιτούν **την ισότιμη συνεννόηση και συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων, σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο** (αρμόδια υπουργεία, κοινωνικοί εταίροι, παραγωγικοί φορείς, εκπαιδευτική κοινότητα, τοπικοί φορείς, συνδικάτα και εργατικά κέντρα) προκειμένου να δύνανται όλοι οι εργαζόμενοι να πιστοποιούν τις επαγγελματικές ικανότητες, γνώσεις και εμπειρίες που απέκτησαν καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους, ανεξάρτητα από τον τρόπο απόκτησης και την επαγγελματική ή εκπαιδευτική τους διαδρομή.

-
- οι εργαζόμενοι με χαμηλά προσόντα, ακόμα κι αν έχουν εγκαταλείψει πρόωρα τις δομές εκπαίδευσης και κατάρτισης και κατέχουν επαγγελματικές εμπειρίες θα μπορούν να **πιστοποιούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους** (προσόντα τα οποία έχουν αποκτήσει καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους και από διαφορετικά περιβάλλοντα μάθησης) και θα μπορούν να **επανα-διεκδικούν το δικαίωμα στην εργασία** πραγματοποιώντας μια ανοδική και θετικά κατευθυνόμενη κινητικότητα στους χώρους δουλειάς.
 - η λειτουργία ενός **Εθνικού Πλαισίου Προσόντων** στη βάση μιας συστημικής συνεννόησης και λειτουργικότητας των επιμέρους πεδίων που συνθέτουν το πλαίσιο μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση των ασθενέστερων και όλων όσων υφίστανται τον εργασιακό αποκλεισμό λόγω αδυναμίας αναγνώρισης προσόντων.

ανοικτή πρόσβαση στη μάθηση :ένα διαρκές αίτημα

- απαιτείται η έμφαση στην παροχή εκπαιδευτικών ευκαιριών σε τις κοινωνικές κατηγορίες που τις χρειάζονται, με στόχο την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής.
- μέσα από θεσμούς **συνεχούς ενημέρωσης, υποστήριξης και συμβουλευτικής**, αυξάνονται οι δυνατότητες για κάθε ενήλικο να έχει πρόσβαση τόσο στα επίπεδα του εκπαιδευτικού συστήματος τα οποία δίνουν μια δεύτερη ευκαιρία στους πολίτες (όπως το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας ή τα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης κ.α) όσο και σε όλους τους θεσμούς του Εθνικού Συστήματος Δια Βίου Εκπαίδευσης μέσω του οποίου αναπτύσσονται ολοκληρωμένες υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιμόρφωσης οι οποίες απευθύνονται και σε **ευάλωτες κοινωνικές ομάδες** όπως οι παλιννοστούντες, οι μετανάστες, οι λειτουργικά και τεχνολογικά αναλφάβητοι, οι μονογονεϊκές οικογένειες, οι φυλακισμένοι, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι (πρώην) χρήστες εξαρτησιογόνων ουσιών, οι εθνικές – πολιτισμικές μειονότητες κ.ά.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΡΥΠΤΩΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Γ.Σ.Ε.Ε

ITE

Ιδρυμα Τεχνολογίας & Έρευνας

GREEK PUBLIC OPINION

Οι NEETs (Young People not in Education, Employment or Training) στην Ελλάδα

Δρ. Προκόπης Πανδής

II. Η Ελληνική Κατάσταση των Πραγμάτων αναφορικά με τους NEETs

- Στη χώρα μας δεν υπήρχε μέχρι πρόσφατα ερευνητική ενασχόληση με το φαινόμενο των Neets.. Σύμφωνα με την πρόσφατη μελέτη του Eurofound η Ελλάδα ανήκει στο cluster των χωρών με υψηλό ποσοστό Neets, στους οποίους ενυπάρχει η έμφυλη διάσταση, είναι ανενεργοί, δεν έχουν ιδιαίτερη εργασιακή εμπειρία, είναι μέσης και υψηλής μόρφωσης και είναι ιδιαίτερα αποθαρρυνμένοι.
- Εδώ πρέπει να επισημανθεί ότι η αναγκαιότητα διερεύνησης χαρακτηριστικών, απόψεων και στάσεων των Neets στα διαφορετικά εθνικά περιβάλλοντα δεν πρέπει να περιορίζεται στην παρουσίαση της υποκειμενικής πραγματικότητας τους, αλλά οφείλει να εκτείνεται στη σχέση μεταξύ υποκειμενικής και αντικειμενικής πραγματικότητας. Δεν είναι τυχαίο που η πρόσφατη σχετική μελέτη του Eurofound αναφορικά με τους Neets έχει ως αφετηρία τη δραματική επιδείνωση της κατάστασης της απασχόλησης στην Ευρώπη, αξιοποιώντας την ως ερμηνευτική κλείδα για την ένταση του φαινομένου των Neets.

Τι συμβαίνει όμως στην πραγματικότητα αναφορικά με τους Έλληνες Neets;

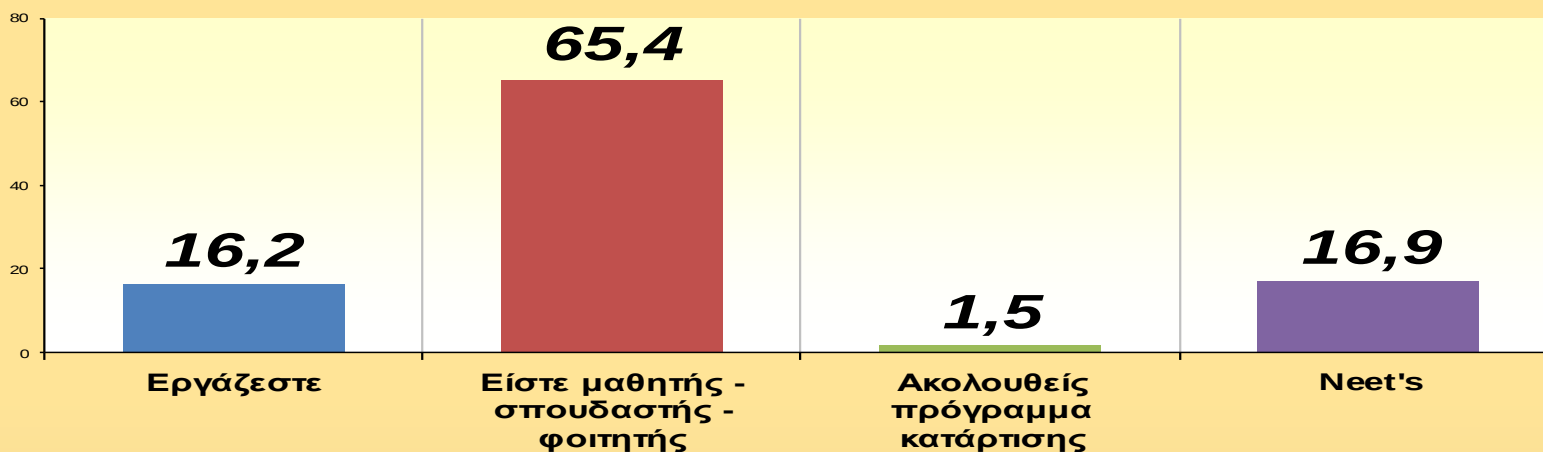
Η έρευνα, Βαρόμετρο Απόντων (9 Ενότητες Εργασίας και 23 παραδοτέα), περιελάμβανε:

- 2 φάσεις ποσοτικής έρευνας σε εθνική κλίμακα (το μέγεθος του δείγματος της πρώτης φάσης της έρευνας ήταν 800 νοικοκυριά και πραγματοποιήθηκαν 784 συνεντεύξεις με την μέθοδο των τηλεφωνικών συνεντεύξεων χρησιμοποιώντας γραπτό δομημένο ερωτηματολόγιο, ενώ στη δεύτερη φάση της έρευνας το δείγμα ήταν 3.500 νοικοκυριά και πραγματοποιήθηκαν 3.459 συνεντεύξεις στο σύνολο των Νομών της Χώρας).
- και 2 φάσεις ποιοτικής έρευνας (συνολικά διενεργήθηκαν και αναλύθηκαν 129 ημιδομημένες συνεντεύξεις και 15 αφηγηματικές συνεντεύξεις, με βάση την πληθυσμιακή κατανομή της GPO που στηρίζεται στα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας και με κριτήρια της θεωρητικής δειγματοληψίας- theoretical sampling).

Τα βασικά συμπεράσματα αναφορικά με τον αριθμό και την γεωγραφική κατανομή, τα χαρακτηριστικά και τα συστατικά στοιχεία, τις επείγουσες διαστάσεις της βιογραφίας, τις στάσεις, απόψεις και προτάσεις των Neets είναι τα ακόλουθα:

➤Οι Neets στην Ελλάδα φτάνουν στο ποσοστό 16,9%, τοποθετώντας την Ελλάδα ανάμεσα στις πρώτες ευρωπαϊκές χώρες αναφορικά με τους Neets.

Γράφημα 1: Η κατανομή του νεανικού πληθυσμού στην Ελλάδα και το ποσοστό των Neets

Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2013: 9

Αξίζει να σημειωθεί ότι το βασικό αυτό εύρημα της Έρευνας «Βαρόμετρο Απόντων» συγκλίνει με την αντίστοιχη αποτίμηση του Eurofound, η οποία βασίζεται στην επεξεργασία δευτερογενών στοιχείων (συγκεκριμένα 17,4% σύμφωνα με το Eurofound). Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα ανησυχητικό εύρημα, «που προκαλεί ευθέως το πλέγμα των δημόσιων πολιτικών, προκειμένου αυτό να δώσει αξιόπιστες απαντήσεις» (Παπαδάκης 2013: 8).

- **Ανάμεσα στις Διοικητικές Περιφέρειες της χώρας αυτές που ποσοστιαία εμφανίζουν μεγαλύτερη συγκέντρωση NEETs έναντι του συνόλου είναι οι Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Στερεάς Ελλάδας και Ιονίων Νήσων.** Από την άλλη πλευρά ιδιαίτερα χαμηλά ποσοστά σε NEETs συγκριτικά με τον πανελλαδικό μέσο όρο παρουσιάζουν οι Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου, Θεσσαλίας και Αττικής. Οι Neets φαίνεται να συγκεντρώνονται σε νησιωτικές περιοχές στις οποίες κυριαρχεί έντονα το φαινόμενο της εποχικής και της προσωρινής απασχόλησης και η οικονομία τους βασίζεται κυρίως στον τριτογενή τομέα παραγωγής (Νότιο Αιγαίο και Ιόνια Νησιά). Επιπλέον, παρατηρείται ότι η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και η Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδος έχουν τη μεγαλύτερη συσσώρευση πληθυσμού NEETs απ' όλη την Ελλάδα.

Πίνακας 2: Γεωγραφική κατανομή NEETs

Διοικητικές Περιφέρειες	Ποσοστό NEETs
Αν Μακεδονία & Θράκη	17,1%
Κεντρική Μακεδονία	19,1%
Δυτική Μακεδονία	13,6%
Θεσσαλία	13,7%
Ήπειρος	13,4%
Ιόνιο	20,9%
Δυτική Ελλάδα	18,3%
Στερεά Ελλάδα	22,2%
Πελοπόννησος	19,1%
Βόρειο Αιγαίο	15,8%
Νότιο Αιγαίο	27,4%
Κρήτη	17,1%
Αττική	13%
Θεσσαλονίκη	14,6%

- Με βάση τα εμπειρικά δεδομένα ο βαθμός αστικότητας επηρεάζει (σε πολύ περιορισμένο βαθμό) την εμφάνιση και εξάπλωση του κοινωνικού φαινομένου των NEETs στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα ενώ οι Neets εμφανίζονται συχνότερα σε αγροτικές περιοχές, με βάση τα σχετικά ευρήματα της δεύτερης φάσης της ποσοτικής έρευνας, στην εσωτερική κατανομή στο σύνολο των Neets, αυτοί μένουν κατά 51,5% σε αστικές περιοχές και κατά 48,5% σε αγροτικές.
- Συμπερασματικά οι Neets εμφανίζονται «σε μεγαλύτερη συχνότητα σε αγροτικές περιοχές, ωστόσο σε απόλυτους αριθμούς ζουν κυρίως σε αστικά κέντρα». Σε κάθε περίπτωση η αστικότητα δεν μπορεί να αγνοηθεί ούτε όμως και να θεωρηθεί κρίσιμη μεταβλητή, όπως η ηλικία, το οικογενειακό εισόδημα και το μορφωτικό επίπεδο.
- Το φύλο επηρεάζει σε κάποιο βαθμό την πιθανότητα υπαγωγής στην κατηγορία NEET, αφού οι γυναίκες εκπροσωπούνται στην κατηγορία NEETs σε μεγαλύτερο ποσοστό από τους άνδρες. Για την ακρίβεια το ποσοστό των γυναικών Neets ανέρχεται στο 17,4% σε σχέση με το γενικό πληθυσμό αυτής της ηλικιακής κατηγορίας, ενώ στην περίπτωση των ανδρών το σχετικό ποσοστό είναι 16,5%.

Γράφημα 2: Κατανομή του γενικού νεανικού πληθυσμού και των Neets ανά φύλο.

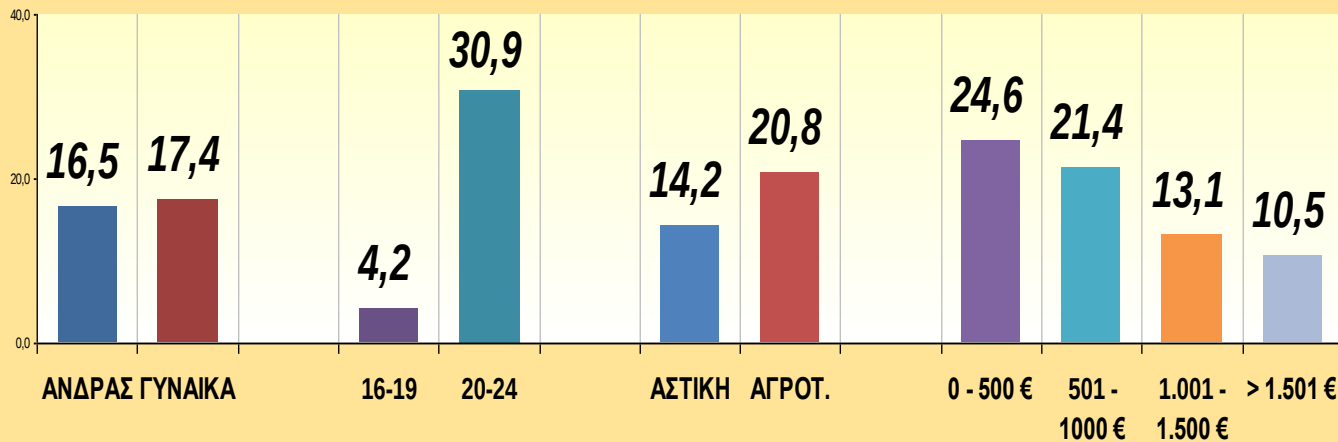

Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2013: 17.

■ Ανδρας

■ Γυναίκα

Γράφημα 3: Η κατανομή των Neets ανά φύλο, ηλικία, αστικότητα και οικογενειακό εισόδημα

Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2013: 12.

➤ Στην εσωτερική κατανομή των Neets αυτό σημαίνει ότι 54,4% είναι γυναίκες και το 45,6% άνδρες, ποσοστά όμως που συγκλίνουν και με τη γενική κατανομή της πληθυσμιακής ομάδας στην οποία ανήκουν. Σε ποσοστό 52,8% έναντι 47,2% των ανδρών.

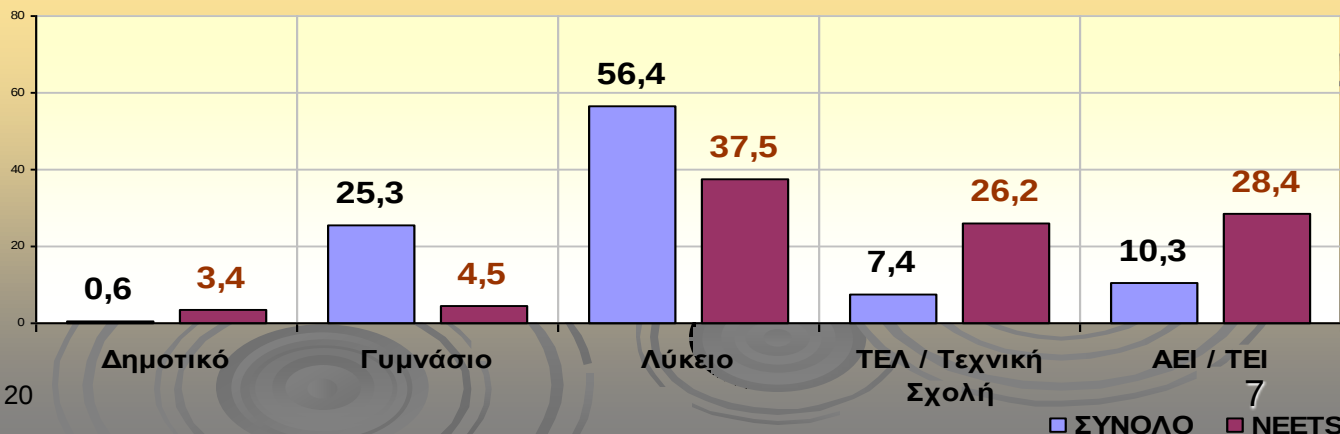
➤ Η ηλικία είναι ένας κατεξοχήν καθοριστικός παράγοντας, και ίσως ο πλέον ουσιαστικός, που επηρεάζει τις πιθανότητες κάποιου ατόμου να χαρακτηριστεί ως NEET. Οι Neets εμφανίζουν το μεγαλύτερο ποσοστό τους στην ηλικιακή ομάδα 20-24 ετών, όπου το ποσοστό τους αγγίζει το 30,9% έναντι 4,2% του νεότερου πληθυσμού. Κοντολογίς η συντριπτική πλειοψηφία του συνόλου των Neets (87,5%) ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 20-24, ενώ μόλις το 12,5% είναι νεότερο. Η ηλικία αποτελεί λοιπόν ένα κατεξοχήν επικαθοριστικό παράγοντα για την υπαγωγή στην κατηγορία Neets. Μάλιστα πρέπει να επισημανθεί ότι, όπως κατέδειξε η ποσοτική έρευνα, μετά τα 22 έτη παρατηρείται ραγδαία αύξηση που φτάνει έως και το 33% για τα άτομα ηλικίας 24 ετών του δείκτη NEETS.

➤ **Αναφορικά με την εθνοπολιτισμική προέλευση των Neets** πρέπει να επισημανθεί ότι όπως κατέδειξε η ποσοτική έρευνα το συνολικό ποσοστό που δεν έχουν Ελληνική υπηκοότητα (μετανάστες και παιδιά μεταναστών χωρίς ελληνική υπηκοότητα, δηλαδή χωρίς να έχουν ενσωματωθεί θεσμικά στην Ελλάδα) είναι πολύ μικρό.

▪ Μπορούμε να εικάσουμε ότι το προαναφερθέν χαμηλό ποσοστό δεν αντικατοπτρίζει το πραγματικό ποσοστό των νέων άλλης υπηκοότητας και ότι η συγκεκριμένη δημογραφική ομάδα υποεκπροσωπείται. Η ερμηνεία αυτής της υποεκπροσώπησης συνίσταται στα εξής: **α)** υπάρχει μεγάλος αριθμός undocumented μεταναστών στην χώρα και ως εκ τούτου είναι δύσκολο να εντοπιστούν και στη συνέχεια να καταγραφούν έτσι ώστε να υπάρχουν αξιόπιστα στατιστικά δεδομένα τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν σημείο αναφοράς για την έρευνά, **β)** η απουσία σταθερής τηλεφωνικής σύνδεσης των μελών της ομάδας αυτής και **γ)** η αδυναμία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου λόγω μη κατανόησης και ικανοποιητικής γνώσης της ελληνικής γλώσσας.

➤ **Αναφορικά με το μορφωτικό επίπεδο των Neets** και σύμφωνα με τα ποσοτικά δεδομένα της έρευνας το μεγαλύτερο ποσοστό των μελών της ομάδας που σήμερα είναι NEETS, είναι απόφοιτοι κατώτερης (σε λιγότερο ποσοστό) και ανώτερης (η πλειοψηφία) δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Λυκείου, οι περισσότεροι, ή Επαγγελματικού Λυκείου και Τεχνικής Σχολής), ενώ σημαντική είναι και η κατηγορία των Neets που είναι απόφοιτοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Γράφημα 4: Μορφωτικό επίπεδο Neets

- Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι οι Neets στην πλειοψηφία τους ζουν σε νοικοκυριά με χαμηλό ή ιδιαίτερα χαμηλό. Πιο συγκεκριμένα, το 41% των Neets προέρχονται από οικογένειες με ιδιαίτερα χαμηλό εισόδημα (κάτω των 1000 ευρώ), ενώ 11,1% από οικογένειες με μηνιαίο εισόδημα 1000-1500 ευρώ. Συγχρόνως δεν υπάρχουν καθόλου Neets σε οικογένειες με υψηλό εισόδημα, άνω των 3000 ευρώ. Επιβεβαιώνεται έτσι η υπόθεση για διαγενεακή μεταβίβαση της φτώχειας.

Πίνακας 3: Οικογενειακό εισόδημα των Neets

0-500 €	14,9%
501-1.000 €	26,2%
1.001-1.500 €	11,1%
1.501-2.000 €	4,6%
2.001-2.500 €	2,2%
2.501-3.000 €	1,2%
Πάνω από 3.001€	1,4%
Δ.Ξ./Δ.Α.	38,5%

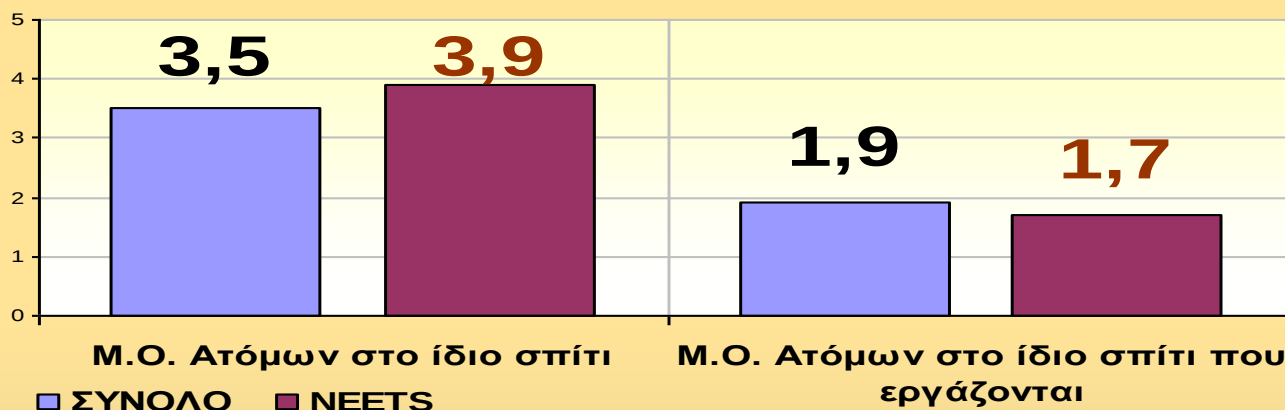
Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2013: 24.

- Οι Έλληνες NEETs σε σχέση με τους υπόλοιπους συνομήλικούς τους διαμένουν σε σπίτια στα οποία **α)** κατοικούν περισσότερα μέλη και **β)** εργάζονται λιγότερα μέλη του νοικοκυριού, γεγονός που επιβαρύνει την ήδη δυσχερή οικονομική των οικογενειών τους και των ιδίων κατ' επέκταση. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι NEETs:

α) έχουν χάσει τον πατέρα τους σε ποσοστό 8% έναντι 4,1 του συνόλου

β) έχουν χάσει τη μητέρα τους σε ποσοστό 2,3% έναντι 1,1% του συνόλου.

Γράφημα 5: Κατάσταση της οικογένειας με την οποία διαμένουν οι Neets

Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2012: 23.

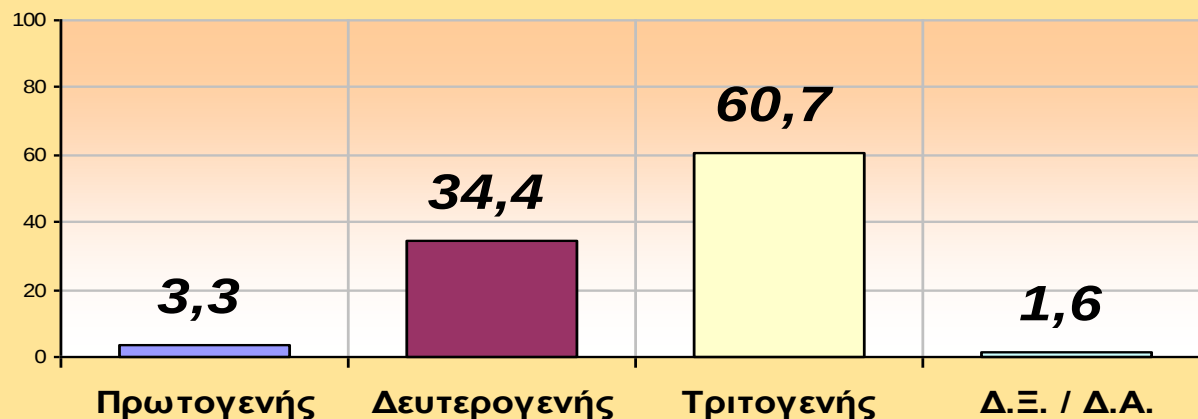
Είναι φανερό ότι η υπαγωγή στην κατηγορία Neet είναι άμεσα συσχετισμένη (ακριβέστερα επικαθορίζεται) από το οικογενειακό εισόδημα. Πιο απλά όσο μικρότερο είναι το μηνιαίο οικογενειακό εισόδημα τόσο μεγαλύτερες οι πιθανότητες για ένα νέο άτομο να καταλήξει στην κατηγορία των Neets.

- Παρά τα περιορισμένα οικονομικά των οικογενειών τους, οι Neets στην συντριπτική πλειοψηφία τους στηρίζονται οικονομικά από την οικογένειά τους. Για το 85% των Neets η οικογένεια αποτελεί την μοναδική πηγή εισοδηματικής στήριξης.
- Στην πρόσδεση στην οικογένεια σίγουρα παίζει ρόλο και το γεγονός ότι **σχεδόν το σύνολο των Neets είναι άγαμοι. 87,2% των Neets διαμένει με την οικογένεια του** (μόνο ένα ποσοστό που δεν ξεπερνά το 10% μένει μόνο του ή συγκατοικεί με κάποιο φιλικό πρόσωπο), ενώ οι οικογένειες των Neets είναι συνήθως πιο πολυμελείς από τις οικογένειες του υπόλοιπου πληθυσμού στον οποίο ανήκουν.
- Η απόλυτη εξάρτηση από την οικογένεια ενισχύεται και από το γεγονός ότι μόλις 4,5% των Neets λαμβάνει κάποιο επίδομα.
- Η συσχέτιση οικονομικού κεφαλαίου και υπαγωγής στην κατηγορία Neets επιβεβαιώνει την υπόθεση για διαγενεακή μεταβίβαση της φτώχειας στην Ελλάδα.
- Αυτή την υπόθεση ενισχύει και το εύρημα ότι, **σε σχέση με το σύνολο, οι γονείς των ατόμων NEETS έχουν χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο, ενώ εργάζονται συνήθως λιγότερα μέλη των οικογενειών τους σε σύγκριση με την γενική κατάσταση του αντίστοιχου πληθυσμού της ομάδας ομηλίκων.**
- Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το εκπαιδευτικό επίπεδο των γονέων είναι, κατά κύριο λόγο, δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και λιγότερο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ελάχιστοι είναι εκείνοι που είναι απόφοιτοι πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης).

- **Κομβικός ρόλος της οικογένειας:** Τα προαναφερθέντα ευρήματα και συμπεράσματα καταδεικνύουν το χαμηλό βαθμό αυτονομίας που απολαμβάνουν οι νέοι στην Ελλάδα σήμερα. Το συγκεκριμένο γεγονός – έλλειψη αυτονομίας – εμποδίζει την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων και την ομαλή τους ένταξη όχι μόνο στον παραγωγικό αλλά και στον κοινωνικό ιστό. Από την άλλη η οικογένεια φαίνεται να είναι η μοναδική αποτελεσματική δομή στήριξης που έχουν.
- Και στις δύο περιπτώσεις, δηλαδή στο άτομο που είναι NEET, **η οικογένεια λειτουργεί και ενισχυτικά με το να του παρέχει οικονομική και ψυχολογική υποστήριξη αλλά και επιβαρυντικά/αποτρεπτικά με το να του παρέχει πολλά υλικά και άυλα αγαθά (χρήματα, διατροφή, στέγη, ψυχολογική υποστήριξη) οδηγώντας ενδεχομένως έμμεσα τον NEET ή τον εν δυνάμει NEET στην παθητικότητα, στην παραίτηση κάθε προσπάθειας, στην περιθωριοποίηση και εν τέλει στον κοινωνικό και εργασιακό αποκλεισμό τους.**
- Από την άλλη δεν μπορεί να μην επισημανθεί ότι η οικογένεια φαίνεται να αποτελεί το κατεξοχήν πλέγμα προστασίας, υποκαθιστώντας εν τοις πράγμασι το Κοινωνικό Κράτος και τις υπηρεσίες του, που ουσιαστικά αγνοούν τους Neets (βέβαια και οι ίδιοι από τη μεριά τους το αντιμετωπίζουν με εξαιρετική επιφυλακτικότητα).

➤ Η μεγάλη πλειοψηφία των NEETs έχει εργαστεί στο παρελθόν, κυρίως στον τριτογενή τομέα. Το 26,2% των NEETs βρίσκεται σε καθεστώς μακροχρόνιας ανεργίας.

Γράφημα 6: Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των Neets
(αφορά τους Neets που έχουν εργαστεί στο παρελθόν)

Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2012:29.

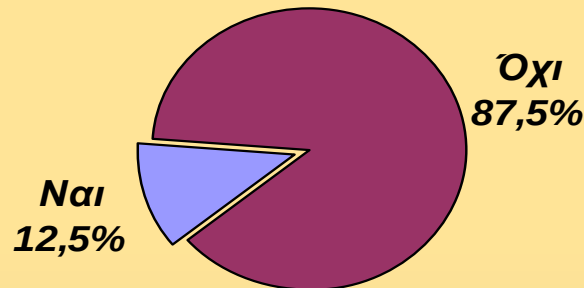
➤ Οι NEETs συνήθως έχουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία, η οποία όμως σε μεγάλο βαθμό αποτελεί εποχική-περιστασιακή απασχόληση, σε διάστημα κυρίως λιγότερο του 1 χρόνου ή ακόμα και του εξαμήνου, πράγμα που επιβεβαιώνεται και από την ποσοτική και από την ποιοτική έρευνα.

➤ Κυρίως έχουν εργαστεί στους κλάδους της εστίασης, της αναψυχής και του τουρισμού. Από την ομάδα των NEETs με πρότερη εργασιακή εμπειρία, η πλειοψηφία είναι άνδρες 20-24 ετών.

➤ Αρκετοί όμως NEETs (30,7%) δεν έχουν καν εισέλθει στην αγορά εργασίας, ενώ υπάρχουν και αρκετοί μακροχρόνια άνεργοι στις μεγαλύτερες ηλικίες (32,6% επί του συνόλου των NEETs που είχαν εργαστεί στο παρελθόν).

- Η μειοψηφία των Neets έχουν παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης και η συντριπτική πλειοψηφία αυτών που το έχουν κάνει θεωρούν την κατάρτιση αναποτελεσματική. Είναι φανερό ότι παρά την ανεργία τους, οι Neets δεν εμπιστεύονται την κατάρτιση.
- Το 75% του συνόλου των Neets δεν έχει παρακολουθήσει ποτέ κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης, ενώ σε πολλούς νομούς το ποσοστό αυτό ξεπερνάει το 90%.
- Τα προγράμματα κατάρτισης παρακολούθησαν περισσότερο οι γυναίκες, τα μέλη της ηλικιακής ομάδας 20-24 και οι κάτοικοι των αστικών περιοχών.
- Όσοι Neets έχουν καταρτιστεί στο παρελθόν αποφαίνονται (και αυτό είναι εντελώς εμφανές και στην ποιοτική έρευνα) ότι η κατάρτιση δεν τους βοήθησε καθόλου στην επαγγελματική αποκατάσταση, δεν λειτούργησε δηλαδή ως ενεργητική πολιτική απασχόλησης, παρόλο που αυτή είναι η θεμελιώδης λειτουργία της.

Γράφημα 7: Αποτίμηση της αποτελεσματικότητας της κατάρτισης από του NEETs (αν τους βοήθησε να βρουν δουλειά – αφορά τους NEETs που έχουν παρακολουθήσει πρόγραμμα κατάρτισης)

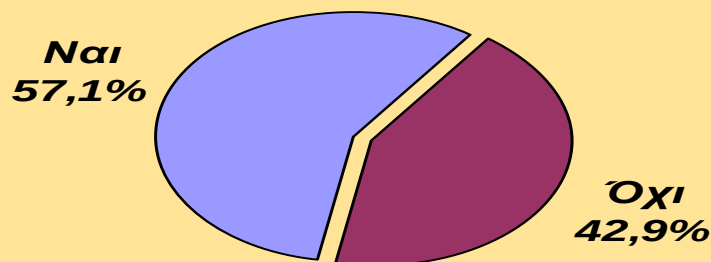

Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2012: 31.

- Παρά την εμφανή δυσπιστία τους στην κατάρτιση ένα μεγάλο ποσοστό των Neets (56,8%) θα ήθελε να παρακολουθήσει ξανά κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης, κυρίως για ν' αυξήσει τις πιθανότητές του να βρει δουλειά, και δευτερευόντως για να εμπλουτίσει τις γνώσεις του.
- Πολύ πιο θετικές σε μια τέτοια προοπτική εμφανίζονται οι γυναίκες σε ποσοστό 70% έναντι 39,5% των ανδρών. Για τους νέους ηλικίας 20-24 ετών τα προγράμματα κατάρτισης συνδέονται κυρίως με το ενδεχόμενο να βρουν δουλειά (το 76,1% των Neets είναι στη διαδικασία εύρεσης εργασίας, ποσοστό που ανεβαίνει στο 86,4% για τους Neets ηλικίας 20-24) ενώ για τους νεότερους 16-19 τα προγράμματα κατάρτισης είναι μια ευκαιρία για να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους.

- Η πλειοψηφία των (λίγων συνολικά) Neets που έχουν εγκαταλείψει πρόωρα το σχολείο, το έχει κάνει κυρίως για οικονομικούς λόγους (σε ποσοστό 42,9%), πράγμα που επιβεβαιώνεται τόσο από την ποσοτική όσο και από την ποιοτική έρευνα.
- Αυτό το γεγονός επιβεβαιώνει την υπόθεση της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης για συσχέτιση μεταξύ οικονομικών ανισοτήτων και σχολικής διαρροής. Επίσης και οι άλλοι λόγοι που οδήγησαν στην πρόωρη σχολική εγκατάλειψη (οικογενειακοί και προσωπικοί) συστοιχούν με τις κλασσικές αιτίες drop-outs. Η κύρια βιογραφική ρήξη για τους Neets είναι η «έλευση» στην κατάσταση της ανεργίας.
- Ουσιαστικά, η μεγάλη πλειοψηφία των NEETS θεωρεί την εκπαίδευση απολύτως αναποτελεσματική αναφορικά με τη σύνδεση της με την αγορά εργασίας (και μάλιστα αυτή η άποψη διαπερνά τους Neets ανεξαρτήτως μορφωτικού επιπέδου). Αυτή η άποψη ενισχύεται και από το γεγονός ότι σχεδόν το σύνολο των ερωτώμενων δηλώνει ότι αν το καλούσαν να εκπαιδευτεί έχοντας τη διαβεβαίωση ότι θα του έβρισκαν εργασία, θα συμμετείχε.
- Επιπρόσθετα αρκετοί διατυπώνουν το αίτημα για αλλαγή-μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος, στην κατεύθυνση της σύνδεσης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, της μεγαλύτερης ευελιξίας και της ουσιαστικής μάθησης, το οποίο συχνά χαρακτηρίζουν «ανεπαρκές».
- Η οριακή πλειοψηφία των Neets δηλώνει την πρόθεσή της να επιστρέψει στην εκπαίδευση, με τα αντίστοιχα ποσοστά να φθάνουν στο 75% για τους άνδρες και στο 60% για τους νέους ηλικίας 20-24 ετών. Αποτρεπτικά σε μια τέτοια επανενσωμάτωση δρα η οικονομική δυσχέρεια, ενώ δεν πρέπει να αγνοηθεί και η παράμετρος της έλλειψης ενδιαφέροντος από πλευράς των Neets.

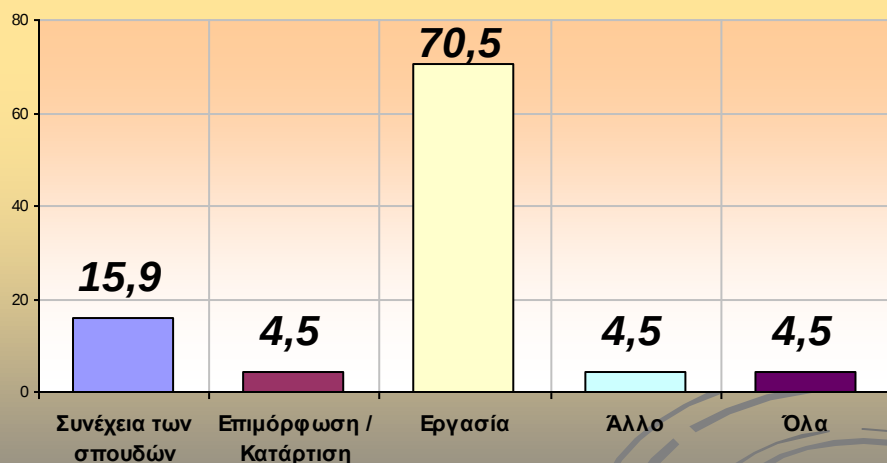
Γράφημα 8: Επιθυμία επιστροφής των πρόωρα διαρρέοντων Neets στο εκπαιδευτικό σύστημα

Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2012: 33.

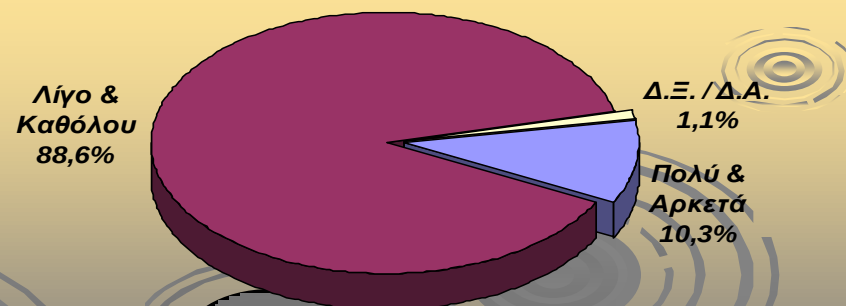
- Εντύπωση προκαλεί επίσης το γεγονός ότι ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των Neets (76,1% στο σύνολο, ποσοστό που ανεβαίνει στο 83,3% στις ηλικίες 20-24), όπως έχει ήδη αναφερθεί, βρίσκεται σε διαδικασία εύρεσης εργασίας (βλ. **Γράφημα 9** για τις προτεραιότητες των Neets), πολύ λιγότεροι απευθύνονται στις κρατικές δομές εύρεσης εργασίας και συγκεκριμένα 30,7% σύμφωνα με την ποσοτική έρευνα και ακόμα λιγότεροι σύμφωνα με την ποιοτική. Είναι φανερό η δυσπιστία τους απέναντι στις κρατικές δομές, πράγμα που επιβεβαιώνεται και από άλλα ευρήματα της έρευνας (βλ. **Γράφημα 10**).

Γράφημα 9: Οι προτεραιότητες των Neets

Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2012: 41.

Γράφημα 10: Εμπιστοσύνη των Neets στις δομές του Κοινωνικού Κράτους (Ερώτηση: Εμπιστεύεστε το ελληνικό κράτος ως προς τις δομές προστασίας των πολιτών του – κοινωνικές παροχές κ.λπ.;)

Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2012: 35.

Οι Neets χρειάζονται ένα αποτελεσματικό Κοινωνικό Κράτος (θεωρώντας σε ποσοστό 96,6% ότι η προστασία των κοινωνικά ευπαθών ομάδων είναι *conditio sine qua non* για μια πολιτισμένη κοινωνία και ευθύνη του Κοινωνικού Κράτους), το οποίο προσδιορίζουν ως κρίσιμο εργαλείο για την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων (μάλιστα συσχετίζουν ευθέως την ύπαρξη και αποτελεσματική λειτουργία του Κοινωνικού Κράτους με την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων σε ποσοστό 80,7%).

Το 96,6% των Neets θεωρεί ότι ρόλος του Κοινωνικού Κράτους είναι να προστατεύει όλους τους πολίτες ανεξαρτήτως κόστους.

➤ Εκτιμούν (σε ποσοστό 68,2%) ότι ο ανορθολογισμός στη λειτουργία του Κοινωνικού Κράτους και του Κράτους ευρύτερα και οι «αλόγιστες παροχές» οδήγησαν τη χώρα στο σημερινό αδιέξοδο, από το οποίο πλήττονται πρωτίστως οι ίδιοι.

▪ Μάλιστα το 78,4% των Neets φοβάται ότι πλέον έχει χαθεί μια σημαντική ευκαιρία καθώς η περιστολή των δαπανών έχει οδηγήσει στο «να μην είναι εφικτές (πλέον) οι κοινωνικές δαπάνες μέσω του Κράτους».

➤ Κάτι που γίνεται ιδιαίτερα εμφανές στην ποιοτική έρευνα είναι ότι οι Neets όχι απλά δεν εμπιστεύονται το Κράτος και το πολιτικό σύστημα, αλλά ακόμα περισσότερο θεωρούν το κράτος, τις υφιστάμενες δημόσιες πολιτικές και τις κυβερνητικές επιλογές ως κατεξοχήν υπεύθυνους για την δυσχερή κατάσταση στην οποία βρίσκονται.

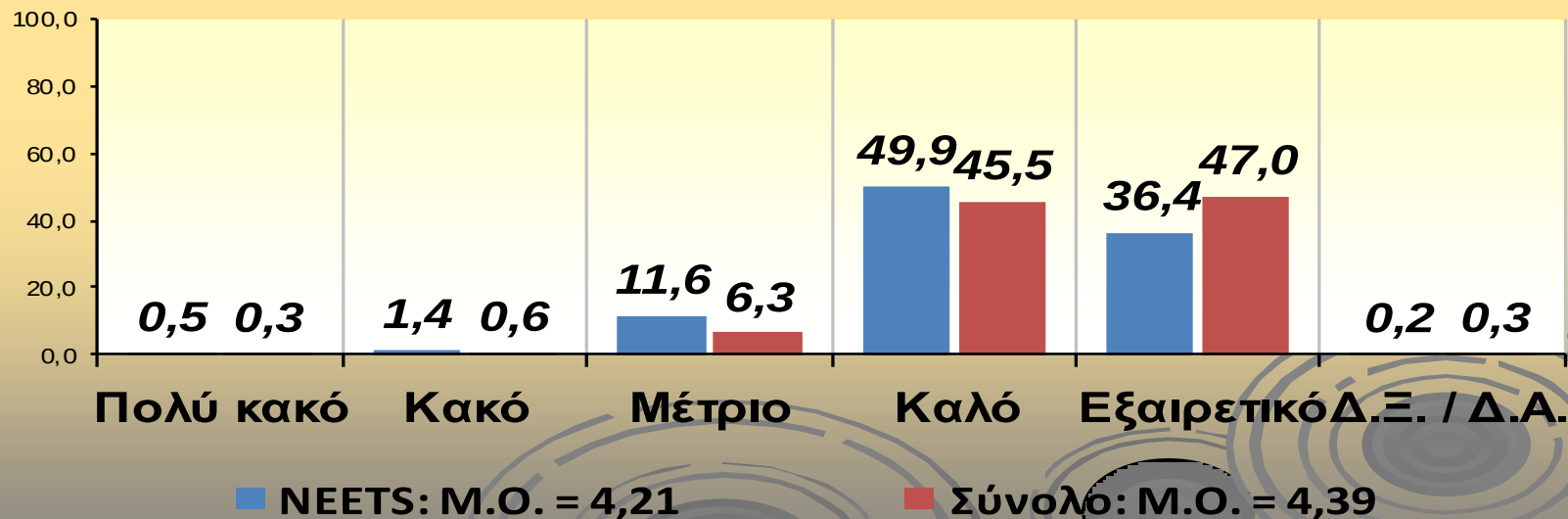
▪ Μάλιστα προχωρούν και σε συγκεκριμένες προτάσεις οι οποίες κυρίως αφορούν την έμφαση στην ανάπτυξη και την προσέλκυση επενδύσεων προκειμένου να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας. Στην ουσία ζητούν ένα νέο παραγωγικό μοντέλο.

▪ Παρά τη δυσχερή τους θέση, οι Neets στην πλειοψηφία τους δεν θέλουν τις παροχές αποκλειστικά για τις γηγενείς ομάδες. Σε ένα πεδίο κοινωνικής ευπάθειας, όπου θα μπορούσαν να αναπτυχθούν ξενοφοβικά σύνδρομα, οι Neets εμφανίζονται συνειδητοποιημένοι και αλληλέγγυοι σε κοινωνικές ομάδες διαφορετικής εθνοπολιτισμικής προέλευσης.

- Ένα φαινομενικά παράδοξο εύρημα αφορά στο κατά πόσο αισθάνονται κοινωνικά αποκλεισμένοι οι Neets, μια ομάδα κατεξοχήν κοινωνικά ευπαθής, άνεργοι και αποκομμένοι από θεσμούς και μέριμνες του κοινωνικού κράτους. **Και όμως οι Neets δεν αισθάνονται κοινωνικά αποκλεισμένοι σε ποσοστό 84,1%, πράγμα που emphaticά προκύπτει και από την ποιοτική και από την ποσοτική έρευνα.**
- **Είναι όμως ερμηνεύσιμο;** Αναντίλεκτα οι Neets πληρούν τις προϋποθέσεις χαρακτηρισμού τους ως κοινωνικά αποκλεισμένων. Ωστόσο όπως ήδη επισημάναμε δεν νιώθουν έτσι οι ίδιοι. Το πλέγμα ασφαλείας της οικογένειας (το 70,5% βρίσκει και ψυχολογική, πέραν της οικονομικής, στήριξη μέσα στην οικογένειά του), οι ομάδες των ομοίων, η διεύρυνση της κοινωνικής ευπάθειας που φέρνει αναπόφευκτα πολλούς νέους σε παρόμοια κατάσταση με τους Neets, μειώνουν την αίσθηση της αποξένωσης και της απομόνωσης.
- ***Από τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι η έλλειψη του αισθήματος του κοινωνικού αποκλεισμού που νιώθουν οι NEETs οφείλεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στο αίσθημα της συλλογικότητας και της αλληλεγγύης που αισθάνονται μεταξύ τους. Με άλλα λόγια, ότι δεν είναι μόνοι τους και δεν είναι μόνο αυτοί.***
- Δεν μπορεί να αγνοηθεί ωστόσο το 28,4% που δηλώνει ότι δεν έχει καμία τέτοιου είδους στήριξη από πουθενά. Συγχρόνως το 15,9% των Neets δηλώνουν ότι είναι κοινωνικά αποκλεισμένοι και μάλιστα σε απόλυτο βαθμό. Αυτοί έχουν διαβεί ολοκληρωτικά το «κατώφλι της οδύνης». Πρόκειται για την πλέον επιβαρυνμένη υποκατηγορία των Neets.

- **Η πλειοψηφία των Neets είναι ασφαλισμένοι (72,1%) κυρίως μέσω του ασφαλιστικού φορέα των γονέων τους.** Καθόλου αμελητέο όμως είναι το ποσοστό των Neets που είναι ανασφάλιστοι (26,8%). Η έλλειψη ασφάλισης σε συνδυασμό με την ανεργία επιτείνει τη συνθήκη της ανασφάλειας και αβεβαιότητας.
- **Η οικονομική κατάσταση των Neets είναι ιδιαίτερα δυσχερής,** όπως θα περίμενε άλλωστε κανείς, πράγμα που επιβεβαιώνεται τόσο από την ποσοτική όσο και από την ποιοτική έρευνα. Όπως ήδη επισημάναμε, **η βασική και συνήθως η μόνη εναλλακτική πηγή εισοδηματικής στήριξης είναι η οικογένειά τους.**
- **Οι Neets δεν παραμελούν την υγεία τους. 82,9% των Ελλήνων Neets φροντίζει την υγεία του,** με το 36,4% να θεωρεί ότι αυτή βρίσκεται σε εξαιρετικό επίπεδο, το 49,9% σε καλό και το 11,6% σε μέτριο επίπεδο (βλ. και Γράφημα 11).

Γράφημα 11: Αποτίμηση των Neets για το επίπεδο υγείας τους

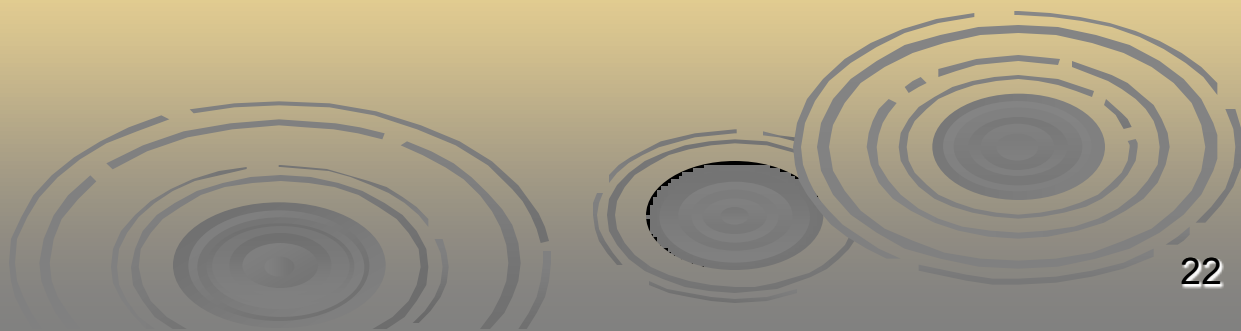
- Είναι αξιοσημείωτο ότι είναι ελάχιστο (στα όρια του στατιστικού λάθους) το ποσοστό των Neets που θεωρούν κακό και πολύ κακό το επίπεδο υγείας τους.
- Ωστόσο παρά την φροντίδα για τη σωματική υγεία και την καλή κατάσταση αυτής, **ένα μεγάλο πρόβλημα ανακύπτει σε ότι αφορά την ψυχική υγεία: το άγχος αποτελεί τμήμα της καθημερινότητας για το 54,6% των Neets σε πολύ και αρκετά μεγάλο βαθμό, κυρίως για το 66% των γυναικών και το 59,1% των ηλικιών 20-24 οι οποίοι βιώνουν σε πιο έντονο βαθμό την εργασιακή ανασφάλεια.** Τα ευρήματα της ποσοτικής έρευνας επιβεβαιώνονται και σε αυτήν την πτυχή της κατάστασης των Neets πλήρως και από την ποιοτική έρευνα.
- Η ποιοτική έρευνα ανέδειξε και μια άλλη παράμετρο, και συγκεκριμένα το αίσθημα της απελπισίας (κατάσταση στην οποία βρίσκεται το 31,7% των συνεντευξιαζόμενων).

- Εδώ οφείλουμε να επισημάνουμε ότι η επισφάλεια και η αβεβαιότητα που έχει διαρρήξει το πλαίσιο συνάρθρωσης της βιογραφίας, συναντά το αδιέξοδο στις περιπτώσεις των Neets που αισθάνονται έντονα το αίσθημα της απογοήτευσης (και δεν είναι, όπως είδαμε, καθόλου μικρό το ποσοστό αυτών).
- Ωστόσο, οι Neets δεν παύουν να έχουν στόχους για το μέλλον (94,3%) και να (ανα)σχεδιάζουν την βιοτική τους τροχιά (life-course). **Οι στόχοι αυτοί συνδέονται πρωτίστως με την ένταξη στην αγορά εργασίας και κατά δεύτερον με κάποια εκδοχή επανένταξης στην εκπαιδευτική διαδικασία.**
- **Αξιοσημείωτο είναι ότι η πλειοψηφία των Neets διατηρεί αισιοδοξία για την επίτευξη αυτών των στόχων.** Ωστόσο δεν μπορεί να αγνοηθεί το 40,9% που θεωρεί ότι αυτοί οι στόχοι είναι μάλλον δύσκολο ως ακατόρθωτο να επιτευχθούν. Ο συνδυασμός κοινωνικής ευπάθειας και απαισιοδοξίας οδηγεί άμεσα στην παραίτηση, φαινόμενο εξαιρετικά επικίνδυνο. Στην ουσία το ποσοστό των «απαισιόδοξων» επιβεβαιώνει τον «φαύλο κύκλο της πενίας».

- Σε κάθε περίπτωση ένα ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό των Neets συνδέει ευθέως τη στρατηγική επίτευξης στόχων με την κινητικότητα.
- Για να επιτύχει τους στόχους του, η πλειοψηφία των υποκειμένων είναι διατεθειμένη να μετακινηθεί σε άλλη περιοχή της Ελλάδας, ενώ ακόμη μεγαλύτερο είναι το ποσοστό των Neets που σκέφτονται να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό.
- Συγκεκριμένα για να επιτύχουν τους στόχους τους, το 44,3% των Neets είναι διατεθειμένο να μετακινηθεί σε άλλη περιοχή της Ελλάδας, ενώ ακόμη μεγαλύτερο (56,8%) είναι το ποσοστό των νέων που σκέφτονται να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό.
- Πιο θετικές στην προοπτική της εσωτερικής μετανάστευσης εμφανίζονται οι γυναίκες σε ποσοστό 56%, ενώ από την άλλη μεριά οι άντρες και οι κάτοικοι των αγροτικών περιοχών σκέφτονται περισσότερο το ενδεχόμενο μετανάστευσης στο εξωτερικό σε ποσοστά 65,8% και 64,6%.
- Η πρόθεση μετανάστευσης στο εξωτερικό είναι ακόμα πιο εμφανής στους πτυχιούχους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επιβεβαιώνεται λοιπόν η τάση μετανάστευσης των νέων, που μεταξύ άλλων έχει ήδη συντελέσει σε ένα οδυνηρό brain drain.

Η διασφάλιση και η προστασία της ταυτότητάς τους σε συνδυασμό με την κατανόηση του «Εαυτού» και τη συνειδητοποίηση της κοινωνικής πραγματικότητας μέσα από το οικογενειακό και κοινωνικό τους δίκτυο, κατευθύνει τους NEETs στη λήψη μέτρων για την αντιμετώπιση της κοινωνικής τους ευπάθειας. Τόσο η συνέχιση της προσπάθειας να ψάχνουν για απασχόληση όσο και η διάθεση για εξωτερική μετανάστευση, καθιστά την εργασιακή τους διαδρομή, πλέον, ως την ύψιστη προτεραιότητα στο νέο κύκλο ζωής τους. Πρόκειται άλλωστε για μια κατεξοχήν ιεραρχική διαδρομή του βίου, ειδικά όταν αναφερόμαστε σε νέους ανθρώπους που έχουν υποστεί μια καθοριστική βιογραφική ρήξη (είναι «απόντες»).

Βάσει των προαναφερθέντων διαπιστώνεται ότι η δυσχερής οικονομική και κοινωνική κατάσταση, την οποία υφίστανται οι NEETs στην Ελλάδα, η υποβάθμιση του βιοτικού τους επιπέδου και τα καθημερινά και συνεχή προβλήματα που αντιμετωπίζουν, δεν οφείλονται σε προσωπικές συμπεριφορές ή επιλογές αλλά, κυρίως στο δυσλειτουργικό και «αφανές» Κράτος Πρόνοιας, στην αποσυσχέτιση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης από την αγορά εργασίας, όσο και στις επιπτώσεις της οικονομικής ύφεσης στην κατάσταση της απασχόλησης.

III. Συμπερασματικά

Οι Neets, δηλαδή οι νέοι άνθρωποι που απέχουν από την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση, εμφανίζουν στην Ελλάδα μια αξιοσημείωτη ετερογένεια. Ωστόσο η ανάλυση χαρακτηριστικών και τάσεων μας επιτρέπουν να σκιαγραφήσουμε, με σχετική ασφάλεια, τις κύριες παραμέτρους του φαινομένου.

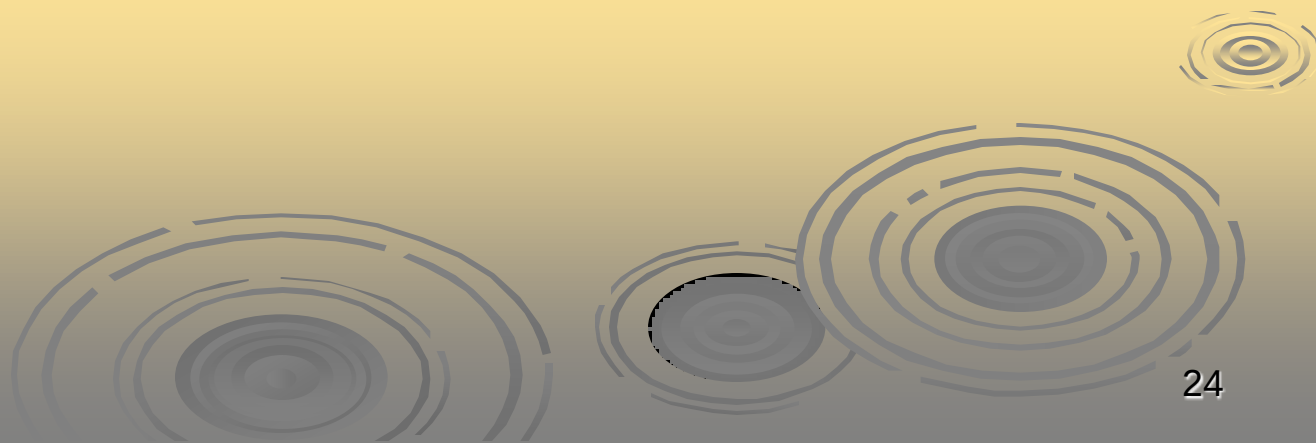
➤Ο Έλληνας Neet λοιπόν, ανήκει συχνότερα στην ηλικιακή κατηγορία 20-24, μπορεί να είναι άνδρας ή γυναίκα (συχνότερα γυναίκα), έχει κατά μείζονα λόγο ελληνική υπηκοότητα, έχει κυρίως μέτριο μορφωτικό επίπεδο (με καθόλου αμελητέο όμως και το ποσοστό των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης), διαθέτει συχνότατα προγενέστερη εργασιακή εμπειρία, προέρχεται από οικογένεια με χαμηλό (κατά κύριο λόγο) εισόδημα, ενώ δεν έχει παρακολουθήσει (στη μεγάλη πλειοψηφία) κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης.

➤Στηρίζεται από την οικογένεια του, είναι συχνά ασφαλισμένος και δεν νιώθει κοινωνικά αποκλεισμένος. Είναι απολύτως δύσπιστος απέναντι στο Κοινωνικό Κράτος, εκφράζει έντονη δυσφορία για το πολιτικό προσωπικό και απονομιμοποιεί το πολιτικό σύστημα. Συγχρόνως είναι επίσης δύσπιστος ως προς τη λειτουργία και τις ευκαιρίες που προσφέρει η σφαίρα (εκπαίδευση - κατάρτιση - απασχόληση) από την οποία απέχει (όχι από προσωπική βούληση, κατά κύριο λόγο). Παρά τις πολλαπλές παραμέτρους δυσχέρειας, την προαναφερθείσα απογοήτευση, και με δεδομένο ότι το άγχος αποτελεί μέρος της καθημερινής πραγματικότητας του, θέτει στόχους και αναπτύσσει στρατηγικές εξόδου από την δυσχερή κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει.

➤Δεν είναι πάντα αισιόδοξος ότι θα τους πετύχει, ωστόσο θέτει ως βασικές προτεραιότητες την (επαν)ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας και κατά δεύτερον την επιστροφή σε κάποιας μορφή μαθησιακή διαδικασία. Η βιογραφική ρήξη την οποία έχει υποστεί και η ευπάθεια την οποία υφίσταται δεν τον αποτρέπουν να ανασχεδιάζει την βιοτική του τροχιά και να αναδεικνύει ευρύτερες προτάσεις για την αντιμετώπιση της κοινωνικής ευπάθειας και την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων.

Τα ποσοστά των Neets, όπως αποδεικνύουν τα ευρήματα της έρευνας «Βαρόμετρο Απόντων», είναι ιδιαίτερα υψηλά στην Ελλάδα. Η ποσοτική χαρτογράφηση των Neets με βάση και επιμέρους δημογραφικά χαρακτηριστικά, όπως και η αποτύπωση των ποιοτικών χαρακτηριστικών ενός αναντίλεκτα πολυπαραμετρικού φαινομένου οδηγούν στο συμπέρασμα ότι στην Ελλάδα απαιτείται μια ολοκληρωμένη, πολυεπίπεδη και στοχευμένη παρέμβαση που μπορεί να επαν-ενσωματώσει τους Neets. Η συστηματική αξιοποίηση των πορισμάτων της έρευνας «Βαρόμετρο Απόντων» αλλά και η ανάπτυξη ενός εμπειρικά θεμελιωμένου μείγματος πολιτικής συνιστούν μια επείγουσα ανάγκη τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΝΕΕΤS

Δημογραφικά, ψυχοκοινωνικά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά των NEETs στην Ελλάδα

- Το ποσοστό των νέων ηλικίας 16-24 ετών που τη χρονική περίοδο συλλογής των δεδομένων εμπίπτει στην κατηγορία NEET ανέρχεται στο 16,4%. Το 67,8% της εξεταζόμενης ομάδας δηλώνουν μαθητές/σπουδαστές/φοιτητές, το 14,5% εργάζεται και το 1,3% παρακολουθεί κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης.
- Η κατανομή των NEETs μέσα στις 14 Περιφέρειες (εξετάζεται ξεχωριστά ο Νομός Θεσσαλονίκης) προσιδιάζει με μικρές αποκλίσεις με την αντίστοιχη κατανομή του συνόλου της ομάδας 16-24.
- Παρομοίως το φύλο δε φαίνεται να καθορίζει σημαντικά τις πιθανότητες κάποιου ατόμου να υπαχθεί στην κατηγορία NEET, αφού η κατανομή είναι αναλογική του γενικού πληθυσμού.

Δημογραφικά, ψυχοκοινωνικά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά των NEETs στην Ελλάδα

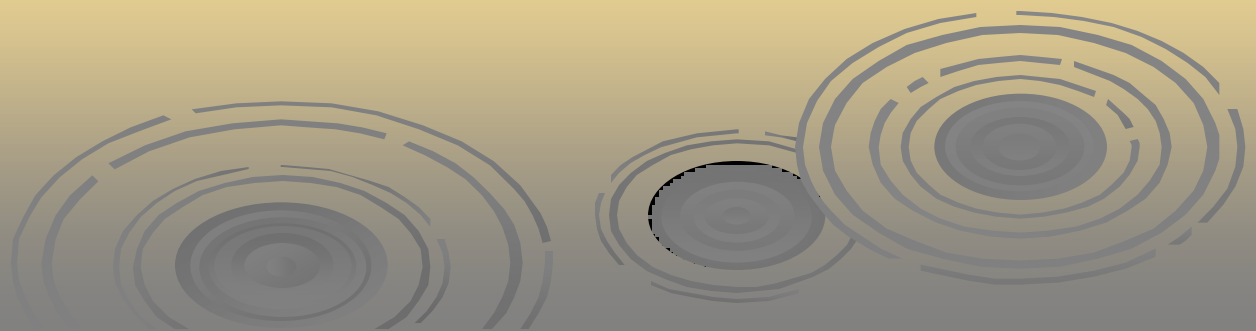
- Αντιθέτως η ηλικία φαίνεται να καθορίζει σημαντικά τις πιθανότητες κάποιου ατόμου να χαρακτηριστεί ως NEET. Με μια απλή περιγραφική ανάλυση μπορεί κανείς να διαπιστώσει ότι μετά τα 22 έτη το φαινόμενο NEET αποκτά εκθετική μορφή και κορυφώνεται στην ηλικία των 24 ετών, όπου το 34,9% των ατόμων αυτής της ηλικίας είναι πλέον NEET. Το γεγονός αυτό μας επιτρέπει να συμπεράνουμε με ασφάλεια ότι η ελληνική οικογένεια και η ελληνική κοινωνία έχουν καταφέρει να βρουν τους μηχανισμούς αυτούς που αποτρέπουν την περιθωριοποίηση των νεότερων ατόμων, μηχανισμοί οι οποίοι, ωστόσο, δεν καλύπτουν εξίσου αποδοτικά τις μεγαλύτερες ηλικίες. Το τέλος της φοίτησης στη δευτεροβάθμια και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αποτελούν τα ορόσημα στις συγκεκριμένες ηλικίες, οι οποίες φαίνεται να δυσκολεύονται σε σημαντικό βαθμό να κάνουν το επόμενο βήμα μετά την ολοκλήρωση των εκπαιδευτικών κύκλων.

Δημογραφικά, ψυχοκοινωνικά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά των NEETs στην Ελλάδα

- Το 52,1% του συνόλου έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση με το ποσοστό αυτό να είναι αντίστοιχο και στις δύο υπό εξέταση ομάδες (NEETs vs NoNEETs). Το 40,1% των NEETs έχει συνεχίσει και ολοκληρώσει μεταλυκειακές σπουδές και συγκεκριμένα το 18,5% είναι απόφοιτοι ΑΕΙ, 8,5% απόφοιτοι ΤΕΙ και το 13,1% έχει αποφοιτήσει από κάποιο ΙΕΚ. Το 7,1% των NEETs έχει ολοκληρώσει την εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση και ένα 2% έχει τελειώσει το δημοτικό και φαίνεται να έχει εγκαταλείψει την εκπαιδευτική διαδικασία.
- Οι NEETs είναι κυρίως άτομα ηλικίας άνω των 20 ετών – έχουν μεγαλύτερη εργασιακή εμπειρία από τους συνομηλίκους τους, αφού σε ποσοστό 73,6% έναντι 52,2% δηλώνουν ότι έχουν εργαστεί κατά το παρελθόν. Οι περισσότεροι από αυτούς (44,6%) δεν εργάζονται εδώ και 6 μήνες, ενώ σε καθεστώς μακροχρόνιας ανεργίας – πάνω από 2 χρόνια– βρίσκεται το 26,3%.

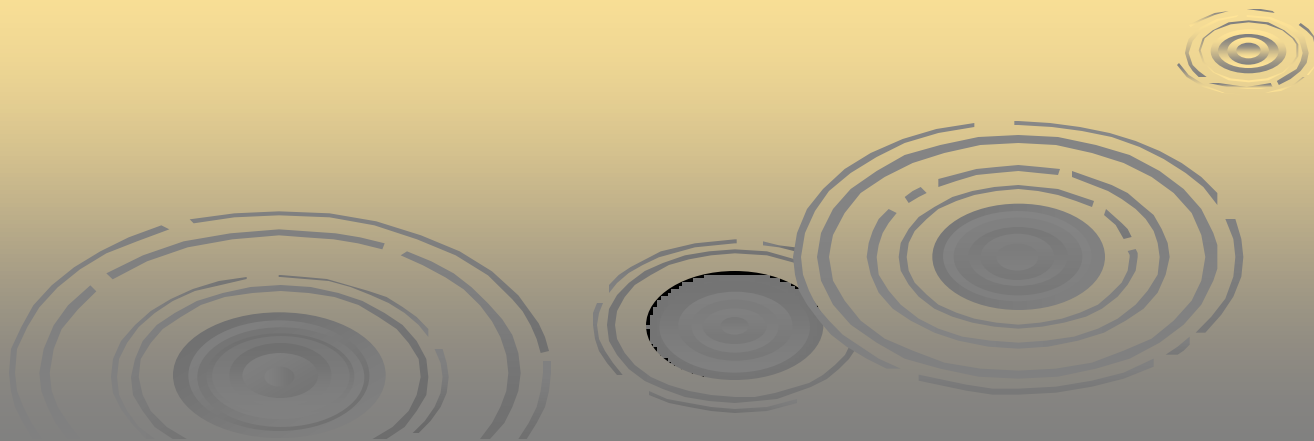
Δημογραφικά, ψυχοκοινωνικά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά των NEETs στην Ελλάδα

- Το 17,7% των NEETs και 15,6% των υπολοίπων μελών της εξεταζόμενης ομάδας έχουν παρακολουθήσει κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης. Το 28,9% των συγκεκριμένων NEETs δήλωσαν ότι η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα κατάρτισης τους βοήθησε να βρουν δουλειά με την πλειοψηφία, ωστόσο, (67,6%) να ισχυρίζεται το αντίθετο.
- Οι NEETs ως άτομα μεγαλύτερης ηλικίας δηλώνουν παντρεμένοι σε ποσοστό 10,3% έναντι 3,6% των μη NEETs.
- Μεγαλύτερο κατά 9,3% είναι και το ποσοστό των NEETs που μένουν με τους γονείς τους (71,8% έναντι 62,5%). Ωστόσο, και οι δύο εξεταζόμενες ομάδες δηλώνουν με παρόμοια ποσοστά (74,8% και 77,5%) πως στηρίζονται οικονομικά κυρίως από τους γονείς τους.

Δημογραφικά, ψυχοκοινωνικά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά των NEETs στην Ελλάδα

- Βάσει των εισοδημάτων διαπιστώνουμε ότι οι NEETs είναι μέλη οικογενειών με χαμηλότερο εισόδημα σε σχέση με το σύνολο του υπόλοιπου πληθυσμού. Μπορούμε λοιπόν να ισχυριστούμε ότι το οικογενειακό εισόδημα είναι ένας ακόμη καθοριστικός παράγοντας που ενισχύει τις πιθανότητες κάποιου ατόμου να υπαχθεί στην κατηγορία Neet. Επιπλέον, η παρατήρηση αυτή ενισχύει και επιβεβαιώνει σε μεγάλο βαθμό τη θεωρία της διαγενεακής μεταβίβασης της φτώχειας.
- Τέλος αν και το ποσοστό ασφάλισης των NEETs παραμένει σχετικά υψηλό (71,7%), υπολείπεται κατά 8,8% του αντίστοιχου ποσοστού των μη NEETs (80,5%).

Δημογραφικά, ψυχοκοινωνικά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά των NEETs στην Ελλάδα

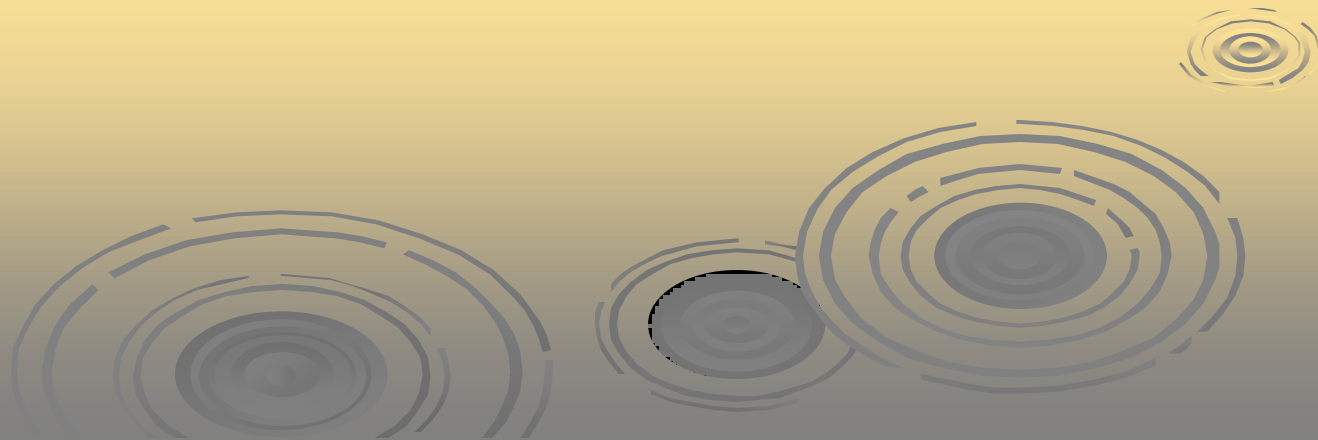
- Σε ό,τι αφορά παραμέτρους που σχετίζονται με το ιατρικό ιστορικό και τις συνήθειες ζωής των NEETs, η έρευνα ανέδειξε ότι 21,1% είχαν επισκεφθεί Ψυχολόγο/ Ψυχίατρο στο παρελθόν, 2,7% είχαν λάβει φαρμακευτική αγωγή για ψυχική νόσο, 8,4% είχαν μαθησιακή δυσκολία και 2,9% κάποια σοβαρή σωματική νόσο. Επίσης, όσον αφορά τις συνήθειες ζωής, σχεδόν οι μισοί (47,9%) κάπνιζαν, 15,1% είχαν κάνει χρήση κάνναβης, και 3,1% άλλων ψυχοτρόπων τοξικών ουσιών (όπως αμφεταμίνες, κοκαΐνη, LSD, έκσταση, ηρωίνη κ.λ.π.). Οι NEETs κατανάλωναν κατά μέσο όρο 2.76-4.89 αλκοολούχα ποτά τη βδομάδα, είχαν κοινωνικές επαφές 4.66 φορές ανά βδομάδα και ασκούσαν 2.61 φορές/βδομάδα.
- Όσον αφορά τα καταθλιπτικά συμπτώματα, η έρευνα ανέδειξε ότι οι NEETs για περισσότερες από τις μισές μέρες - σχεδόν κάθε μέρα: 34,4% παρουσιάζουν ανηδονία, 25,6% έχουν καταθλιπτικό συναίσθημα, 30,7% εμφανίζουν διαταραχές ύπνου. Επίσης 30,3% των NEETs έχουν εύκολη κόπωση, 26,1% διαταραχές όρεξης για φαγητό, και 17,5% χαμηλή αυτοεκτίμηση. Τέλος, 17,9% εμφανίζουν δυσκολία συγκέντρωσης - προσοχής, 17,9% ψυχοκινητική επιβράδυνση ή ανησυχία και 4,8% έχουν ευχές θανάτου ή και αυτοκτονικό ιδεασμό.

Δημογραφικά, ψυχοκοινωνικά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά των NEETs στην Ελλάδα

- Σε σχέση με τα συμπτώματα άγχους τις τελευταίες 15 μέρες, οι NEETs ανέφεραν ότι για πάνω από τις μισές μέρες ή σχεδόν καθημερινά 27,1% είχαν άγχος/νεύρα/ένταση, 15,3% εμφάνιζαν δυσκολία ελέγχου του άγχους, 23,2% υπερβολική ανησυχία για πράγματα, 16,7% δυσκολία να χαλαρώσουν. Επίσης, το 13,2% είχε ψυχοκινητική ανησυχία, 22,6% ευερεθιστότητα/εκνευρισμό και το 10% πίστευε ότι κάτι φρικτό θα συμβεί. Επίσης το 22,5% των NEETs φαίνεται να έχει διαταραχές στη συγκέντρωση.
- Από τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο της έρευνας προκύπτει ότι οι NEETs εμφανίζουν περισσότερο άγχος, χαμηλότερο αίσθημα ευεξίας και χαμηλότερή υποκειμενική αυτό-αποτελεσματικότητα σε σχέση με την ομάδα ελέγχου.
- Προβλεπτικοί παράγοντες, σε όλους όσους εξετάστηκαν, για το NEETs Status (δηλαδή αν θα είναι κάποιος στην ομάδα NEETs ή όχι) ήταν η μεγαλύτερη ηλικία, η διαμονή με τους γονείς, το ιστορικό εργασίας στο παρελθόν και η χαμηλή υποκειμενική αυτό-αποτελεσματικότητα.

Δημογραφικά, ψυχοκοινωνικά και ψυχολογικά χαρακτηριστικά των NEETs στην Ελλάδα

- Στην ομάδα των NEETs που εξετάστηκαν, ως σημαντικοί προβλεπτικοί παράγοντες (predictors) της αγχώδους συμπτωματολογίας αναδείχθηκε το κάπνισμα, οι λίγες κοινωνικές επαφές και η χαμηλή αυτό-αποτελεσματικότητα, ενώ προβλεπτικοί παράγοντες της ευεξίας (καλής ποιότητας ζωής) ήταν η ανεξάρτητη διαβίωση, το υψηλό οικογενειακό εισόδημα και η αποχή από το κάπνισμα.

Καταληκτικά

- Είναι προφανές ότι για να καταπολεμηθεί το φαινόμενο των NEETs χρειάζεται οπωσδήποτε να ληφθούν δραστικά μέτρα, τόσο σε προληπτικό όσο και σε θεραπευτικό επίπεδο, στοχεύοντας στην ένταξη ή επανένταξη των NEETs στην αγορά εργασίας. Η πρόληψη και η καταπολέμηση του φαινομένου των NEETs πρέπει να είναι κοινή και σφαιρική και να συνδυάζει παρεμβάσεις εντοπισμού των ατόμων, συμβουλευτικής και κατάρτισης για την ανάπτυξη δεξιοτήτων καθώς και στοχευμένες δράσεις για την αντιμετώπιση της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης. Αναγκαία είναι η κινητοποίηση και συνέργεια όλων των εμπλεκόμενων φορέων, δημόσιων και ιδιωτικών, κοινωνικών εταίρων κλπ., ενώ παράλληλα χρειάζεται να πραγματοποιηθούν δράσεις ενημέρωσης, διάχυσης και ευαισθητοποίησης του συνόλου της κοινωνίας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Γ.Σ.Ε.Ε

ΙΤΕ

Ινστιτούτο Τεχνολογίας & Έρευνας

GPO

GREEK

PUBLIC

OPINION

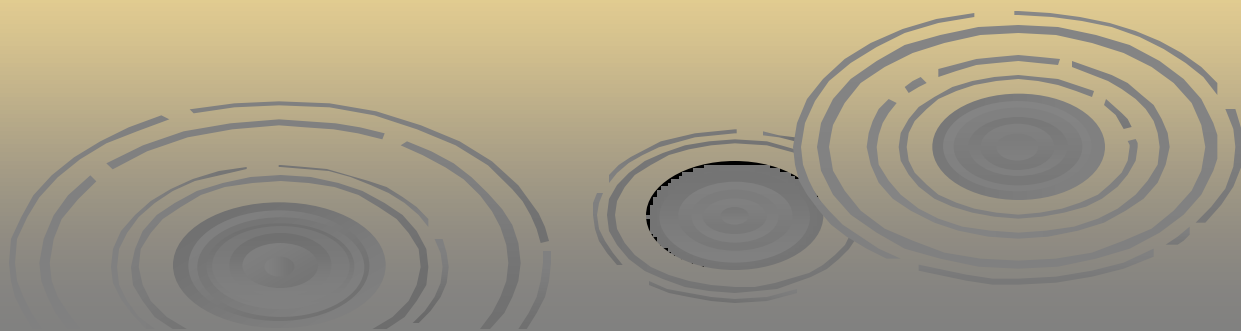
Οι NEETs (Young People not in Education, Employment or Training) στην Ελλάδα

Χρήστος Ζάγκος (PhD)

Επιστημονικός Συνεργάτης ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Θεσσαλονίκη
24 Νοεμβρίου 2016

- Ο όρος **Neet** χρησιμοποιείται για τους νέους που ανήκουν στην ηλικιακή κατηγορία των 16 έως 24 ετών και οι οποίοι δεν μετέχουν στην εκπαίδευση, στην κατάρτιση ή την απασχόληση.
- Σε κάποιες Ευρωπαϊκές χώρες τους χαρακτηρίζουν ως «**απόντες**», «**quitters**», «**escapists**», «**settlers**» και «**rebels**», δηλαδή ηττοπαθείς, δραπέτες, νέους ανθρώπους που (υποτίθεται) επιλέγουν μία ζωή δίχως απαιτήσεις (όπως περιφραστικά αποδίδεται σε αυτή την περίπτωση η ιδιότητα του «**settler**»). (European Commission/ DG EAC & JRC, Progress Report - Indicators & Benchmarks, 2008).

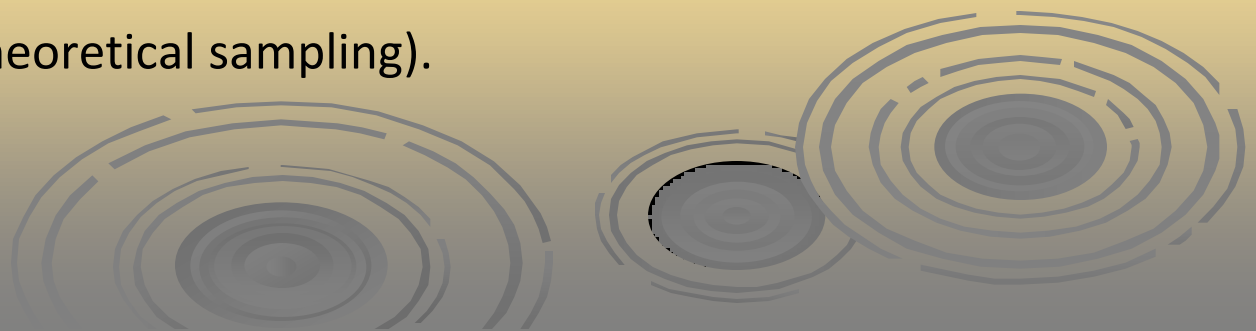
II. Η Ελληνική Κατάσταση των Πραγμάτων αναφορικά με τους NEETs

- Με βάση τον βαθμό ομοιότητας ως προς το μέγεθος του πληθυσμού των NEETs και τα χαρακτηριστικά τους (κοινωνική κατάσταση, εργασιακή προϋπηρεσία, φύλο, εκπαιδευτικό επίπεδο κ.λπ.) οι ευρωπαϊκές χώρες κατηγοριοποιούνται σε τέσσερις διαφορετικές ομάδες (clusters) (Eurofound, 2012).
- Στη χώρα μας δεν υπήρχε μέχρι πρόσφατα ερευνητική ενασχόληση με το φαινόμενο των Neets. Σύμφωνα με την πρόσφατη μελέτη του Eurofound η Ελλάδα ανήκει στο cluster των χωρών με υψηλό ποσοστό Neets, στους οποίους ενυπάρχει η έμφυλη διάσταση, δεν έχουν ιδιαίτερη εργασιακή εμπειρία, είναι μέσης και υψηλής μόρφωσης και είναι ιδιαίτερα αποθαρρυνμένοι.

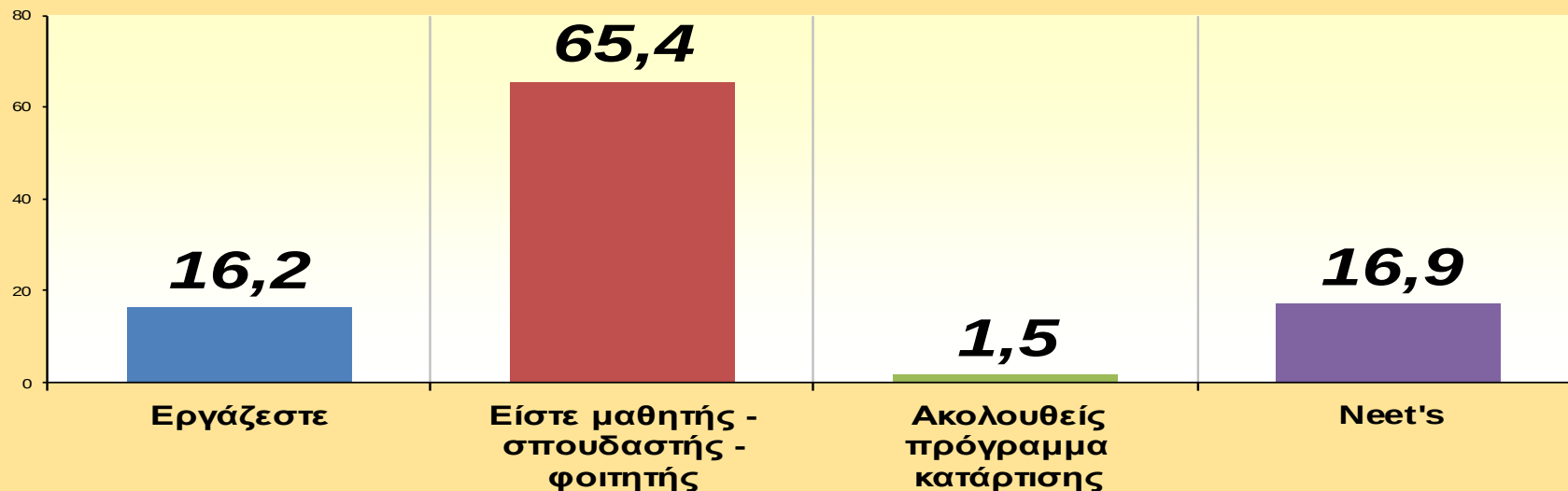
Τι συμβαίνει όμως στην πραγματικότητα αναφορικά με τους Έλληνες Neets;

Η έρευνα, **Βαρόμετρο Απόντων** (9 Ενότητες Εργασίας και 23 παραδοτέα), περιελάμβανε:

- 2 φάσεις ποσοτικής έρευνας σε εθνική κλίμακα (το μέγεθος του δείγματος της πρώτης φάσης της έρευνας ήταν 800 νοικοκυριά και πραγματοποιήθηκαν 784 συνεντεύξεις με την μέθοδο των τηλεφωνικών συνεντεύξεων χρησιμοποιώντας γραπτό δομημένο ερωτηματολόγιο, ενώ στη δεύτερη φάση της έρευνας το δείγμα ήταν 3.500 νοικοκυριά και πραγματοποιήθηκαν 3.459 συνεντεύξεις στο σύνολο των Νομών της Χώρας).
- και 2 φάσεις ποιοτικής έρευνας (συνολικά διενεργήθηκαν και αναλύθηκαν 129 ημιδομημένες συνεντεύξεις και 15 αφηγηματικές συνεντεύξεις, με βάση την πληθυσμιακή κατανομή της GPO που στηρίζεται στα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας και με κριτήρια της θεωρητικής δειγματοληψίας- theoretical sampling).

Γράφημα 1: Η κατανομή του νεανικού πληθυσμού στην Ελλάδα και το ποσοστό των Neets

Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2013: 9

Αξίζει να σημειωθεί ότι το βασικό αυτό εύρημα της Έρευνας «Βαρόμετρο Απόντων» συγκλίνει με την αντίστοιχη αποτίμηση του Eurofound, η οποία βασίζεται στην επεξεργασία δευτερογενών στοιχείων (συγκεκριμένα 17,4% σύμφωνα με το Eurofound). Πρόκειται για ένα ιδιαίτερα ανησυχητικό εύρημα, «που προκαλεί ευθέως το πλέγμα των δημόσιων πολιτικών, προκειμένου αυτό να δώσει αξιόπιστες απαντήσεις» (Παπαδάκης 2013: 8).

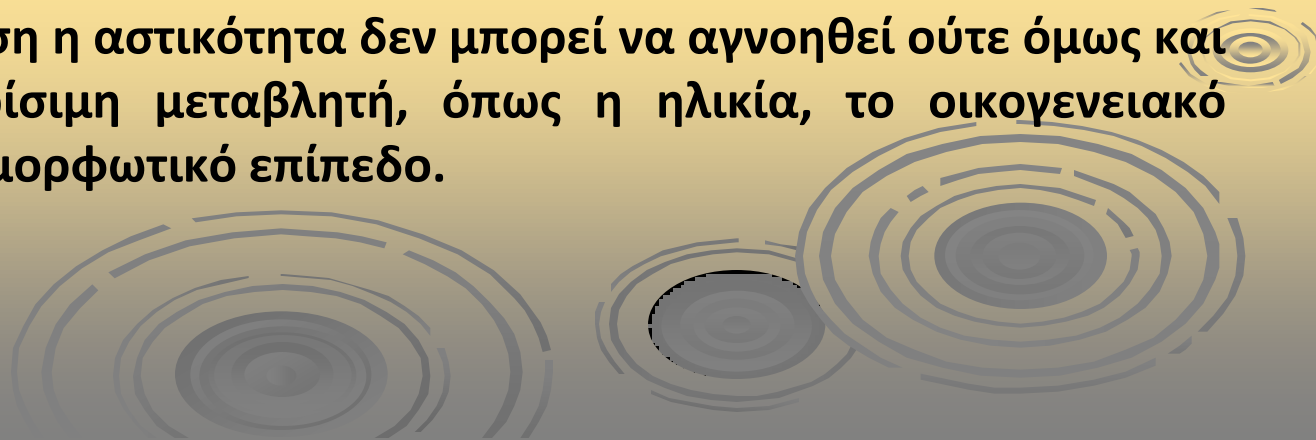
Πίνακας 2: Γεωγραφική κατανομή NEETs

Οι Neets φαίνεται να συγκεντρώνονται σε νησιωτικές περιοχές στις οποίες κυριαρχεί έντονα το φαινόμενο της εποχικής και της προσωρινής απασχόλησης και η οικονομία τους βασίζεται κυρίως στον τριτογενή τομέα παραγωγής (Νότιο Αιγαίο και Ιόνια Νησιά). Επιπλέον, παρατηρείται ότι η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και η Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδος έχουν τη μεγαλύτερη συσσώρευση πληθυσμού NEETs απ' όλη την Ελλάδα.

Διοικητικές Περιφέρειες	Ποσοστό NEETs
Αν Μακεδονία & Θράκη	17,1%
Κεντρική Μακεδονία	19,1%
Δυτική Μακεδονία	13,6%
Θεσσαλία	13,7%
Ήπειρος	13,4%
Ιόνιο	20,9%
Δυτική Ελλάδα	18,3%
Στερεά Ελλάδα	22,2%
Πελοπόννησος	19,1%
Βόρειο Αιγαίο	15,8%
Νότιο Αιγαίο	27,4%
Κρήτη	17,1%
Αττική	13%
Θεσσαλονίκη	14,6%

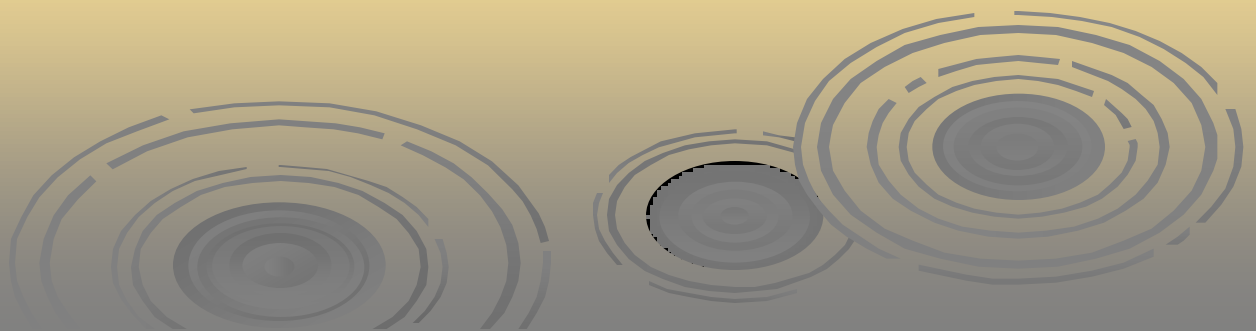
Neets & αστικότητα

- Με βάση τα εμπειρικά δεδομένα ο βαθμός αστικότητας επηρεάζει (σε πολύ περιορισμένο βαθμό) την εμφάνιση και εξάπλωση του κοινωνικού φαινομένου των NEETs στην Ελλάδα.
- Πιο συγκεκριμένα ενώ οι Neets εμφανίζονται συχνότερα σε αγροτικές περιοχές, με βάση τα σχετικά ευρήματα της δεύτερης φάσης της ποσοτικής έρευνας, στην εσωτερική κατανομή στο σύνολο των Neets, αυτοί μένουν κατά 51,5% σε αστικές περιοχές και κατά 48,5% σε αγροτικές.
- Συμπερασματικά οι Neets εμφανίζονται «σε μεγαλύτερη συχνότητα σε αγροτικές περιοχές, ωστόσο σε απόλυτους αριθμούς ζουν κυρίως σε αστικά κέντρα».
- Σε κάθε περίπτωση η αστικότητα δεν μπορεί να αγνοηθεί ούτε όμως και να θεωρηθεί κρίσιμη μεταβλητή, όπως η ηλικία, το οικογενειακό εισόδημα και το μορφωτικό επίπεδο.

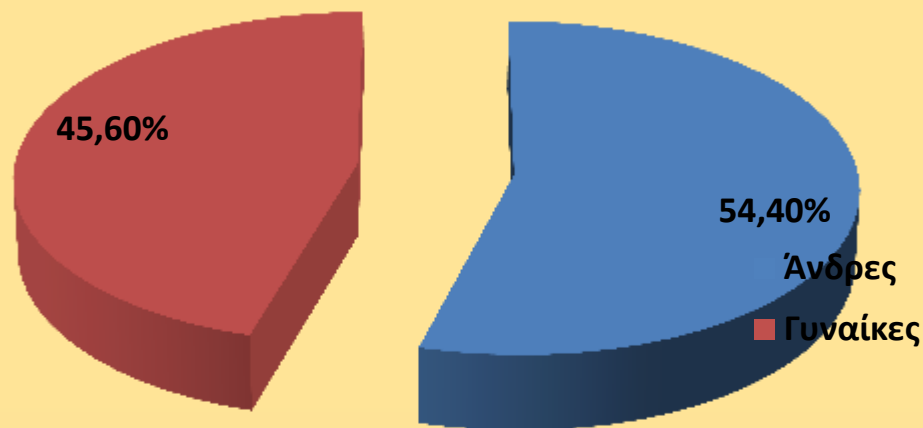
Η Ηλικία των neets

- Οι Neets εμφανίζουν το μεγαλύτερο ποσοστό τους στην ηλικιακή ομάδα 20-24 ετών, όπου το ποσοστό τους αγγίζει το 30,9% έναντι 4,2% του νεότερου πληθυσμού.
- Κοντολογίς η συντριπτική πλειοψηφία του συνόλου των Neets (87,5%) ανήκει στην ηλικιακή ομάδα 20-24, ενώ μόλις το 12,5% είναι νεότερο.
- Η ηλικία αποτελεί λοιπόν ένα κατεξοχήν επικαθοριστικό παράγοντα για την υπαγωγή στην κατηγορία Neets. Μάλιστα πρέπει να επισημανθεί ότι, όπως κατέδειξε η ποσοτική έρευνα, μετά τα 22 έτη παρατηρείται ραγδαία αύξηση που φτάνει έως και το 33%.

Neets & φύλο

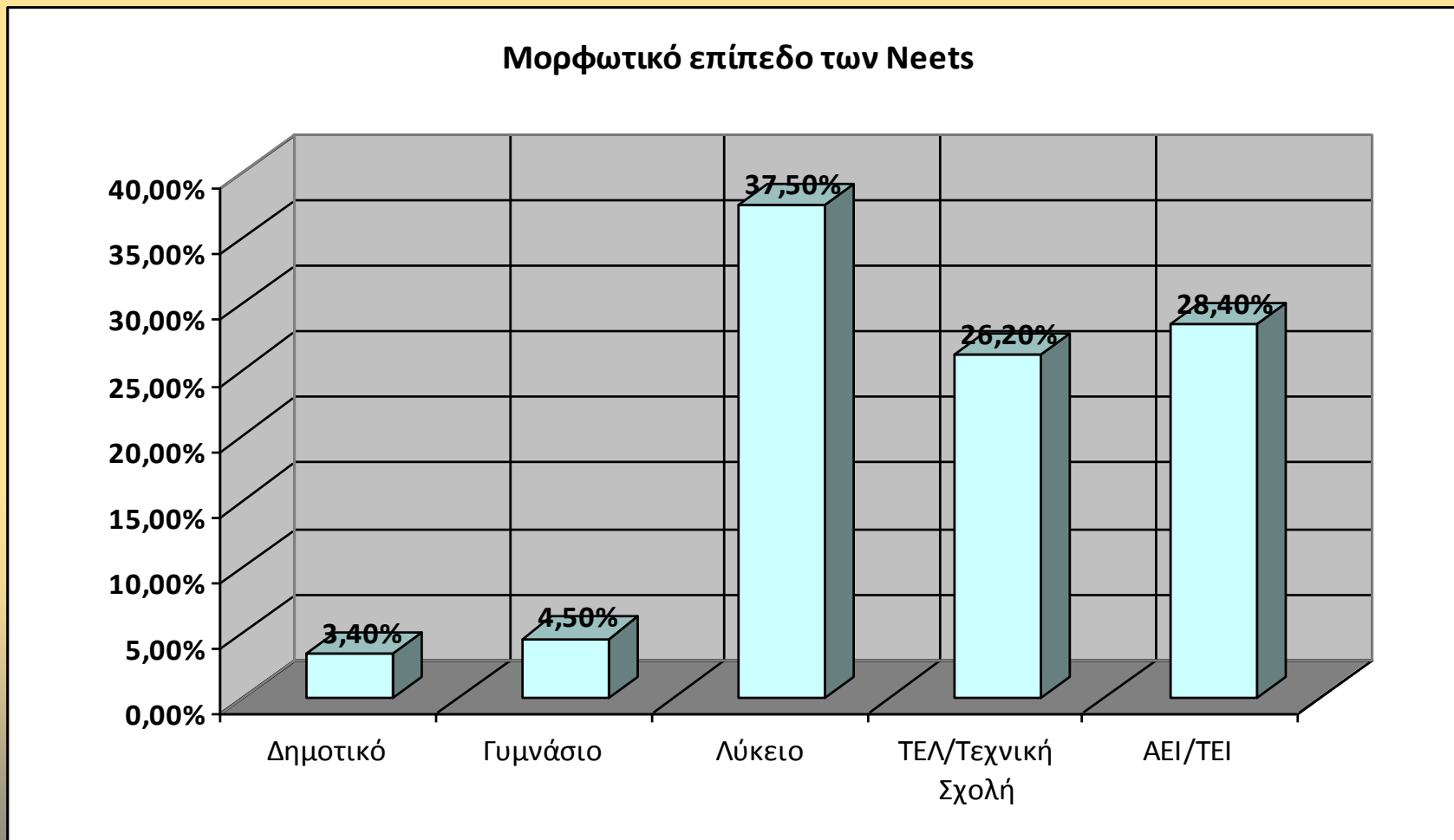
Οι γυναίκες είναι αναλογικά περισσότερες από τους άνδρες σε ποσοστά όμως που συγκλίνουν και με τη γενική κατανομή της πληθυσμιακής ομάδας στην οποία ανήκουν. **Γυναίκες 52,8% έναντι 47,2% των ανδρών.**

Εθνοπολιτισμική προέλευση των Neets

- Αναφορικά με την εθνοπολιτισμική προέλευση των Neets πρέπει να επισημανθεί ότι όπως κατέδειξε η ποσοτική έρευνα το συνολικό ποσοστό που δεν έχουν Ελληνική υπηκοότητα (μετανάστες και παιδιά μεταναστών χωρίς ελληνική υπηκοότητα, δηλαδή χωρίς να έχουν ενσωματωθεί θεσμικά στην Ελλάδα) είναι πολύ μικρό.
- Μπορούμε να εικάσουμε ότι το προαναφερθέν χαμηλό ποσοστό δεν αντικατοπτρίζει το πραγματικό ποσοστό των νέων άλλης υπηκοότητας και ότι η συγκεκριμένη δημογραφική ομάδα υποεκπροσωπείται. Η ερμηνεία αυτής της υποεκπροσώπησης συνίσταται στα εξής:
- **α)** υπάρχει μεγάλος αριθμός undocumented μεταναστών στην χώρα και ως εκ τούτου είναι δύσκολο να εντοπιστούν και στη συνέχεια να καταγραφούν έτσι ώστε να υπάρχουν αξιόπιστα στατιστικά δεδομένα τα οποία θα μπορούσαν να αποτελέσουν σημείο αναφοράς για την έρευνά.
- **β)** η απουσία σταθερής τηλεφωνικής σύνδεσης των μελών της ομάδας αυτής
- **γ)** η αδυναμία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου λόγω μη κατανόησης και ικανοποιητικής γνώσης της ελληνικής γλώσσας.

Το μορφωτικό επίπεδο των Neets

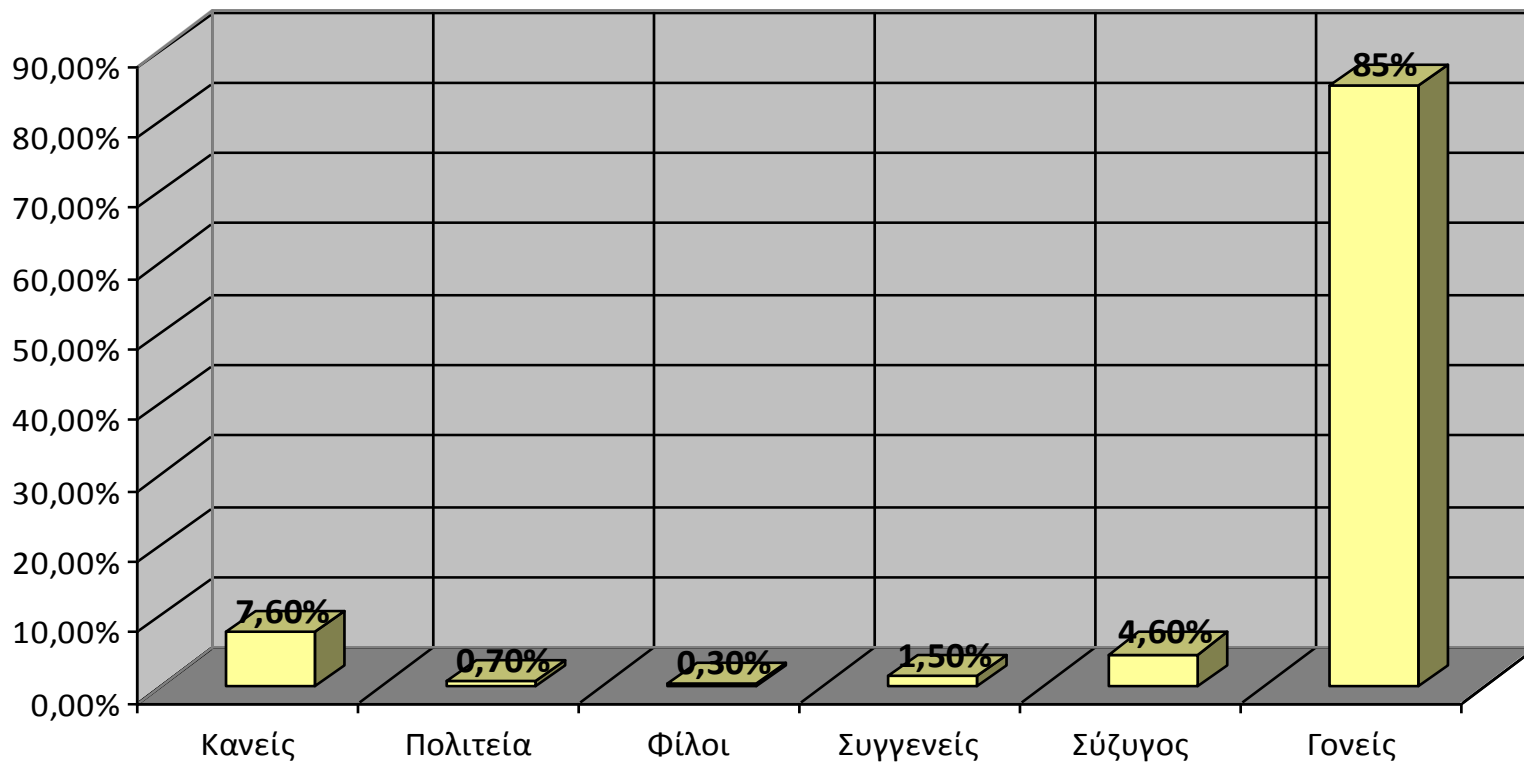

- Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι οι Neets στην πλειοψηφία τους ζουν σε νοικοκυριά με χαμηλό ή ιδιαίτερα χαμηλό. Πιο συγκεκριμένα, το 41% των Neets προέρχονται από οικογένειες με ιδιαίτερα χαμηλό εισόδημα (κάτω των 1000 ευρώ), ενώ 11,1% από οικογένειες με μηνιαίο εισόδημα 1000-1500 ευρώ. Συγχρόνως δεν υπάρχουν καθόλου Neets σε οικογένειες με υψηλό εισόδημα, άνω των 3000 ευρώ. Επιβεβαιώνεται έτσι η υπόθεση για διαγενεακή μεταβίβαση της φτώχειας.

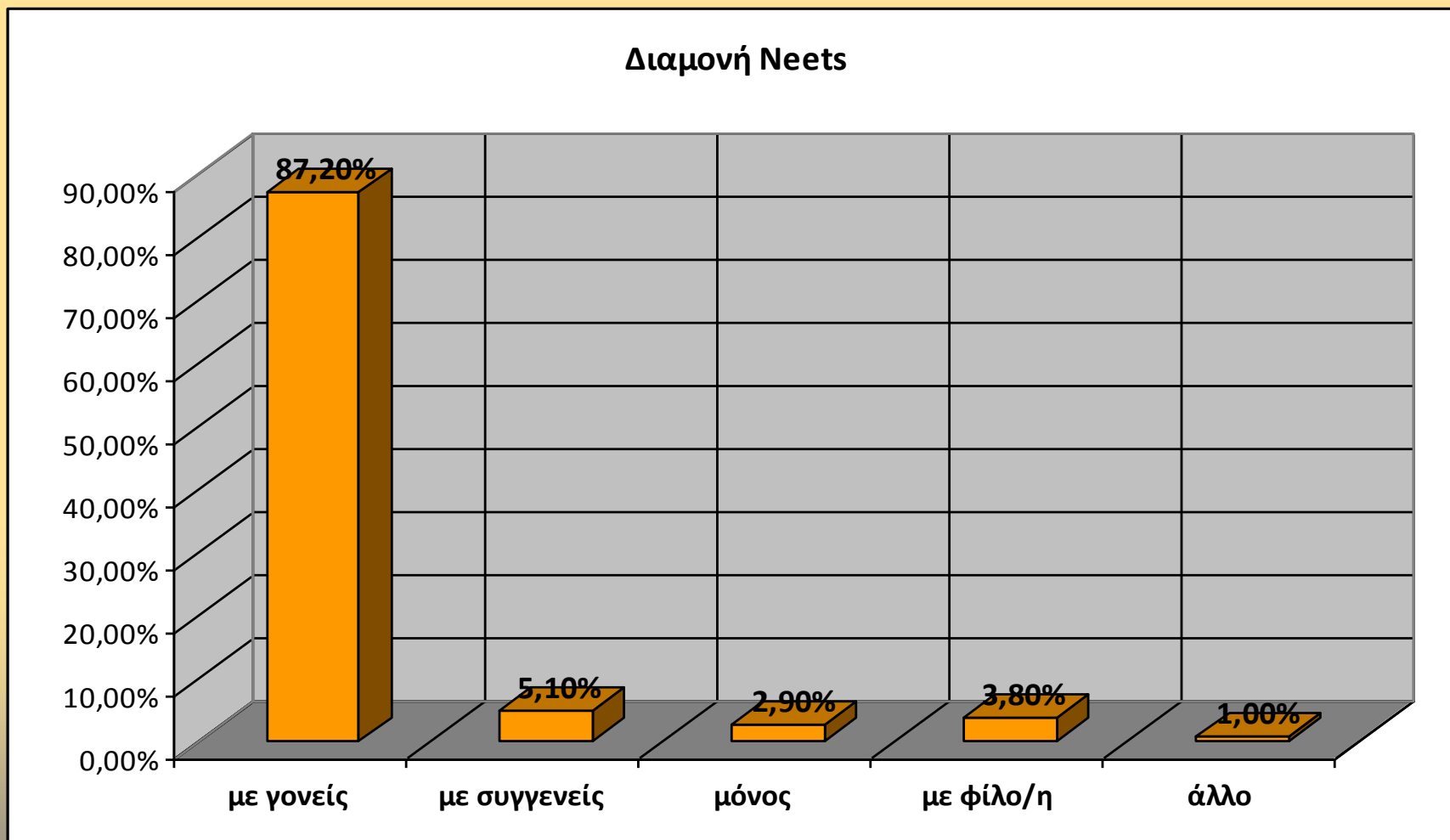
0-500 €	14,9%
501-1.000 €	26,2%
1.001-1.500 €	11,1%
1.501-2.000 €	4,6%
2.001-2.500 €	2,2%
2.501-3.000 €	1,2%
Πάνω από 3.001€	1,4%
Δ.Ξ./Δ.Α.	38,5%

Οικονομική στήριξη των Neets

Οικονομική στήριξη των Neets

Διαμονή Neets

Κοινωνικά & δημογραφικά χαρακτηριστικά

Οι Έλληνες NEETs σε σχέση με τους υπόλοιπους συνομήλικούς τους διαμένουν σε σπίτια στα οποία:

- **α)** κατοικούν περισσότερα μέλη
- **β)** εργάζονται λιγότερα μέλη του νοικοκυριού, γεγονός που επιβαρύνει την ήδη δυσχερή οικονομική των οικογενειών τους και των ιδίων κατ' επέκταση.
- Αξίζει να σημειωθεί ότι οι NEETs:
 - α)** έχουν χάσει τον πατέρα τους σε ποσοστό 8% έναντι 4,1% του συνόλου
 - β)** έχουν χάσει τη μητέρα τους σε ποσοστό 2,3% έναντι 1,1% του συνόλου.

Neets & οικογένεια (1/2)

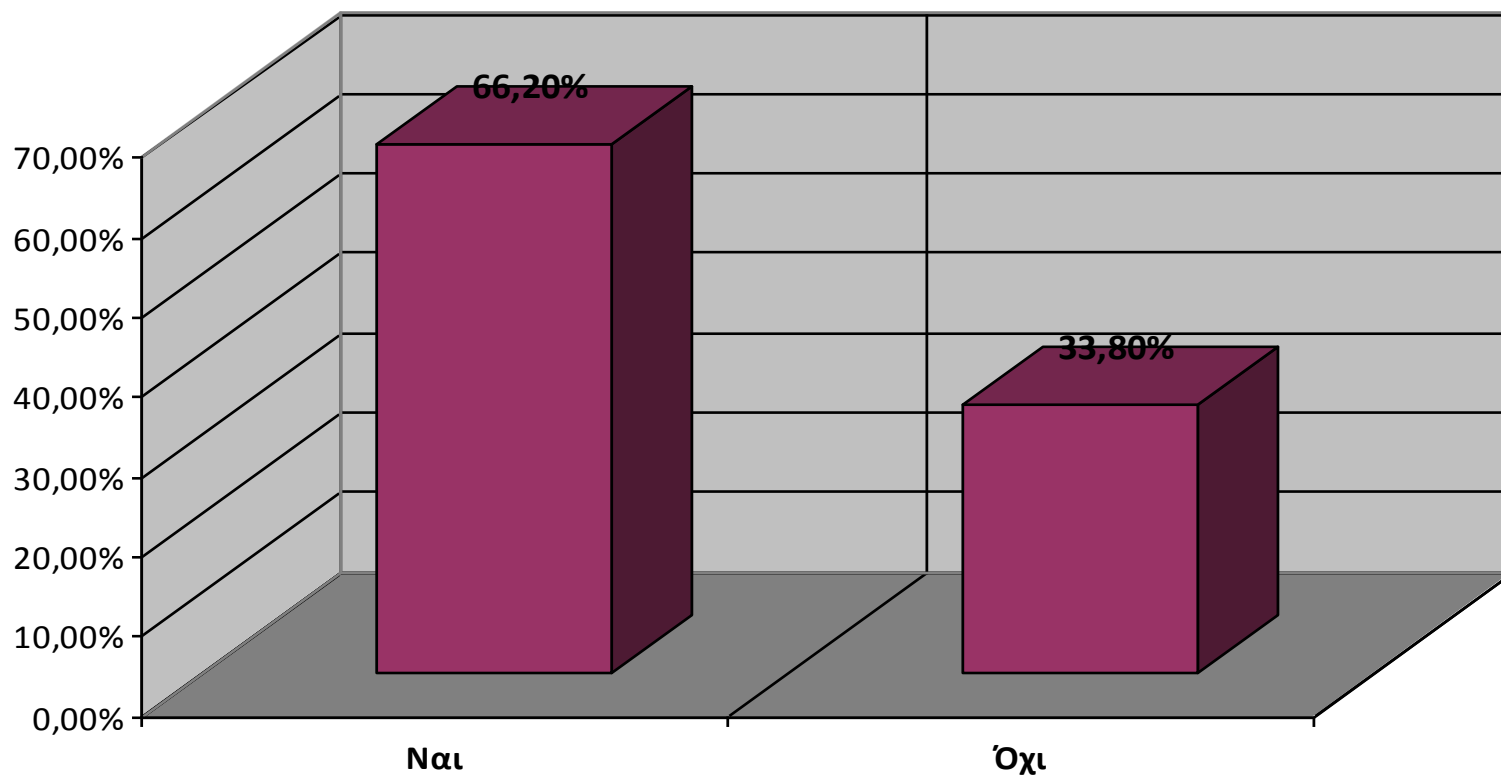
- Στην πρόσδεση στην οικογένεια σίγουρα παίζει ρόλο και το γεγονός ότι **σχεδόν το σύνολο των Neets είναι άγαμοι. 87,2% των Neets διαμένει με την οικογένεια του** (μόνο ένα ποσοστό που δεν ξεπερνά το 10% μένει μόνο του ή συγκατοικεί με κάποιο φιλικό πρόσωπο), ενώ οι οικογένειες των Neets είναι συνήθως πιο πολυμελείς από τις οικογένειες του υπόλοιπου πληθυσμού στον οποίο ανήκουν.
- Η απόλυτη εξάρτηση από την οικογένεια ενισχύεται και από το γεγονός ότι μόλις 4,5% των Neets λαμβάνει κάποιο επίδομα.
- **Η συσχέτιση οικονομικού κεφαλαίου και υπαγωγής στην κατηγορία Neets επιβεβαιώνει την υπόθεση για διαγενεακή μεταβίβαση της φτώχειας στην Ελλάδα.**
- Αυτή την υπόθεση ενισχύει και το εύρημα ότι, **σε σχέση με το σύνολο, οι γονείς των ατόμων NEETS έχουν χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο, ενώ εργάζονται συνήθως λιγότερα μέλη των οικογενειών τους σε σύγκριση με την γενική κατάσταση του αντίστοιχου πληθυσμού της ομάδας ομηλίκων.**

Neets & οικογένεια (2/2)

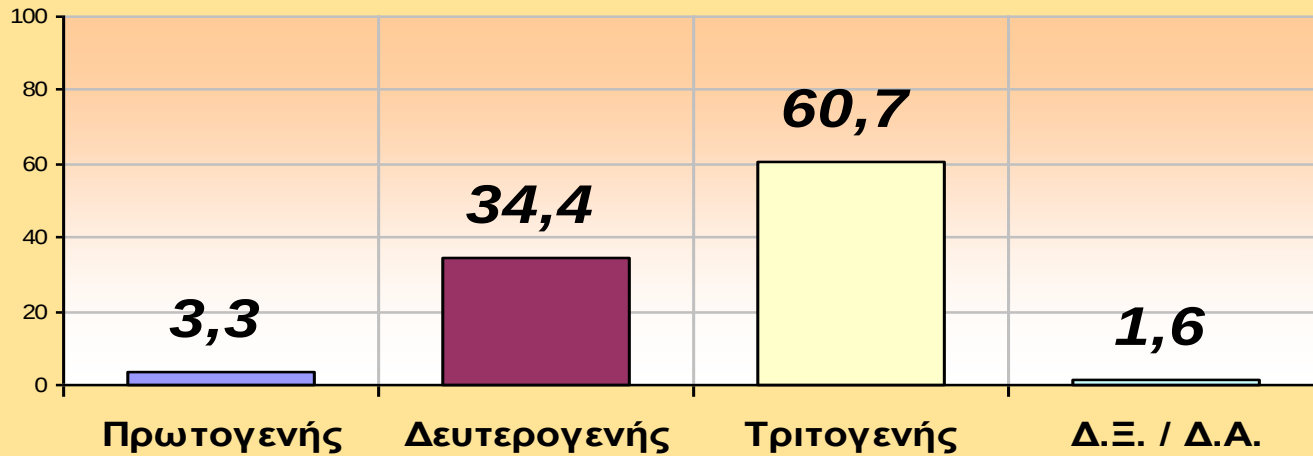
- Τα προαναφερθέντα ευρήματα και συμπεράσματα καταδεικνύουν το χαμηλό βαθμό αυτονομίας που απολαμβάνουν οι νέοι στην Ελλάδα σήμερα, γεγονός που εμποδίζει την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας των νέων και την ομαλή τους ένταξη όχι μόνο στον παραγωγικό αλλά και στον κοινωνικό ιστό. Από την άλλη η οικογένεια φαίνεται να είναι η μοναδική αποτελεσματική δομή στήριξης που έχουν.
- Η οικογένεια λειτουργεί ενισχυτικά με το να παρέχει στο νεαρό άτομο οικονομική και ψυχολογική υποστήριξη αλλά και επιβαρυντικά/αποτρεπτικά με το να του παρέχει πολλά υλικά και άυλα αγαθά (χρήματα, διατροφή, στέγη, ψυχολογική υποστήριξη) οδηγώντας ενδεχομένως έμμεσα τον NEET ή τον εν δυνάμει NEET στην παθητικότητα, στην παραίτηση κάθε προσπάθειας, στην περιθωριοποίηση και εν τέλει στον κοινωνικό και εργασιακό αποκλεισμό .

Neets & εργασία

Εργασία κατά το παρελθόν

Προηγούμενη εργασιακή εμπειρία των Neets (αφορά τους Neets που έχουν εργαστεί στο παρελθόν)

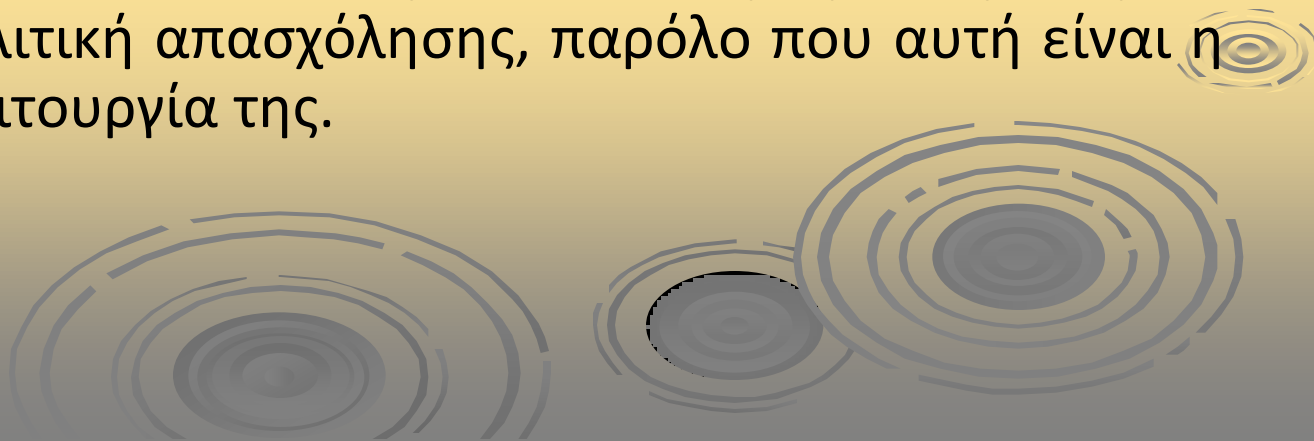

Neets & εργασία

- Οι NEETs συνήθως έχουν προηγούμενη εργασιακή εμπειρία, η οποία όμως σε μεγάλο βαθμό αποτελεί εποχική-περιστασιακή απασχόληση, σε διάστημα κυρίως λιγότερο του 1 χρόνου ή ακόμα και του εξαμήνου.
- Κυρίως έχουν εργαστεί στους κλάδους της εστίασης, της αναψυχής και του τουρισμού.
- Από την ομάδα των NEETs με πρότερη εργασιακή εμπειρία, η πλειοψηφία είναι άνδρες 20-24 ετών.
- Αρκετοί όμως NEETs δεν έχουν καν εισέλθει στην αγορά εργασίας, ενώ υπάρχουν και αρκετοί μακροχρόνια άνεργοι στις μεγαλύτερες ηλικίες (32,6% επί του συνόλου των NEETs που είχαν εργαστεί στο παρελθόν).

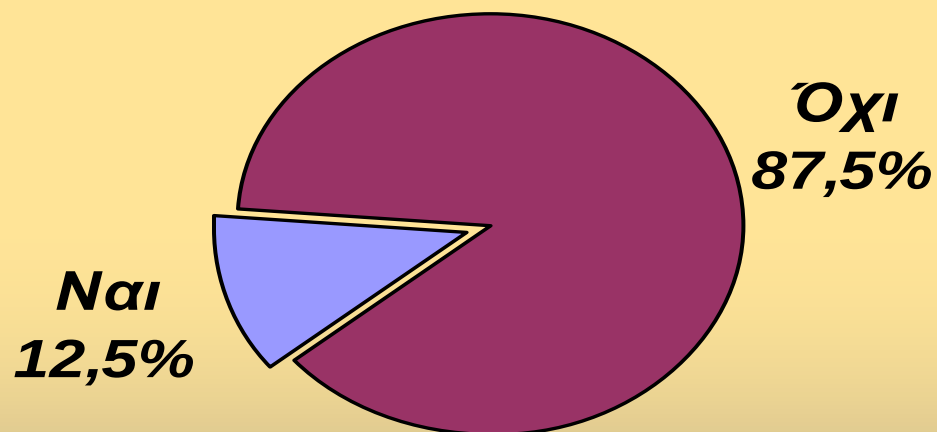
Neets & κατάρτιση

- Το 75% του συνόλου των Neets δεν έχει παρακολουθήσει ποτέ κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης, ενώ σε πολλούς νομούς το ποσοστό αυτό ξεπερνάει το 90%.
- Τα προγράμματα κατάρτισης παρακολούθησαν περισσότεροι οι γυναίκες, τα μέλη της ηλικιακής ομάδας 20-24 και οι κάτοικοι των αστικών περιοχών.
- Όσοι Neets έχουν καταρτιστεί στο παρελθόν αποφαινόμενοι ότι η κατάρτιση δεν τους βοήθησε καθόλου στην επαγγελματική αποκατάσταση, δεν λειτούργησε δηλαδή ως ενεργητική πολιτική απασχόλησης, παρόλο που αυτή είναι η θεμελιώδης λειτουργία της.

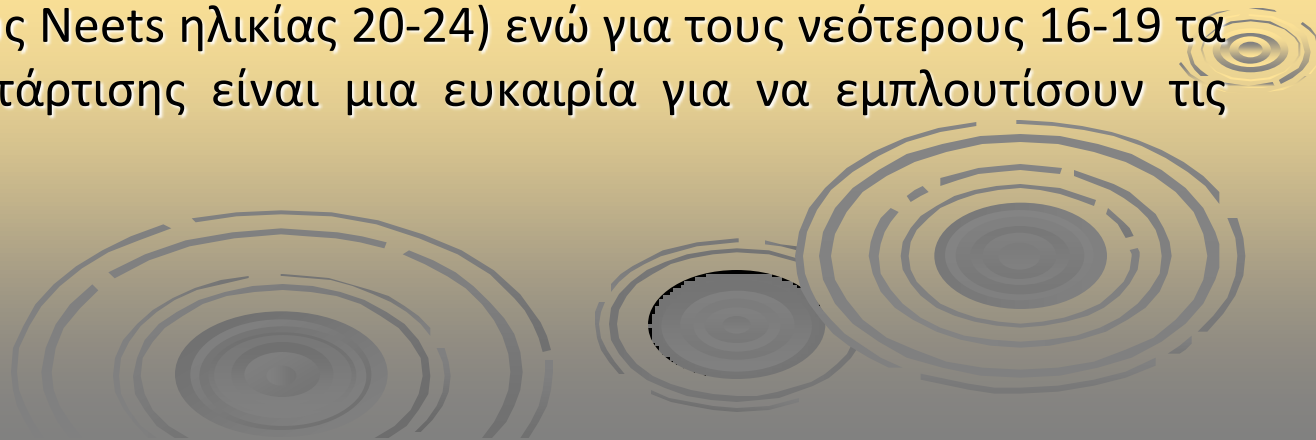
Neets & κατάρτιση

Γράφημα 7: Αποτίμηση της αποτελεσματικότητας της κατάρτισης από του NEETs (αν τους βοήθησε να βρουν δουλειά – αφορά τους NEETs που έχουν παρακολουθήσει πρόγραμμα κατάρτισης)

Neets & κατάρτιση

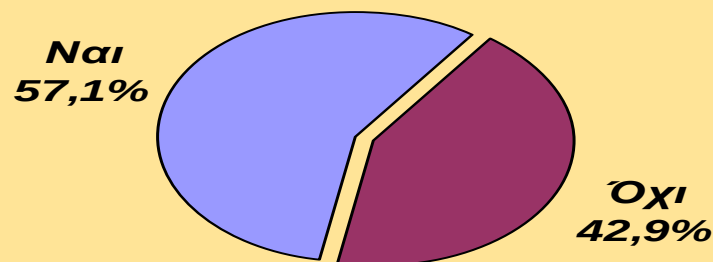
- Παρά την εμφανή δυσπιστία τους στην κατάρτιση ένα μεγάλο ποσοστό των Neets (56,8%) θα ήθελε να παρακολουθήσει ξανά κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης, κυρίως για ν' αυξήσει τις πιθανότητές του να βρει δουλειά, και δευτερευόντως για να εμπλουτίσει τις γνώσεις του.
- Πολύ πιο θετικές σε μια τέτοια προοπτική εμφανίζονται οι γυναίκες σε ποσοστό 70% έναντι 39,5% των ανδρών.
- Για τους νέους ηλικίας 20-24 ετών τα προγράμματα κατάρτισης συνδέονται κυρίως με το ενδεχόμενο να βρουν δουλειά (το 76,1% των Neets είναι στη διαδικασία εύρεσης εργασίας, ποσοστό που ανεβαίνει στο 86,4% για τους Neets ηλικίας 20-24) ενώ για τους νεότερους 16-19 τα προγράμματα κατάρτισης είναι μια ευκαιρία για να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους.

Neets & εκπαίδευση

- Η πλειοψηφία των Neets που έχουν εγκαταλείψει πρόωρα το σχολείο, το έχει κάνει κυρίως για οικονομικούς λόγους (σε ποσοστό 42,9%), πράγμα που επιβεβαιώνεται τόσο από την ποσοτική όσο και από την ποιοτική έρευνα.
- Αυτό το γεγονός επιβεβαιώνει την υπόθεση της κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης για συσχέτιση μεταξύ οικονομικών ανισοτήτων και σχολικής διαρροής. Επίσης και οι άλλοι λόγοι που οδήγησαν στην πρόωρη σχολική εγκατάλειψη (οικογενειακοί και προσωπικοί) συστοιχούν με τις κλασσικές αιτίες drop-outs.
- Ουσιαστικά, η μεγάλη πλειοψηφία των NEETS θεωρεί την εκπαίδευση απολύτως αναποτελεσματική αναφορικά με τη σύνδεση της με την αγορά εργασίας (και μάλιστα αυτή η άποψη διαπερνά τους Neets ανεξαρτήτως μορφωτικού επιπέδου). Αυτή η άποψη ενισχύεται και από το γεγονός ότι σχεδόν το σύνολο των ερωτώμενων δηλώνει ότι αν το καλούσαν να εκπαιδευτεί έχοντας τη διαβεβαίωση ότι θα του έβρισκαν εργασία, θα συμμετείχε.

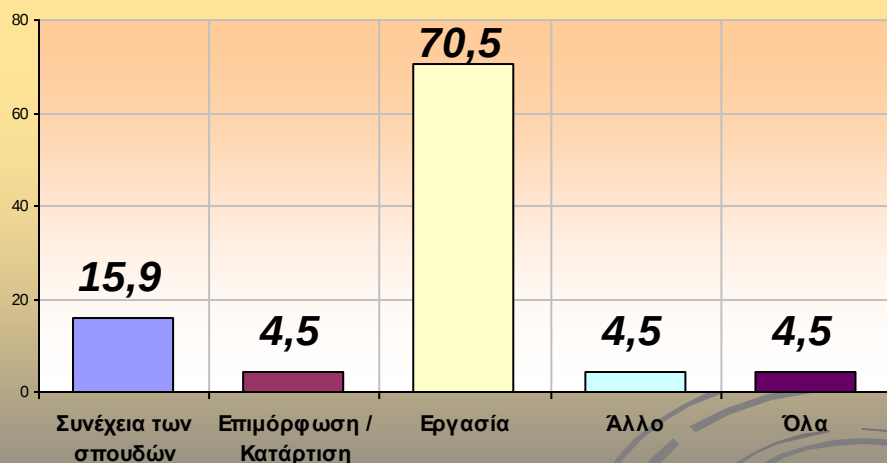
Γράφημα 8: Επιθυμία επιστροφής των πρόωρα διαρρέοντων Neets στο εκπαιδευτικό σύστημα

Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2012: 33.

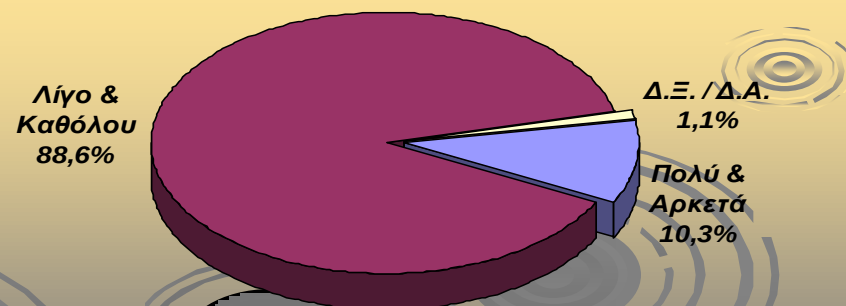
- Εντύπωση προκαλεί επίσης το γεγονός ότι ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των Neets (76,1% στο σύνολο, ποσοστό που ανεβαίνει στο 83,3% στις ηλικίες 20-24), βρίσκεται σε διαδικασία εύρεσης εργασίας (βλ. **Γράφημα 9** για τις προτεραιότητες των Neets), πολύ λιγότεροι απευθύνονται στις κρατικές δομές εύρεσης εργασίας και συγκεκριμένα 30,7% σύμφωνα με την ποσοτική έρευνα και ακόμα λιγότεροι σύμφωνα με την ποιοτική. Είναι φανερό η δυσπιστία τους απέναντι στις κρατικές δομές, πράγμα που επιβεβαιώνεται και από άλλα ευρήματα της έρευνας (βλ. **Γράφημα 10**).

Γράφημα 9: Οι προτεραιότητες των Neets

Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2012: 41.

Γράφημα 10: Εμπιστοσύνη των Neets στις δομές του Κοινωνικού Κράτους (Ερώτηση: Εμπιστεύεστε το ελληνικό κράτος ως προς τις δομές προστασίας των πολιτών του – κοινωνικές παροχές κ.λπ.;)

Πηγή: GPO & ΚΕΑΔΙΚ 2012: 35.

Κοινωνικό κράτος & Neets

- Οι Neets χρειάζονται ένα αποτελεσματικό Κοινωνικό Κράτος (θεωρώντας σε ποσοστό 96,6% ότι η προστασία των κοινωνικά ευπαθών ομάδων είναι θεμελιώδες δικαίωμα για μια πολιτισμένη κοινωνία και ευθύνη του Κοινωνικού Κράτους), το οποίο προσδιορίζουν ως κρίσιμο εργαλείο για την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων (μάλιστα συσχετίζουν ευθέως την ύπαρξη και αποτελεσματική λειτουργία του Κοινωνικού Κράτους με την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων σε ποσοστό 80,7%).
- Το 96,6% των Neets θεωρεί ότι ρόλος του Κοινωνικού Κράτους είναι να προστατεύει όλους τους πολίτες ανεξαρτήτως κόστους.
- Εκτιμούν (σε ποσοστό 68,2%) ότι ο ανορθολογισμός στη λειτουργία του Κοινωνικού Κράτους και του Κράτους ευρύτερα και οι «αλόγιστες παροχές» οδήγησαν τη χώρα στο σημερινό αδιέξοδο, από το οποίο πλήττονται πρωτίστως οι ίδιοι.

Κοινωνικό κράτος & Neets

■ Το 78,4% των Neets φοβάται ότι πλέον έχει χαθεί μια σημαντική ευκαιρία καθώς η περιστολή των δαπανών έχει οδηγήσει στο «να μην είναι εφικτές (πλέον) οι κοινωνικές δαπάνες μέσω του Κράτους».

Κάτι που γίνεται ιδιαίτερα εμφανές στην ποιοτική έρευνα είναι ότι οι Neets όχι απλά δεν εμπιστεύονται το Κράτος και το πολιτικό σύστημα, αλλά ακόμα περισσότερο θεωρούν το κράτος, τις υφιστάμενες δημόσιες πολιτικές και τις κυβερνητικές επιλογές ως κατεξοχήν υπεύθυνους για την δυσχερή κατάσταση στην οποία βρίσκονται.

■ Μάλιστα προχωρούν και σε συγκεκριμένες προτάσεις οι οποίες κυρίως αφορούν την έμφαση στην ανάπτυξη και την προσέλκυση επενδύσεων προκειμένου να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας. Στην ουσία ζητούν ένα νέο παραγωγικό μοντέλο.

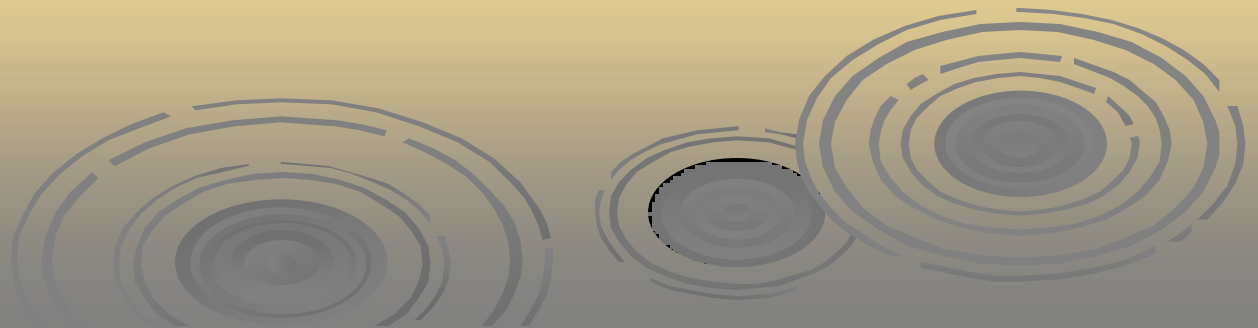
■ Παρά τη δυσχερή τους θέση, οι Neets στην πλειοψηφία τους δεν θέλουν τις παροχές αποκλειστικά για τις γηγενείς ομάδες. Σε ένα πεδίο κοινωνικής ευπάθειας, όπου θα μπορούσαν να αναπτυχθούν ξενοφοβικά σύνδρομα, οι Neets εμφανίζονται συνειδητοποιημένοι και αλληλέγγυοι σε κοινωνικές ομάδες διαφορετικής εθνοπολιτισμικής προέλευσης.

Κοινωνικός αποκλεισμός & Neets

- Ένα φαινομενικά παράδοξο εύρημα αφορά στο κατά πόσο αισθάνονται κοινωνικά αποκλεισμένοι οι Neets, μια ομάδα κατεξοχήν κοινωνικά ευπαθής, άνεργοι και αποκομμένοι από θεσμούς και μέριμνες του κοινωνικού κράτους. **Και όμως οι Neets δεν αισθάνονται κοινωνικά αποκλεισμένοι σε ποσοστό 84,1%, πράγμα που emphaticά προκύπτει και από την ποιοτική και από την ποσοτική έρευνα.**
- **Είναι όμως ερμηνεύσιμο;** Αναντίλεκτα οι Neets πληρούν τις προϋποθέσεις χαρακτηρισμού τους ως κοινωνικά αποκλεισμένων. Ωστόσο όπως ήδη επισημάνσαμε δεν νιώθουν έτσι οι ίδιοι. Το πλέγμα ασφαλείας της οικογένειας (το 70,5% βρίσκει και ψυχολογική, πέραν της οικονομικής, στήριξη μέσα στην οικογένειά του), οι ομάδες των ομοίων, η διεύρυνση της κοινωνικής ευπάθειας που φέρνει αναπόφευκτα πολλούς νέους σε παρόμοια κατάσταση με τους Neets, μειώνουν την αίσθηση της αποξένωσης και της απομόνωσης.

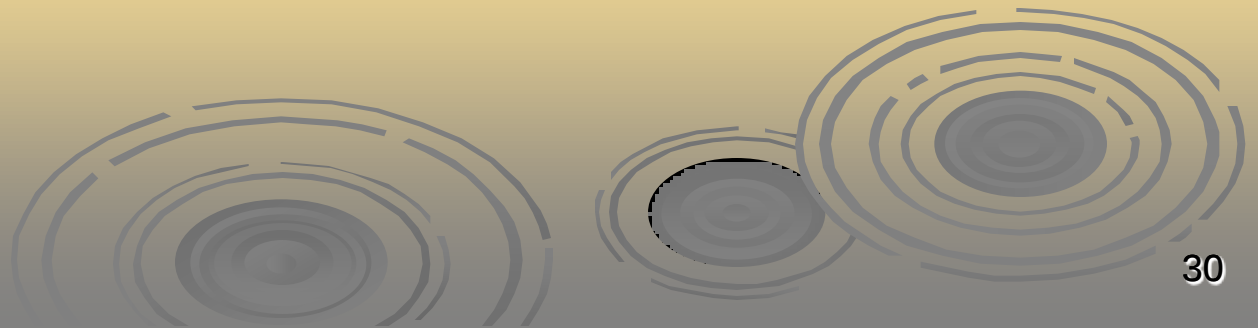
Κοινωνικός αποκλεισμός & Neets

- *Από τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι η έλλειψη του αισθήματος του κοινωνικού αποκλεισμού που νιώθουν οι NEETs οφείλεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στο αίσθημα της συλλογικότητας και της αλληλεγγύης που αισθάνονται μεταξύ τους. Με άλλα λόγια, ότι δεν είναι μόνοι τους και δεν είναι μόνο αυτοί.*
- Δεν μπορεί να αγνοηθεί ωστόσο το 28,4% που δηλώνει ότι δεν έχει καμία τέτοιου είδους στήριξη από πουθενά. **Συγχρόνως το 15,9% των Neets δηλώνουν ότι είναι κοινωνικά αποκλεισμένοι και μάλιστα σε απόλυτο βαθμό. Αυτοί έχουν διαβεί ολοκληρωτικά το «κατώφλι της οδύνης».** Πρόκειται για την πλέον επιβαρυνμένη υποκατηγορία των Neets.

Βιογραφικά στοιχεία των Neets

- **Η πλειοψηφία των Neets είναι ασφαλισμένοι (72,1%) κυρίως μέσω του ασφαλιστικού φορέα των γονέων τους.** Καθόλου αμελητέο όμως είναι το ποσοστό των Neets που είναι ανασφάλιστοι (26,8%). Η έλλειψη ασφάλισης σε συνδυασμό με την ανεργία επιτείνει τη συνθήκη της ανασφάλειας και αβεβαιότητας.
- **Οι Neets δεν παραμελούν την υγεία τους. 82,9% των Ελλήνων Neets φροντίζει την υγεία του,** με το 36,4% να θεωρεί ότι αυτή βρίσκεται σε εξαιρετικό επίπεδο, το 49,9% σε καλό και το 11,6% σε μέτριο επίπεδο.

Βιογραφικά στοιχεία των Neets

- Είναι αξιοσημείωτο ότι είναι ελάχιστο (στα όρια του στατιστικού λάθους) το ποσοστό των Neets που θεωρούν κακό και πολύ κακό το επίπεδο υγείας τους.
- Ωστόσο παρά την φροντίδα για τη σωματική υγεία και την καλή κατάσταση αυτής, **ένα μεγάλο πρόβλημα ανακύπτει σε ότι αφορά την ψυχική υγεία: το άγχος αποτελεί τμήμα της καθημερινότητας για το 54,6% των Neets σε πολύ και αρκετά μεγάλο βαθμό, κυρίως για το 66% των γυναικών και το 59,1% των ηλικιών 20-24 οι οποίοι βιώνουν σε πιο έντονο βαθμό την εργασιακή ανασφάλεια.**
- Η ποιοτική έρευνα ανέδειξε και μια άλλη παράμετρο, και συγκεκριμένα το αίσθημα της απελπισίας (κατάσταση στην οποία βρίσκεται το 31,7% των συνεντευξιαζόμενων).

Βιογραφικά στοιχεία των Neets

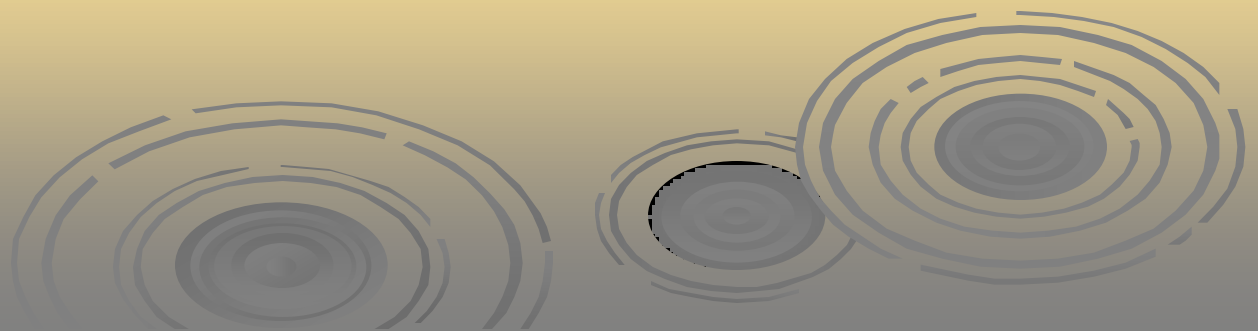
- Εδώ οφείλουμε να επισημάνουμε ότι η επισφάλεια και η αβεβαιότητα, συναντά το αδιέξοδο στις περιπτώσεις των Neets που αισθάνονται έντονα το αίσθημα της απογοήτευσης (και δεν είναι, όπως είδαμε, καθόλου μικρό το ποσοστό αυτών).
- Ωστόσο, οι Neets δεν παύουν να έχουν στόχους για το μέλλον (94,3%) και να (ανα)σχεδιάζουν την βιοτική τους τροχιά (life-course). **Οι στόχοι αυτοί συνδέονται πρωτίστως με την ένταξη στην αγορά εργασίας και κατά δεύτερον με κάποια εκδοχή επανένταξης στην εκπαιδευτική διαδικασία.**
- **Αξιοσημείωτο είναι ότι η πλειοψηφία των Neets διατηρεί αισιοδοξία για την επίτευξη αυτών των στόχων.** Ωστόσο δεν μπορεί να αγνοηθεί το 40,9% που θεωρεί ότι αυτοί οι στόχοι είναι μάλλον δύσκολο ως ακατόρθωτο να επιτευχθούν.

Κινητικότητα & Neets

- Σε κάθε περίπτωση ένα ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό των Neets συνδέει ευθέως τη στρατηγική επίτευξης στόχων με την κινητικότητα.
- Για να επιτύχει τους στόχους του, η πλειοψηφία των υποκειμένων είναι διατεθειμένη να μετακινηθεί σε άλλη περιοχή της Ελλάδας, ενώ ακόμη μεγαλύτερο είναι το ποσοστό των Neets που σκέφτονται να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό.
- Συγκεκριμένα για να επιτύχουν τους στόχους τους, το 44,3% των Neets είναι διατεθειμένο να μετακινηθεί σε άλλη περιοχή της Ελλάδας, ενώ ακόμη μεγαλύτερο (56,8%) είναι το ποσοστό των νέων που σκέφτονται να μεταναστεύσουν στο εξωτερικό.
- Πιο θετικές στην προοπτική της εσωτερικής μετανάστευσης εμφανίζονται οι γυναίκες σε ποσοστό 56%, ενώ από την άλλη μεριά οι άντρες και οι κάτοικοι των αγροτικών περιοχών σκέφτονται περισσότερο το ενδεχόμενο μετανάστευσης στο εξωτερικό σε ποσοστά 65,8% και 64,6%.
- Η πρόθεση μετανάστευσης στο εξωτερικό είναι ακόμα πιο εμφανής στους πτυχιούχους της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Επιβεβαιώνεται λοιπόν η τάση μετανάστευσης των νέων, που μεταξύ άλλων έχει ήδη συντελέσει σε ένα οδυνηρό brain drain.

ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΝΕΕΤS

- Έργο: « Research and Comprehensive Intervention for the social inclusion of a major socially vulnerable group: Psychological profile / psychopathology, skills' profile, needs assessment and programmes' development for training-reskilling and psychological support towards the re-inclusion of "young people not in education, employment or training" »
- Φορείς υλοποίησης: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ & Πανεπιστήμιο Κρήτης
- Δείγμα: 2771 άτομα

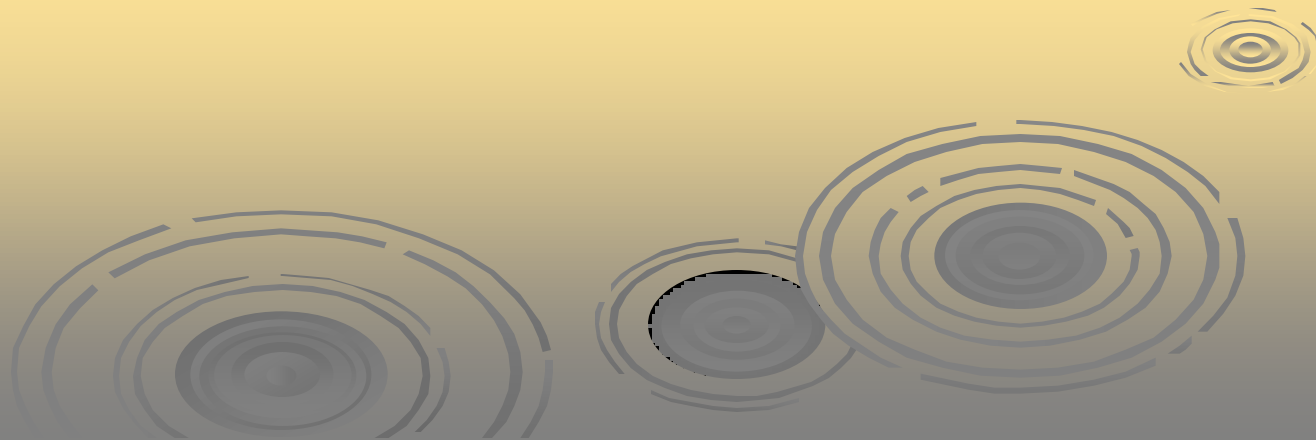

Neets & συμπτώματα άγχους

- Σε σχέση με τα συμπτώματα άγχους τις τελευταίες 15 μέρες, οι NEETs ανέφεραν ότι σχεδόν καθημερινά:
 - είχαν άγχος/νεύρα/ένταση (27,1%)
 - εμφάνιζαν δυσκολία ελέγχου του άγχους (15,3%)
 - ένιωθαν υπερβολική ανησυχία για πράγματα (23,2%)
 - είχαν δυσκολία να χαλαρώσουν (16,7%)
 - παρουσίασαν ψυχοκινητική ανησυχία (13,2%)
 - Ένιωθαν ευερεθιστότητα/εκνευρισμό (22,6%)
 - πίστευαν ότι κάτι φρικτό θα συμβεί (10%)
 - παρουσίασαν διαταραχές στη συγκέντρωση (22,5%)
-
- Από τις απαντήσεις στο ερωτηματολόγιο της έρευνας προκύπτει ότι οι NEETs εμφανίζουν περισσότερο άγχος, χαμηλότερο αίσθημα ευεξίας και χαμηλότερή υποκειμενική αυτό-αποτελεσματικότητα σε σχέση με την ομάδα ελέγχου.

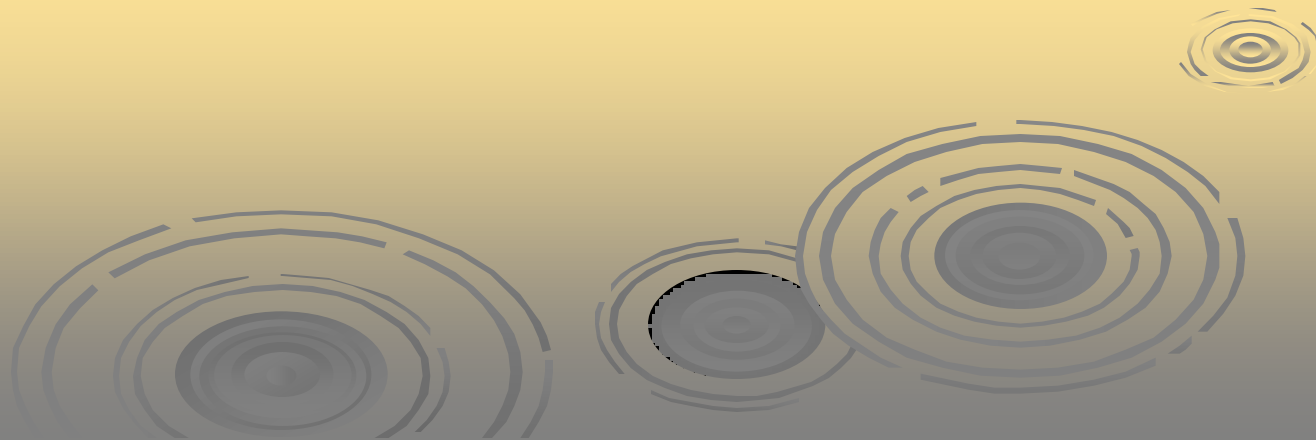
Ιατρικό ιστορικό των Neets

- Το 21,1% είχαν επισκεφθεί Ψυχολόγο/ Ψυχίατρο στο παρελθόν
- Το 2,7% είχαν λάβει φαρμακευτική αγωγή για ψυχική νόσο
- Το 8,4% παρουσιάζει αποδεδειγμένη μαθησιακή δυσκολία
- Το 2,9% παρουσιάζει κάποια σοβαρή σωματική νόσο.

Συνήθειες ζωής των Neets

- Το 47,9% είναι καπνιστές
- Το 15,1% έχει κάνει χρήση κάνναβης
- Το 3,1% έχει κάνει χρήση άλλων ψυχοτρόπων τοξικών ουσιών (όπως αμφεταμίνες, κοκαΐνη, LSD, έκσταση, ηρωίνη κ.λ.π.).
- καταναλώνουν κατά μέσο όρο 2.76-4.89 αλκοολούχα ποτά τη βδομάδα (μ.ο. 1,85)
- Έχουν κοινωνικές επαφές 4.66 φορές ανά βδομάδα (μ.ο. 6,1)

Καταθλιπτικά συμπτώματα των Neets

- Όσον αφορά τα καταθλιπτικά συμπτώματα, η έρευνα ανέδειξε ότι οι NEETs σχεδόν κάθε μέρα:
- παρουσιάζουν ανηδονία (34,4%)
- έχουν καταθλιπτικό συναίσθημα (25,6%)
- εμφανίζουν διαταραχές ύπνου (30,7%)
- Παρουσιάζουν εύκολη κόπωση (30,3%)
- παρουσιάζουν διαταραχές όρεξης για φαγητό (26,1%)
- παρουσιάζουν χαμηλή αυτοεκτίμηση (17,5%)
- εμφανίζουν δυσκολία συγκέντρωσης (17,9%)
- έχουν ευχές θανάτου ή και αυτοκτονικό ιδεασμό (4,8%)

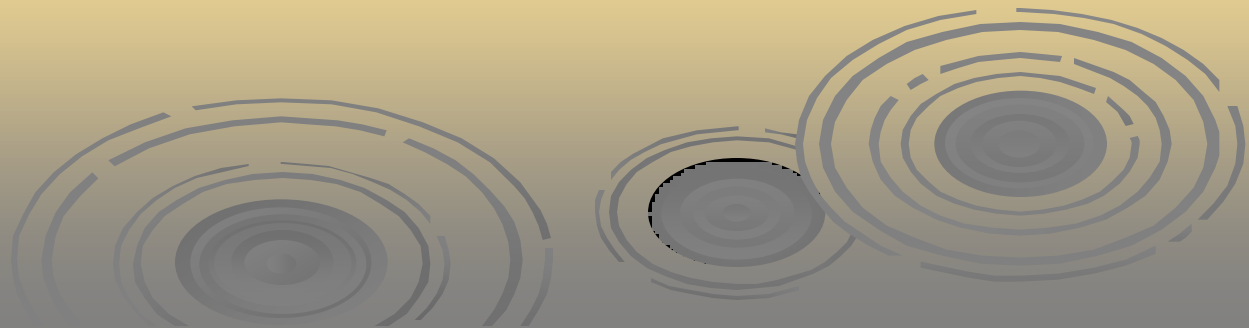
Ο Έλληνας neet επιγραμματικά (1/3)

- ανήκει συχνότερα στην ηλικιακή κατηγορία 20-24
- μπορεί να είναι άνδρας ή γυναίκα (συχνότερα γυναίκα)
- έχει κατά μείζονα λόγο ελληνική υπηκοότητα
- έχει κυρίως μέτριο μορφωτικό επίπεδο (με καθόλου αμελητέο όμως και το ποσοστό των αποφοίτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης)
- διαθέτει συχνότατα προγενέστερη εργασιακή εμπειρία
- προέρχεται από οικογένεια με χαμηλό (κατά κύριο λόγο) εισόδημα
- δεν έχει παρακολουθήσει (στη μεγάλη πλειοψηφία) κάποιο πρόγραμμα κατάρτισης.

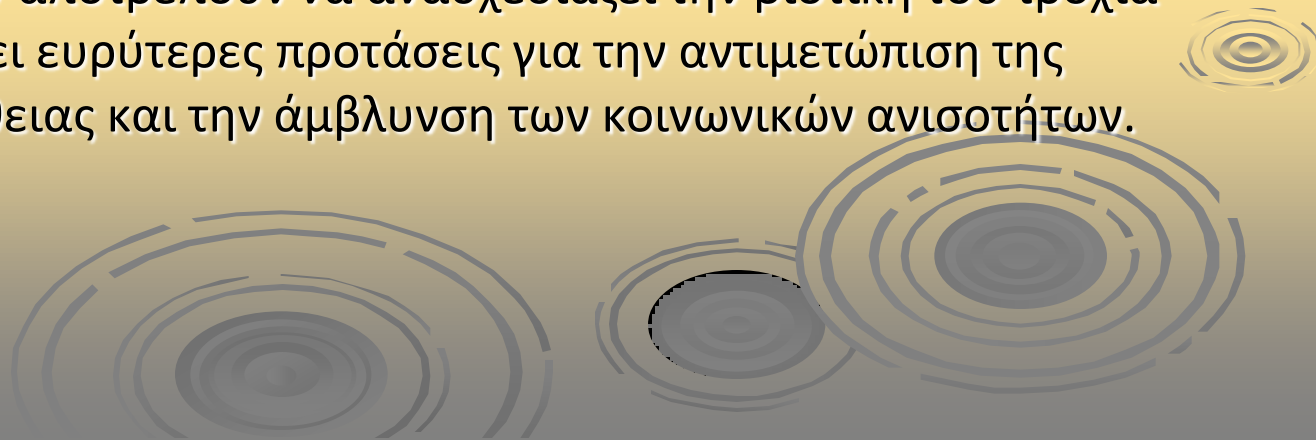
Ο Έλληνας neet επιγραμματικά (2/3)

- στηρίζεται από την οικογένεια του
- είναι συχνά ασφαλισμένος
- δεν νιώθει κοινωνικά αποκλεισμένος
- είναι απολύτως δύσπιστος απέναντι στο Κοινωνικό Κράτος
- εκφράζει έντονη δυσφορία για το πολιτικό προσωπικό και απονομιμοποιεί το πολιτικό σύστημα.
- είναι δύσπιστος ως προς τη λειτουργία και τις ευκαιρίες που προσφέρει η σφαίρα (εκπαίδευση - κατάρτιση - απασχόληση) από την οποία απέχει (όχι από προσωπική βούληση, κατά κύριο λόγο)

Ο Έλληνας neet επιγραμματικά (3/3)

- παρά τις πολλαπλές παραμέτρους δυσχέρειας, την προαναφερθείσα απογοήτευση, και με δεδομένο ότι το άγχος αποτελεί μέρος της καθημερινής πραγματικότητας του, θέτει στόχους και αναπτύσσει στρατηγικές εξόδου από την δυσχερή κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει
- δεν είναι πάντα αισιόδοξος ότι θα τους πετύχει, ωστόσο θέτει ως βασικές προτεραιότητες την (επαν)ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας και κατά δεύτερον την επιστροφή σε κάποια μορφή μαθησιακή διαδικασία
- η βιογραφική ρήξη την οποία έχει υποστεί και η ευπάθεια την οποία υφίσταται δεν τον αποτρέπουν να ανασχεδιάζει την βιοτική του τροχιά και να αναδεικνύει ευρύτερες προτάσεις για την αντιμετώπιση της κοινωνικής ευπάθειας και την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων.

Καταληκτικά

- Είναι προφανές ότι για να καταπολεμηθεί το φαινόμενο των NEETs χρειάζεται οπωσδήποτε να ληφθούν δραστικά μέτρα, τόσο σε προληπτικό όσο και σε θεραπευτικό επίπεδο, στοχεύοντας στην ένταξη ή επανένταξη των NEETs στην αγορά εργασίας.
- Η πρόληψη και η καταπολέμηση του φαινομένου των NEETs πρέπει να είναι κοινή και σφαιρική και να συνδυάζει παρεμβάσεις εντοπισμού των ατόμων, συμβουλευτικής και κατάρτισης για την ανάπτυξη δεξιοτήτων καθώς και στοχευμένες δράσεις για την αντιμετώπιση της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης.
- Αναγκαία είναι η κινητοποίηση και συνέργεια όλων των εμπλεκόμενων φορέων, δημόσιων και ιδιωτικών, κοινωνικών εταίρων κλπ., ενώ παράλληλα χρειάζεται να πραγματοποιηθούν δράσεις ενημέρωσης, διάχυσης και ευαισθητοποίησης του συνόλου της κοινωνίας.